

Rakennusviraston julkaisut 2012

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2012:1
Maunulan aluesuunnitelma
ISBN 978-952-272-130-3 (painettu versio), ISBN 978-952-272-131-0 (verkkoversio)

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2012:2
Tammisalon aluesuunnitelma
ISBN 978-952-272-167-9 (painettu versio), ISBN 978-952-272-168-6 (verkkoversio)

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2012:3
Puistolan ja Heikinlaakson aluesuunnitelma 2012–2021
ISBN 978-952-272-232-4 (painettu versio), ISBN 978-952-272-233-1 (verkkoversio)

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2012:4
Helsingin frisbeegolfrataselvitys
ISBN 978-952-272-238-6 (painettu versio), ISBN 978-952-272-239-3 (verkkoversio)

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2012:5
Kartanopuistojen kunnostuksen työtapoja Helsingissä
ISBN 978-952-272-296-6 (painettu versio) ISBN 978-952-272-297-3 (verkkoversio)

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2012:6
Keskustan ja Kampin aluesuunnitelma 2012 – 2021
ISBN 978-952-272-298-0 (painettu versio) ISBN 978-952-272-299-7 (verkkoversio)

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2012:7
Valmistuneet katu- ja puistokohteet 2011
ISBN 978-952-272-300-0 (painettu versio), ISBN 978-952-272-301-7 (verkkoversio)

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2012:8
Sienet ja laho Helsingin puissa
ISBN 978-952-272-302-4 (painettu versio), ISBN 978-952-272-303-1 (verkkoversio)

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2012:9
Siltojen ylläpidon toimintalinjat
vastuuhenkilö: Timo Rytkönen, puh. 310 310 38567
ISBN 978-952-272-305-5 (vain verkkoversio)

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2012:10
Luonnonkivipäälysterakenteet - esiselvitys
ISBN 978-952-272-319-2 (painettu versio), ISBN 978-952-272-320-8 (verkkoversio)

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2012:11
Harakan saaren muuttuva kasvillisuus – kasviston ja kasvillisuuden selvitystyö 2012
ISBN 978-952-272-371-0 (painettu versio), ISBN 978-952-272-372-7 (verkkoversio)

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2012:12
Pasilan aluesuunnitelma 2013–2022
ISBN 978-952-272-375-8 (painettu versio), ISBN 978-952-272-376-5 (verkkoversio)

Helsingin kaupunki
Rakennusvirasto

Pasilan aluesuunnitelma 2013–2022

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2012:12

Pasilan aluesuunnitelma 2013–2022

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2012:12

Julkaisija: Helsingin kaupungin rakennusvirasto
Vastuuhenkilö: Petri Arponen, puh. 310 38955
Teksti: Petri Arponen ja Tiina Saukkonen (luonnonhoito) – Helsingin kaupungin rakennusvirasto
Taina Tuominen, Eeva Rapola ja Kati Tolvanen – FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy
Visualisointi: Mari Jyrkiäinen ja Eeva Rapola – FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy
Taitto: Mari Jyrkiäinen – FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy
Kartat: © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (012/2012) (painettu versio)
Muut kuvat: Else Kaloinen, Eeva Rapola, Kati Tolvanen ja Taina Tuominen
– FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy
ISBN: 978-952-272-375-8 (painettu versio), 978-952-272-376-5 (verkkoversio)
ISSN: 1238-9579
Tulostus: Kopio Niini Oy
Painos: 100 kpl

PASILAN ALUESUUNNITELMA 2013–2022

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2012:12

ISBN 978-952-272-375-8 (painettu versio), 978-952-272-376-5 (verkkoversio)

TIIVISTELMÄ

Suunnitelman hyväksyminen

Katu- ja puisto-osaston johtoryhmä sai tiedoksi suunnitelman linjaukset, painotukset ja kustannusarvion 1.11.2012. Yleisten töiden lautakunta hyväksyi suunnitelman 4.12.2012 ohjeellisena noudatettavaksi.

Suunnitelman laatiminen

Aluesuunnitelman tarkoituksena on kehittää Pasilan yleisiä alueita pitkällä aikavälillä. Suunnittelualueeseen kuuluvat Pasilan peruspiirin osa-alueet Länsi-Pasila, Keski-Pasila ja Itä-Pasila. Keski-Pasilaan on käynnissä runsaasti suunnitteluhankkeita, ja alue on suurten muutosten alla. Ratahallintokeskukselle kuuluvat rata-alueet eivät sisälly suunnittelualueeseen. Suunnitelma koskee katu- ja puistoalueiksi kaavoitettuja yleisiä alueita.

Aluesuunnitelma on rakennusviraston työväline katu- ja puistoverkostojen ylläpitämiseksi tasapuolisesti koko Helsingin alueella. Suunnitelma on tarveselvitys, johon on kirjattu alueelliset korjaus- ja muutostarpeet. Suunnitelmassa tarkastellaan yleisten alueiden kuntoa, palveluiden senhetkistä tilaa sekä parantamistarpeita alueen käyttäjiä kuunnellen. Suunnitelmassa esitetään katu- ja puistoalueiden ylläpidon, peruskorjauksen, uudisrakentamisen ja rakennusviraston tarjoamien palveluiden tavoitetaso, toimenpidetarpeet sekä toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys. Suunnitelmaa toteutetaan käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa.

Kadut, aukiot ja katuviheralueet

Katualueiden suunnittelussa pyritään toimivaan, kestäväan, viihtyisään ja esteettömään kokonaisratkaisuun. Suunnittelussa otetaan huomioon kaupungin linjaukset ja kunnossapidon vaatimukset. Pyrkimyksenä on käyttää alueen luonteeseen sopivia ratkaisuja ja säilyttää aikakaudelle tyypilliset piirteet. Valaistuksessa kiinnitetään huomiota erityisesti suojateiden ja liittymien, sekä oleskeluun tarkoitettujen alueiden valaistuksen tasoon. Myös valaisinten toimivuus ja yhtenäinen ilme on osa turvallista ja viihtyisää ympäristöä. Pasilan alueelle on laadittu esteettömyyssuunnitelma vuonna 2009. Suunnitelma on niin uusi, että sitä on ehditty toteuttaa vain osittain.

Sekä Itä-Pasilassa että Länsi-Pasilassa katualueiden ajoradat ovat pääosin rakenteellisesti hyväkuntoisia. Katualueiden yleisilmettä heikentää monin paikoin huonokuntoinen katukasvillisuus. Aukioilla kausi-istutukset ovat näyttäviä ja hyvin hoidettuja. Sen sijaan jalankulkualueilla sijaitsevi-

en kiinteiden istutusaltaiden ylläpito ei läheskään aina ole ollut riittävää. Ulkoilureittiverkosto on pääosin kattava ja hyvässä kunnossa. Aukioilta ja oleskelualueilta puuttuvat lähes kauttaaltaan penkit.

Peruskorjaushankkeiksi on esitetty seuraavia kohteita, joissa on tarvetta kokonaisvaltaiseen perusparannukseen: Itä-Pasilassa arvoympäristöksi määritelty *Junailijanaukio*, *Veturitori* ja samaan kokonaisuuteen liittyvä *Rauhanaseman ympäristö*. Lisäksi perusparannuskohteiksi on valittu arvoympäristöksi määritellyn Itä-Pasilan aluekokonaisuuden *kansien jalankulkualueet* – jossa pintavauriot ja huonokuntoiset istutusaltaat heikentävät alueen yleisilmettä ja *Opastinsillan länsiosan* merkittävä jalankulku yhteys. Länsi-Pasilasta mukana ovat aukiot: *Maistraatintori*, *Rahakamarintori*, *Palkkatilantori* ja *Leanportti*, joiden kunnostusaikataulussa pyritään noudattamaan pysäköintilaitosten kansirakenteiden peruskorjauksen aikataulua.

Kunnostushankkeista erityisen kiireellisiä kohteita ovat Länsi-Pasilan *Eevankatu* ja *Ruutinkatu*, joissa molemmissa on turvallisuuteen ja esteettömyyteen liittyvä ongelma. Lisäksi Länsi-Pasilassa sijaitsee *Nordenskiöldinpolun* purettavaksi esitetty, käytöstä poistunut rakenne.

Puistot

Viheralueilla tavoitteena on monipuolisen, monimuotoisen ja toimivan kokonaisuuden luominen ja eri-ikäisten käyttäjien tarpeet huomioon ottavat perusratkaisut. Viheralueiden tulee tarjota asukkaille mahdollisuus ulkoilla turvallisessa ja esteettömässä ympäristössä.

Puistoissa pyritään turvaamaan alueen arvojen ja aikakaudelle tyypillisen piirteiden säilyminen. Suunnittelualueen puistojen joukossa on sekä aikakaudelle tyypillisiä että arvoympäristöiksi määriteltyjä puistoja.

Suunnittelualueen viheralueista monet ovat hyväkuntoisia ja vastaavat hoitoluokkaansa. Alueen ikärakenteen muuttuessa on kuitenkin paikoin tullut esille tarvetta uudistaa mm. alueen toimintoja. Sekä Itä-Pasilan että Länsi-Pasilan alueilla on hyvät koirapalvelut ja lapsiperheitä palvelevat monipuoliset leikkipuistot. Lapsiperheiden tarpeet otetaan huomioon huolehtimalla leikkipaikkojen turvallisuudesta. Viheralueiden käytettävyyttä parannetaan uusimalla sekä lisäämällä puistojen kalusteita ja varusteita sekä paikoin vahvistamalla reitistöä.

Peruskorjaushankkeiksi on valittu Länsi-Pasilasta Susannanpuisto ja sen yhteydessä sijaitseva suosittu, monipuolinen leikkipuisto *Sanna*, joka mm. ei kaikilta osin täytä nykyisiä turvallisuusvaatimuksia ja aikakauden tyypillisiä piirteitä. Muita hankkeita ovat edustava ja rapistunut *Ta-*

loustirehtöörinpuisto ja Maistraatinpuisto, jonka toimintoja jäsennellään uudelleen. Itä-Pasilan tärkeältä puistoakselilta on mukana aikakaudelle tyypillistä puistosuunnittelua edustava, mutta kunnostusta vaativa Arndt Pekurisen puisto.

Kunnostushankkeiksi on valittu kohteita, joiden turvallisuudessa tai toimivuudessa on parannettavaa. Länsi-Pasilassa kokonaisvaltaista kunnostusta vaatii *Esterinpuisto* ja Itä-Pasilan puolella *Kivikallio*, lisäksi *Aurinkoniityn* kahdella alueen osalla puretaan käytöstä poistuneita rakenteita.

Luonnonhoito

Suunnittelualueella on hyvin vähän luonnonhoidon alueita - yhteensä vain noin 5 hehtaaria. Nämä alueet ovat yksittäisiä kallioisiin rinteisiin rajautuvia metsiköitä ja niittyjä.

Alueella on muutamia kasvillisuudeltaan arvokkaita lehtolaikkuja. Muut kasvupaikat ovat lehtomaista tai tuoretta kangasta. Kallioiden laet ovat karua kalliota ja ketokasvillisuutta. Lisäksi Pasilassa on muutamia pienialaisia kallioketoja. Länsi-Pasilan kallioketojen kasvillisuus on edustavaa ja hyvin säilynyttä.

Pasilan metsiköt ovat pääasiassa rauduskoivu- tai haapavaltaisia lehtisekametsiä. Rinnelehtojen kasvillisuus on lehtisekametsää, jossa esiintyy runsaasti pähkinäpensaita. Pähkinäesiintymät ovat alueen luonnon arvokkain osa.

Vilkaassa ulkoilukäytössä olevien vanhempien metsien virkistyskäytön turvallisuutta ylläpidetään kaatamalla ulkoilureittien varsilla olevia heikentyneitä ja vaaralliseksi muuttuneita tai suunnitelmakaudella sellaiseksi muuttuvia puita sekä poistamalla vaihtelevasti pienpuustoa. Osa kaadettavista puista jätetään metsään lahoppuiksi luonnon monimuotoisuutta turvaamaan. Liian tiheäkasvuisissa lähivirkistys- tai suojametsissä tehdään harvennuksia, jolloin jäävän puuston elinvoimaisuus paranee. Harvennuksessa säästetään eri-ikäisiä ja elinvoimaisia puita aina kun se on mahdollista. Pähkinäpensaiden kasvuolosuhteita parannetaan poistamalla niitä häiritsevää puustoa ja vesakkoa.

Rahoitustarve

Aluesuunnitelmatyössä laadittujen selvitysten perusteella Pasilan yleisten alueiden kokonaisrahoitustarve on 8,4 miljoonaa euroa, josta tässä raportissa tarkemmin kuvattujen hankkeiden osuus on 7,2 miljoonaa euroa. Katujen osalta kokonaisrahoitustarve on n. 6,6 miljoonaa euroa ja puistojen osalta n. 1,8 miljoonaa euroa.

SAMMANDRAG

Områdesplanen godkänns

Ledningsgruppen för gatu- och parkavdelningen godkände riktlinjerna samt insatsområdena för områdesplanen den 1.11.2012. Nämnden för allmänna arbeten godkände planen som norm den 4.12.2012.

Utarbetande av planen

Syftet med områdesplanen är att utveckla de offentliga områdena i Böle under en längre tidsintervall. Till planeringsområdet hör följande distrikts delområden i Böle, Västra Böle, Mellersta Böle samt Östra Böle. I Mellersta Böle pågår flera planeringsprojekt och området genomgår en stor förändring. Banförvaltningscentralens banområden ingår inte i planeringsområdet. Planen berör offentliga områden som är planlagda som gatu- eller parkområden.

Områdesplanen är byggnadskontorets verktyg för att upprätthålla gatu- och parknätverk jämlikt för hela området i Helsingfors. Planen är en behovsutredning, var man antecknat de regionala renoverings- samt förändringsbehoven. I planen tar man i beaktande invånarnas åsikter då gatu- och parkområdets skick, tjänsternas nuvarande tillstånd och förbättringsbehov granskas. I områdesplanen framförs målsättningens nivå, åtgärdsbehoven samt åtgärdernas prioritetsordning för gatu- och parkområdets underhåll, grundrenovering, nybyggande och för de tjänster som byggnadsverket erbjuder. Planen förverkligas enligt disponibelt anslag.

Gator, skvärer och gatugrönområden

I planeringen av gatuområden strävar man efter en fungerande, hållbar, trivsam samt tillgänglig helhetslösning. I planen beaktas stadens riktlinjer och underhållets krav. Målsättningen är att använda sig av lösningar som passar områdets karaktär samt bevara de tidstypiska dragen. Vid belysningen av gatuområdena fästs uppmärksamhet på belysningens nivå speciellt vid övergångställena och anslutningar samt inom de områden som är menade för vistelse. Även belysningsarmaturens funktionalitet samt gemensamma utseende utgör en del av trygghet och trivsam miljö. År 2009 gjorde man en tillgänglighetsplan för områdena i Böle. Planen är så ny att man endast delvist har kunnat förverkliga den.

Gatuområdenas körbanor i både Östra Böle och Västra Böle är huvudsakligen i konstruktionsmässigt gott skick.

Gatuområdenas allmänna utseende försämras på många ställen av gatuplanteringarnas dåliga skick. Skvärens säsongplanteringar är attraktiva och välskötta. Däremot är underhållet av de längsmed fotgångarstråken belägna fasta planteringsbassängerna inte alltid tillräckligt. Friluftstruttsnätverket är huvudsakligen täckande och i gott skick. Det saknas nästan överlag bänkar från skväer och områden menade för vistelse.

Till grundrenoveringsprojekt har föreslagits följande objekt där det finns behov för en genomgående grundrenovering: i Östra Böle de som värdemiljöer klassade Konduktörsplatsen och Loktorget samt omgivningen runt Fredsstationen som ingår i samma helhet. Dessutom har man valt i Östra Böle som grundrenoveringsprojekt områdeshelheten som består av som värdemiljö klassad på däck belägna fotgångarområden. Områdets allmänna utseende försämras av ytskador samt av planteringsbassängernas dåliga skick. Även den betydelsefulla fotgångarförbindelsen belägen i Semaforbrons västra område, har valts till grundrenoveringsprojekt. I Västra Böle har följande skväer valts: Magistratstorget, Drätselstorget, Löneboställstorget samt Leaporten. I de sistnämnda renoveringstidtabell försöker man följa tidtabellen för grundrenoveringen av parkeringsanläggningarnas däckkonstruktioner.

Extra brådskande renoveringsprojekt i Västra Böle är Evagatan och Ruthgatan. På båda områdena förkomer det problem som hör ihop med säkerhet samt tillgänglighet. Dessutom förekommer det i Västra Böle på Nordensköldsstigen ur bruk tagen konstruktion, som rekommenderas att rivas.

Parkerna

Målet med grönområdena är att skapa en mångsidig, mångformig och fungerande helhet samt grundlösningar som beaktar behoven av användare i olika åldrar. Grönområdena bör erbjuda invånarna möjligheter att idka friluftsliv i en trygg och tillgänglig miljö.

I parkerna strävar man efter att trygga området värden samt att bevara de tidstypiska dragen. I planeringsområdet finns både tidstypiska parker och parker som klassas som värdemiljöer.

Flera av planeringsområdets grönområden är i gott skick samt motsvarar sin skötselklass. Då området åldersstruktur förändras har det dock ställvis uppkommit behov att förnya bl.a. området funktioner. Både i Östra Böle och i Västra Böle är servicen gällande hundparker god samt för barnfamiljer finns det mångsidiga lekparker. Barnfamiljernas behov beaktas genom att sköta om lekplatsernas säkerhet. Grönområdets

användbarhet förbättras genom att förnya samt öka på antalet möbler samt utrustning i parkerna. Dessutom utökar man på vissa platser rutternas antal.

Som grundrenoveringsprojekt har man valt den i Östra Böle belägna Susannaparken samt den populära och mångsidig lekparken Sanna. Lekparken Sanna är belägen i samband med Susannaparken. Sannaparken uppnår inte helt nuvarande säkerhetskrav samt tidsålderns typiska drag. Andra projekt är den representativa men förfallna Ekonomidirektörsparken samt Magistratparken, vars funktioner om distribueras. Från Östra Böles viktiga parkaxel har man tagit med Arndt Pekuri parken. Parken representerar för tidsåldern typisk parkplanering men kräver renovering.

Som renoveringsprojekt har man valt objekt, vars säkerhet eller funktion bör förbättras. I Västra Böle är Esterparken och i Östra Böle Stenbergset i behov av en omfattande renovering. Dessutom river man ur bruk tagna konstruktioner på två områden i parken Aurinkoniitty.

Naturskötsel

I planeringsområdet ingår endast få naturområden. Naturområdenas sammanlagda yta omfattar endast 5 hektar. Dessa områden, skogspartier och ängar, begränsas till enskilda bergiga sluttningar.

I området finns några lundpartier som har värdefull vegetation. De övriga växtplatserna är lundaktig eller frisk mo. Bergskrönen är karga berg samt ängsvegetation. Dessutom förekommer det i Böle ett par småskaliga bergsängar. I Västra Böle är bergsängarnas vegetation representativ samt väl bevarad.

Skogspartierna i Böle är huvudsakligen vårtbjörks- eller aspdominerad lövblandskogar. Sluttningarnas vegetation består av lövblandskog, med riklig förekomst av hassel. Förekomsten av hassel betraktas som det mest värdefulla för områdets natur.

De för aktivt friluftsbruk utnyttjade äldre skogarnas rekreationssäkerhet upprätthålls genom att längs med fridluftsrutterna fälla försvagade träd samt träd som redan är farliga eller som blir det under planeringsperioden. Samt genom selektiv gallring av mindre träd.

En del av de fällda träden lämnas kvar i skogen, där de får förmultna och på så sätt tryggar naturens mångfald. För tät bevuxna när friluftsel eller skyddsskogar gallras, varvid de kvarvarande trädens livskraft för-

bättras. Vid gallringen sparar man om möjligt träd av olika ålder samt livskraft. Hasselbuskarnas växtförhållande förbättras genom avlägsning av störande träd samt sly.

Finansieringsbehov

Grundar sig på i samband med områdesplaneringen gjord utredning är det totala finansieringsbehovet för Västra Böles och Östra Böles allmänna områden 8,4 miljoner euro, varav 7,2 miljoner euro hänförs till de i denna rapport närmare beskrivna projekt. Gatornas andel är ungefär 6,6 miljoner euro, parkernas andel är ungefär 1,8 miljoner euro.

SISÄLLYSLUETTELO

I JOHDANTO	11
1.1 ALUESUUNNITELMAT YLEISTEN ALUEIDEN KEHITTÄMISEN TYÖVÄLINEENÄ	11
1.2 TYÖRYHMÄ	11
1.3 SUUNNITTELUALUE	13
1.3.1 SUUNNITTELUALUEEN RAJAUS JA YLEISKUVAUS	13
1.3.2 Osa-ALUEJAKO	16
1.4 SUUNNITTELUPROSESSI JA ASUKAS- JA SIDOSRYHMÄYHTEISTYÖ	17
2 LÄHTÖKOHDAT	19
2.1 KAAVATILANNE JA ALUEEN NYKYINEN MAANKÄYTTÖ	21
2.2 SUUNNITTELUUN VAIKUTTAVAT AJANKOHTAISET HANKKEET	25
2.2.1 ASEMAKAAVOITUS- JA LIIKENNESUUNNITTELUHANKKEET	25
2.2.2 MUUT SUUNNITTELUUN VAIKUTTAVAT HANKKEET	26
2.3 ARVOKKAAT JA SUOJELLUT KOHTEET	27
2.3.1 ARVOKKAAT JA SUOJELLUT KULTTUURIYMPÄRISTÖKOHTEET	27
2.3.2 ARVOKKAAT JA SUOJELLUT LUONTOKOHTEET	31
2.4 KÄYTTÄJÄKYSelyn TULOKSET JA ASUKASPALAUTE	32
2.5 YLEISTEN ALUEIDEN KUNTO	34
2.5.1 KATUJEN JA ULKOILUREITTIEIN KUNTO	35
2.5.2 RAKENNETTUIJEN VIHREALUEIDEN KUNTO	43
2.5.3 LUONNONHOIDON ALUEIDEN NYKYTILA	46
2.6 EDELLISEN ALUESUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN	46
3 SUUNNITELMA	47
3.1 YLEISTEN ALUEIDEN KEHITTÄMINEN	47
3.1.1 SUUNNITTELUALUEEN YLEISTAVOITTEET JA KEHITTÄMISPERIAATTEET	47
3.1.2 Osa-ALUEKOHTAISET TAVOITTEET	50
3.2 TUOTTEITA JA PALVELUITA KOSKEVAT TAVOITTEET JA OHJEET	50
3.2.1 JALANKULKU- JA PYÖRÄILYREITIT	50
3.2.2 TOIMINNALLISET ALUEET	55
3.2.3 VALAISTUS	57
3.2.4 MATERIAALIT	58
3.2.5 KALUSTEET JA VARUSTEET	59
3.2.6 RAKENNETUN YMPÄRISTÖN KASVILLISUUS	60
3.2.7 VESIALUEET, HULE- JA PIENVEDET	62

3.2.8 ARVOYMPÄRISTÖT	62
3.2.9 ALUEIDEN KÄYTTÖ JA TAPAHTUMAHALLINTA	63
3.2.10 JULKINEN TAIDE JA MUISTOMERKIT	63
3.3 YLLÄPITO	65
3.3.1 YLLÄPIDON PAINOPISTEALUEET	65
3.3.2 KATUJEN YLLÄPITO	65
3.3.3 KATUVIHERALUEIDEN YLLÄPITO	65
3.3.4 RAKENNETTUIJEN VIHERALUEIDEN YLLÄPITO	67
3.3.5 LUONNONHOITO	70
3.3.6 PUHTAANAPITO	71
3.3.7 LUMILOGISTIIKKA	73
3.4 ESITETYT PERUSKORJAUSHANKKEET	75
3.4.1 HANKKEIDEN YLEISKUVAUS JA KIIREELLISYYSJÄRJESTYS	75
3.4.2 KATU- JA VIHERALUEIDEN PERUSKORJAUSHANKKEET	76
3.5 ESITETYT KUNNOSTUSHANKKEET	85
3.5.1 HANKKEIDEN YLEISKUVAUS JA KIIREELLISYYSJÄRJESTYS	85
3.5.2 KATU- JA VIHERALUEIDEN KUNNOSTUSHANKKEET	87
3.6 JATKOSELVITYS JA -SUUNNITTELUTARPEET	92
4 RAHOITUSTARVE	92
4.1 KOKONAISSRAHOITUSTARVE	92
4.2 ESITETTYJEN HANKKEIDEN KUSTANNUKSET	94
4.2.1 PERUSKORJAUSHANKKEET	94
4.2.2 KUNNOSTUSHANKKEET	94
4.3 YLLÄPITO- JA HOITOKUSTANNUKSET	95
LÄHTEET	97
LIITTEET	
KUVAILULEHTI	

I JOHDANTO

I.1 Aluesuunnitelmat yleisten alueiden kehittämisen työvälineenä

Aluesuunnitelman tarkoituksena on kehittää Itä- ja Länsi-Pasilan yleisiä alueita kymmenvuotiskaudella 2013-2022. Suunnitelma koskee katu- ja puistoalueiksi kaavoitettuja yleisiä alueita.

Aluesuunnitelma on rakennusviraston työväline katu- ja puistoverkostojen ylläpitämiseksi tasapuolisesti koko Helsingin alueella. Suunnitelmassa esitetään yleisten alueiden eli katu- ja puistoalueiden ylläpidon, peruskorjauksen, uudisrakentamisen ja rakennusviraston tarjoamien palveluiden tavoitetaso, toimenpidetarpeet sekä toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys. Lisäksi aluesuunnitelman avulla kohdennetaan ylläpidon ja rakentamisen määrärahoja. Suunnitelmat laaditaan alueen asukkaita kuunnellen. Yhteistyön tavoitteena on koota havaitut tarpeet, erilaiset toiveet ja ideat tavoitesuunnitelmaksi.

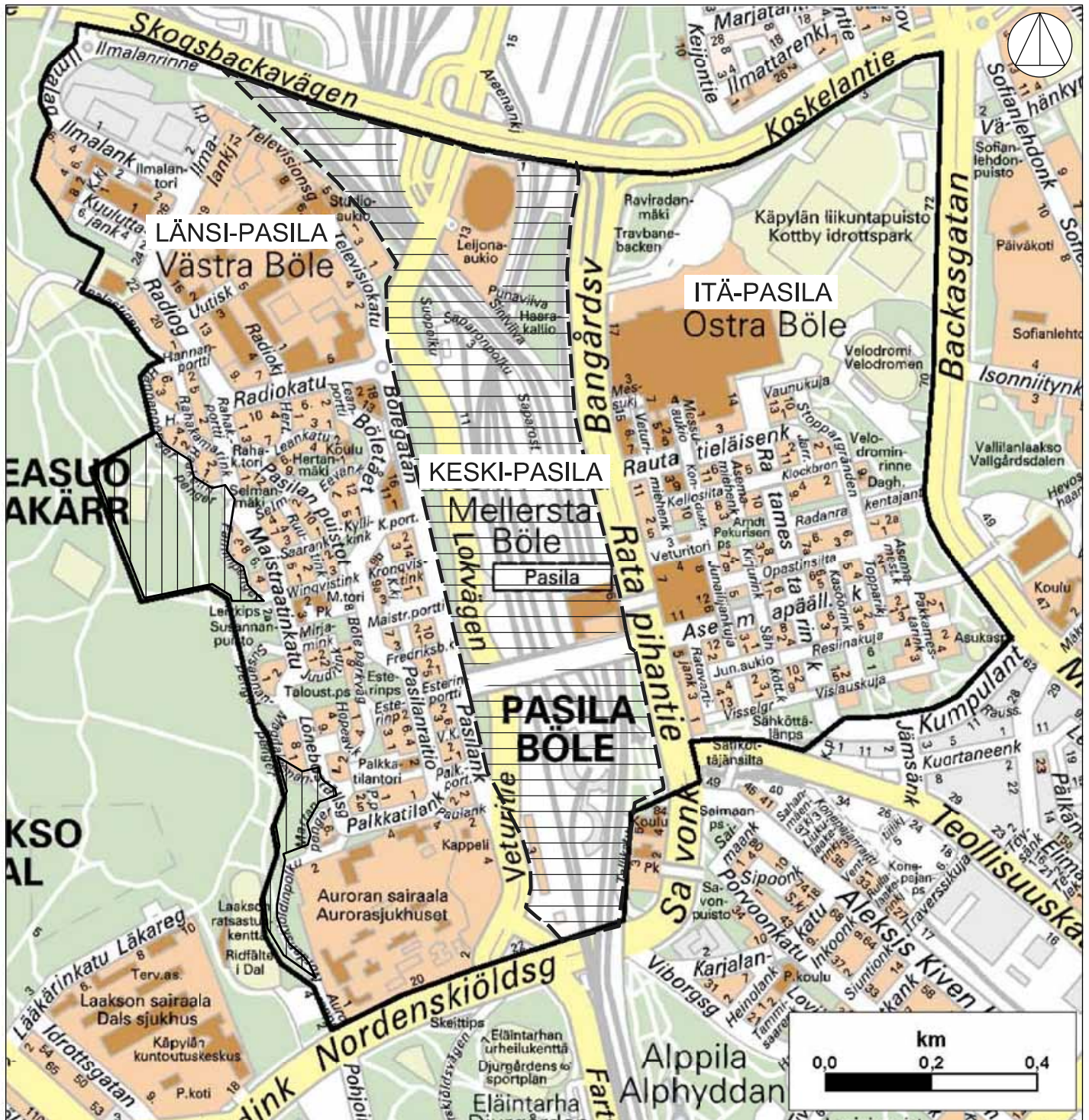
I.2 Työryhmä

Helsingin kaupungin rakennusvirastossa aluesuunnitelman laadintaprosessista vastasi aluesuunnittelija Petri Arponen. Suunnitteluinsinöörit Marko Jylhänlehto ja Anni Tirri ja hänen äitiyslomasijaisenaan suunnitteluinsinööri Elmeri Ahti toimivat asiantuntijoina erikoisalanaan kadut ja tekninen suunnittelu sekä vastasivat hankkeessa esteettömyyteen liittyvistä asioista. Luonnonhoidon vastaava Tiina Saukkonen laati luonnonhoidon osuuden. Vuorovaikutustilaisuuksista ja tiedottamisesta vastasi projektisuunnittelija Tarja Lahin. Suunnitelman laatimisessa konsulttina oli FCG Finnish Consulting Group Oy. FCG:n työryhmään kuuluivat projektipäällikkö, maisema-arkkitehti Taina Tuominen, maisema-arkkitehti Eeva Rapola, ins. AMK Kati Tolvanen, suunnitteluhortonomi Else Kaloinen ja avustavissa suunnittelutehtävissä maisema-arkkitehti Mari Jyrkiäinen. Konsultin laadunvarmistajana toimi maisema-arkkitehti Eeva Eitsi.

Suunnittelu on tehty yhteistyössä muiden hallintokuntien ja keskeisten sidosryhmien kanssa. Suunnittelun aikana hankkeeseen ovat osallistuneet Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastosta maisema-arkkitehdit Anu Lamminpää ja Niina Strengell, arkkitehti Elina Suonranta, liikenneinsinööri Harri Verkamo ja liikenneinsinööri Niko Palo, Helsingin kaupungin ympäristökeskuksesta Raimo Pakarinen ja Helsingin kaupungin

Suunnittelualueen sijainti

- Suunnittelualueen raja
- Osa-alueen raja
- Suunnittelun ulkopuolella oleva Keski-Pasilan osayleiskaava-alue
- Keskuspuiston hoito- ja kehittämissuunnitelmaan kuuluva alue

liikuntavirastosta Antti Salaterä. Suunnitelmaluonnos lähetettiin kommentoitavaksi myös Helsingin kaupungin rakentamispalveluun (Stara). Sidosryhmäyhteistyötä on kuvattu tarkemmin kohdassa 1.2.

1.3 Suunnittelualue

1.3.1 Suunnittelualueen raja- ja yleiskuvaus

Suunnittelualue sijaitsee Keskisessä suurpiirissä, Helsingin keskustan pohjoispuolella. Suunnittelualueeseen kuuluvat Pasilan peruspiirin osat alueet Länsi-Pasila, Keski-Pasila ja Itä-Pasila. Suunnittelualue rajautuu pohjoisessa Koskelantiehen, etelässä Nordenskiöldinkadun, Savonkadun ja Kumpulantien muodostamaan linjaan. Lännessä Länsi-Pasilan alue rajautuu Keskuspuistoon niin, että joitakin Keskuspuiston osia sisältyy tarkastelualueeseen. Keskuspuiston reuna-alueita tarkastellaan tässä työssä palveluiden osalta. Luonnonhoidon osalta alue käsitellään keskuspuiston hoito- ja kehittämissuunnitelmassa. Itä-Pasila rajautuu idässä Mäkelänkatuun. Keski-Pasilaan on käynnissä runsaasti suunnitteluhankkeita, ja alue on suurten muutosten alla. Ratahallintokeskukselle kuuluvat rata-alueet eivät sisälly suunnittelualueeseen.

Tarkastelualueella on rakennusviraston hoidossa olevia viheralueita yhteensä noin 24 hehtaaria, josta rakennettuja puistoja on noin 12 hehtaaria. Lisäksi tarkastelualue käsittää noin 36 hehtaaria katualueita, josta on ajoratoja ja kevyen liikenteen väyliä noin 28 hehtaaria ja katuviherää noin 6,5 hehtaaria. Tarkastelualueen kokonaispinta-ala on noin 170 hehtaaria.

Väkiluku suunnittelualueella on nykyisellään noin 8600 asukasta, joista asuu 54% Länsi-Pasilassa, 45% Itä-Pasilassa ja alle 2% Keski-Pasilan Toralinnan alueella. Länsi-Pasilassa asukkaista on noin 3% ruotsinkielisiä ja 9% muunkielisiä. Itä-Pasilassa asukkaista on noin 3,5% ruotsinkielisiä ja 21% muunkielisiä, kun kielijakaumaan vaikuttaa mm. alueella sijaitsevat opiskelija-asunnot.

Alue on tärkeä työpaikkakeskittymä; Länsi-Pasilassa sijaitsee yli 500 ja Itä-Pasilassa hieman alle 500 yritysten toimipistettä. Seuraavan 30 vuoden aikana on arvioitu Keski-Pasilaan ja ympäröiville alueille tulevan n. 10 000 uutta asukasta sekä muodostuvan 25 000 – 30 000 uutta työpaikkaa nykyisten lisäksi. Tärkeimmät rakentamisalueet ovat Keski-Pasila ja Ilmala sekä suunnittelualueen lähialueista Pohjois-Pasilan länsireuna ja Konepajan alue.

Suunnittelualueeseen kuuluvat katu- ja viheralueet

Suunnittelualue:

Länsi-Pasila

Viheralueet

1. Martanpuisto
2. Palkkatilankadun puistikko
3. Sannanpuisto
4. Taloustirehtöörinpuisto
5. Esterinpuisto
6. Susannanpuisto ja leikkipuisto Sanna
7. Maistraatinpuisto
8. Kyllikinpuisto
9. Fanninpuisto ja koira-aitaus
10. Selmanmäki
11. Hertanmäki
12. Eevanmäki
13. Mansikkamäki
14. *(Pasilankadun viherkaista)**

Aukiot

27. Palkkatilan tori ja Pasilan puistotien eteläosa
28. Maistraatintori ja Pasilan puistotien keskiosa
29. Pasilan puistotien pohjoisosa
30. Rahakamarintori
31. Leanportin torialue

Kadut

Auroranportti	Maistraatinkatu
Eevankatu	Maistraatinportti
Esterinpolku	Martanpenger
Esterinportti	Mirjaminkatu
Fanninpenger	Nordenskiöldinpolku
Fredriksberginkatu	Palkkatilankatu
Hannanpenger	Palkkatilanportti
Hannanportti	Pasilan puistotie
Hannanrinne	Pasilankatu*
Hertanmäenkatu	Pasilanraitio
Hopeavuorenkatu	Paulankatu
Ilmalan tori**	Raakelinpenger
Ilmalankatu**	Radiokuja**
Ilmalankuja**	Radiokatu
Ilmalanpolku**	Rahakamarinkatu
Ilmalanrinne	Rahakamarinportti
Juuditinkatu	Ruutinkatu
Kronqvistinkatu	Saarankatu
Kronqvistinkuja	Selmankatu
Kuuluttajankatu**	Susannanpenger
Kuuluttajankuja**	Televisionkatu**
Kyllikinkatu	Tenholanpolku
Kyllikinportti	Uutiskuja**
Leankatu	Winqvistinkatu
Leanportti	Väinö Kanteleen katu
Magdaleenanpenger	

Itä-Pasila

15. *(Ratapihantien viherkaista)**
16. Sähköttäjänpuisto
17. Kivikallio
18. Vanha teatterikenttä ja koulun tontti
19. Aurinkoniitty ja leikkipuisto Lehdokki
20. Kirjurinpuistikko
21. Veturiuistikko
22. Arndt Pekurisen puisto
23. Radanrakentajanpuisto
24. Toppariaukio
25. Velodrominrinne
26. Raviradanmäki

32. Junailijanaukio
33. Veturitori
34. Messuaukio

- Asemamestarinkatu
- Asemamiehenkatu
- Asemapäällikönkatu
- Jarrumiehenkatu
- Junailijankuja
- Kasöörinkatu
- Kellosilta
- Kirjurinkatu
- Messukuja
- Opastinsilta
- Pakkamestarinkatu
- Radanrakentajanatie
- Ratamestarinkatu
- Ratapihantie
- Ratavartijankatu
- Rautatieläisenkatu
- Resiinakuja
- Sähköttäjänkatu
- Sähköttäjänsilta**
- Topparikuja
- Vaunukuja
- Veturimiehenkatu
- Vislauskaja

Keski-Pasila

*(Saparopolku)***(Suopolku)***(Tallikatu)**

* suunnittelu käynnissä

** uusia katuja

I.3.2 Osa-aluejako

Suunnittelualue on jaettu kolmeen eri osa-alueeseen: Länsi-Pasilaan, Keski-Pasilaan ja Itä-Pasilaan (osa-aluejako on esitetty sivun 12 kartalla Suunnittelualue).

Voimakkaan muutoksen alla oleva Keski-Pasila on tällä hetkellä suurimmaksi osaksi ratapiha- ja tiealuetta. Sen poikki itä-länsisuunnassa pääsee vain yksittäisistä kohdista. Keski-Pasila on eristetty ympäröivistä alueistaan ja se jakaa Pasilan kahtia 1970-luvun ilmettä edustavaksi Itä-Pasilaksi ja 1980 -luvun ilmettä edustavaksi Länsi-Pasilaksi. Keski-Pasilassa on asutusta Toralinnan vanhoissa rautatieläisten asuinkasarmeissa.

I.4 Suunnitteluprosessi ja asukas- ja sidosryhmäyhteistyö

Pasilan aluesuunnitelman laatiminen käynnistettiin syksyllä 2009 toteutetun käyttäjäkyselyn avulla. Tavoitteena oli kartoittaa asukkaiden ja muiden alueiden käyttäjien näkemyksiä ja toiveita lähtötiedoksi aluesuunnitelman laatimista varten. Asukaspalaute on otettu huomioon aluesuunnitelmassa. Yhteenvedo käyttäjäkyselyn tuloksista on sivulla 32.

Suunnittelutyön käynnistymisestä tiedotettiin paikallislehdissä ja internetissä syksyllä 2011. Kiinteistöille (99 kpl) jaettiin erikseen tiedote. Tämän lisäksi palautetta ja kehittämisehdotuksia on voinut antaa maaliskuun 2012 loppuun asti Kerro kartalla –palvelussa. Aluesuunnitelma on vuoden 2012 alusta koko suunnitteluprosessin loppuun asti esillä rakennusviraston www-sivuilla, jonne materiaalia täydennettiin suunnittelutyön edetessä.

Heti työn alkuvaiheessa käynnistettiin selvitys liittyen alueen hallintokuntarajoihin. Eri tasoille sijoitettu liikenne ja kansiratkaisut tekevät sekä Itä- että Länsi-Pasilan hallintokuntarajoista varsin monimutkaisia. Selvitys tuotettiin paikkatietoaineistona. Kuntokartoitukseen liittyvät maastotyöt tehtiin loka-marraskuun 2011 aikana. Tämän jälkeen haastateltiin alueen toimijoita liittyen havaittuihin ongelmiin ja kunnossapitoon liittyviin haasteisiin eri vuodenaikoina. Työ piti sisällään lumilogistiikkaselvityksen, jossa kartoitettiin lumen varastointiin liittyviä mahdollisuuksia.

Suunnittelutyön aikana tehtiin yhteistyötä muiden hallintokuntien ja keskeisten sidosryhmien kanssa, kuten Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto (KSV), Helsingin kaupungin ympäristökeskus (YMP), Helsingin kaupungin Liikuntavirasto (LIV) ja TASKE/ aluerakentamisyksikkö, sekä Senaattikiinteistöt, Suomen messut, Länsi-Pasilan autopaidat Oy/ Itä-Pasilan pysäköinti Oy ja Pasila-Seura.

Pasilan kirjastossa pidettiin asukastilaisuus 20.9.2012, jossa esiteltiin aluesuunnitelmaluonnosta. Ennen asukastilaisuutta toteutettiin turvallisuuskävely sosiaaliviraston lähityön, hallintokeskuksen turvallisuus- ja valvontayksikön, sekä Pasila-Seura ry kanssa. Aluesuunnitelmaluonnokseen sai tutustua ja antaa palautetta viraston asiakaspalvelussa, Pasilan kirjastossa sekä Itä-Pasilan asukastalolla 30.9. 2012 asti. Luonnos käsiteltiin luonnonhoidon työryhmän kokouksessa 8.11.2012.

Katu- ja puisto-osaston johtoryhmä sai tiedoksi suunnitelman linjaukset, painotukset ja kustannusarvion. Yleisten töiden lautakunta hyväksyi Pasilan aluesuunnitelman ohjeellisenä noudatettavaksi 4.12.2012.

Ilmakuva Pasilan alueesta © Kaupunkimitausosasto, Helsinki (012/2012)

2 LÄHTÖKOHDAT

Länsi-Pasilan ja Itä-Pasilan kaupunginosat sijoittuvat maisematilassa kallioisille mäille ja Keski-Pasila niiden väliseen laaksomaiseen painanteeseen, entiseen merenlahteen. Alueen luonnonmuodoista kertovat edelleen rakentamisen lomaan jääneet avokallioalueet. Alueen maiseman erityispiirteitä on kuvattu tarkemmin Helsingin maisema-analyysissä.

Nimi Pasila on peräisin alueella sijainneesta Fredriksbergin tilan pitkäaikaiselta vuokraajan, Carl Pasilan nimestä. Fredriksbergin naapuritila oli nimeltään Böle. Tilan alueelle perustettiin rautatieasema sekä Helsingin veturitallit ja konepaja sijoitettiin alueelle 1897. Vuonna 1925 nimi Pasila vahvistettiin Fredriksbergin rautatieaseman suomenkieliseksi nimeksi. Ensimmäinen esikaupunkiasutus syntyi 1900-luvun alussa, pääasiassa Bölen tilan alueelle. Vuonna 1990 Bölestä tuli Pasilan aseman ruotsinkielinen nimi.

Elisan pääkonttorin linkkitorni on yksi Itä-Pasilan maamerkki.

Keski-Pasilan käytöstä poistunut ratapiha, taustalla Ilmalan Tv-torni ja Hartwall Areena.

Itä-Pasilan alue on rakennettu suurimmaksi osaksi 1970-luvulla alueella aiemmin sijainneen pienteollisuus- ja varastoalueen paikalle. Vanhoista rakennuksista jäi jäljelle ainoastaan vanha Pasilan asemarakennus, Rauhanasema. Asema on toiminut aiemmin Vammelhojen ja Pasilan asemarakennuksena. Rauhanliitto osti rakennuksen Valtion Rautateiltä ja se siirrettiin nykyiselle paikalleen Veturitorille v. 1984. Rauhanasema kunnostettiin kansainvälisillä talkootöillä.

Itä-Pasila rakennettiin 1960-luvun lopun suunnitteluperiaatteiden mukaan. Jalankulku ja ajoneuvoliikenne erotettiin toisistaan sijoittamalla jalankulku eri tasoon, osittain betonikannelle varsinaisen katuverkon yläpuolelle. Betonielementtitalojen korttelit muodostuvat massiivisista toimistorakennuksista, asuinrakennuksista ja tornitaloista. Itä-Pasilan puolella sijaitsee useita tärkeitä toimintoja kuten Helsingin pääkirjasto, Messukeskus ja Valtion virastotalo.

Sekä rakennukset että katuverkko ovat suoraviivaisia ja alueen sisäiset puisto- ja aukioakselit noudattavat samaa geometristä muotokieltä. Paikoin on kalliopintaa säästetty osaksi puistoja. Kansiratkaisu näkyy lähes joka puolella mm. pitkien kaiteiden ja portaikkojen muodossa.

Tiiviisti rakennettua Itä-Pasilaa ympäröi leveä toiminnallinen puistovyöhyke, jonka pohjoisosana on Käpylän liikuntapuisto. Mäkelänkadun kohdalla puisto on voimakkaasti pengerretty ja sijaitsee huomattavasti ylempänä kuin katu.

Keski-Pasilan poikki kulkeva päärata avattiin vuonna 1862 ja aluetta hallitsevat rautatiehen liittyvät toiminnot. Pasilan rautatieasema on matkustajamäärältään Suomen toiseksi suurin. Ratapiha-alueen tavara-liikenteen toiminnot loppuivat Vuosaaren satama valmistuttua vuonna 2008. Alueen Pohjoisosassa sijaitsee monitoimihalli Hartwall Areena. Tällä ”Pikku-Pasilaksi” nimitetyllä alueella sijaitsi puutaloasutusta ennen Areenan rakentamista ja VR:n laajennuksia.

Länsi-Pasilan keskiosassa sijaitsi aiemmin vuosien 1895-1905 aikana rakennettu puutalokaupunginosa. Tämä Puu-Pasilaksi kutsuttu asuinalue sijaitsi aluksi entisen Helsingin maalaiskunnan puolella, mutta vuonna 1912 se liitettiin osaksi Helsinkiä. Ilmalan nykyisten vesitornien alueella sijaitsi 1900-luvun alkupuolella ilmatieteen havaintoasema ja observatorio. Yleisradion toiminta alkoi Pasilassa jo 1920-luvulla.

Puu-Pasilan purkaminen aloitettiin vuonna 1977 Länsi-Pasilan uusien asuntoalueiden tieltä. Nykyinen rakennuskanta on suureksi osaksi peräisin 1980 –luvulta. Muutama vanha puurakennus on säilytetty muistona vanhasta puukaupunginosasta. Vastapainona Itä-Pasilan geometriselle betoniarkkitehtuurille Länsi-Pasilan pehmeämpi yleisvaikutelma muodostuu punatiilisestä ilmeestä, kaarevista kaduista ja vehreästä ympäristöstä. Alue on tehokkaasti rakennettu, mutta asuinkorttelit on rakennettu pienipiirteisesti ja rakennukset ovat suhteellisen matalia. Asuinrakennukset sijoittuvat pääasiassa Keskuspuiston puoleiselle sivulle ja radan puolta reunustavat massiivisemmat toimistorakennukset. Keskuspuiston viereen sijoittuminen ja laaja jalankulkualue kortteleiden keskellä mahdollistavat melko hiljaisen asuinympäristön. Alueella sijaitsee mm. Auroran sairaalan alue, Pasilan poliisitalo sekä Ilmalan alueella Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY), sekä Yleisradion ja MTV:n alueet.

Katumiljö ja puistot ovat monimuotoisia ja niihin liittyy runsaasti erilaisia rakenteita. Länsireunalla sijaitseva keskuspuisto antaa alueelle vehreän tunnelman tunkeutuessaan paikoin asuinalueen sisään erikokoisina saarekkeina. Monet Länsi-Pasilan puistoista ovat kallioisia ja suhteellisen korkeita mäkiä, joista avautuu näkymiä asuinalueelle. Joihinkin melko luonnontilaisiin puistoihin liittyy säilytettyä alueen vanhaa rakennuskantaa yksittäisinä puurakennuksina.

Lisätietoa Itä- ja Länsi-Pasilan ominaispiirteisiin ja luonnon oloihin liittyen on koottu raportin lopussa oleviin liitekarttoihin.

Länsi-Pasilan tornitalot toimivat alueen maamerkinä.

Länsi-Pasilassa on säilynyt muutamia vanhoja puutaloja.

2.1 Kaavatilanne ja alueen nykyinen maankäyttö

Ote Uudenmaan maakuntakaavasta. Taajamatoimintojen alueet on merkitty ruskealla, keskustatoimintojen alueet punaisella ja virkistysalueet sekä viheryhteydet vihreällä. Kulttuuriympäristön tai maiseman kannalta tärkeät alueet ja kohteet on osoitettu vaaleanvihreällä vaakaviivituksella tai neliöillä.

Ote Helsingin yleiskaavasta 2002. Keskustatoimintojen alueet on merkitty punaisella, hallinnon ja julkisten palveluiden alueet vaaleanpunaisella, kerrostalovaltainen asuminen tummankeltaisella, viheralueet vaaleanvihreällä ja kaupunkipuistoon liittyvät alueet kirkkaanvihreällä. Kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävät alueet on osoitettu vinoviivituksella.

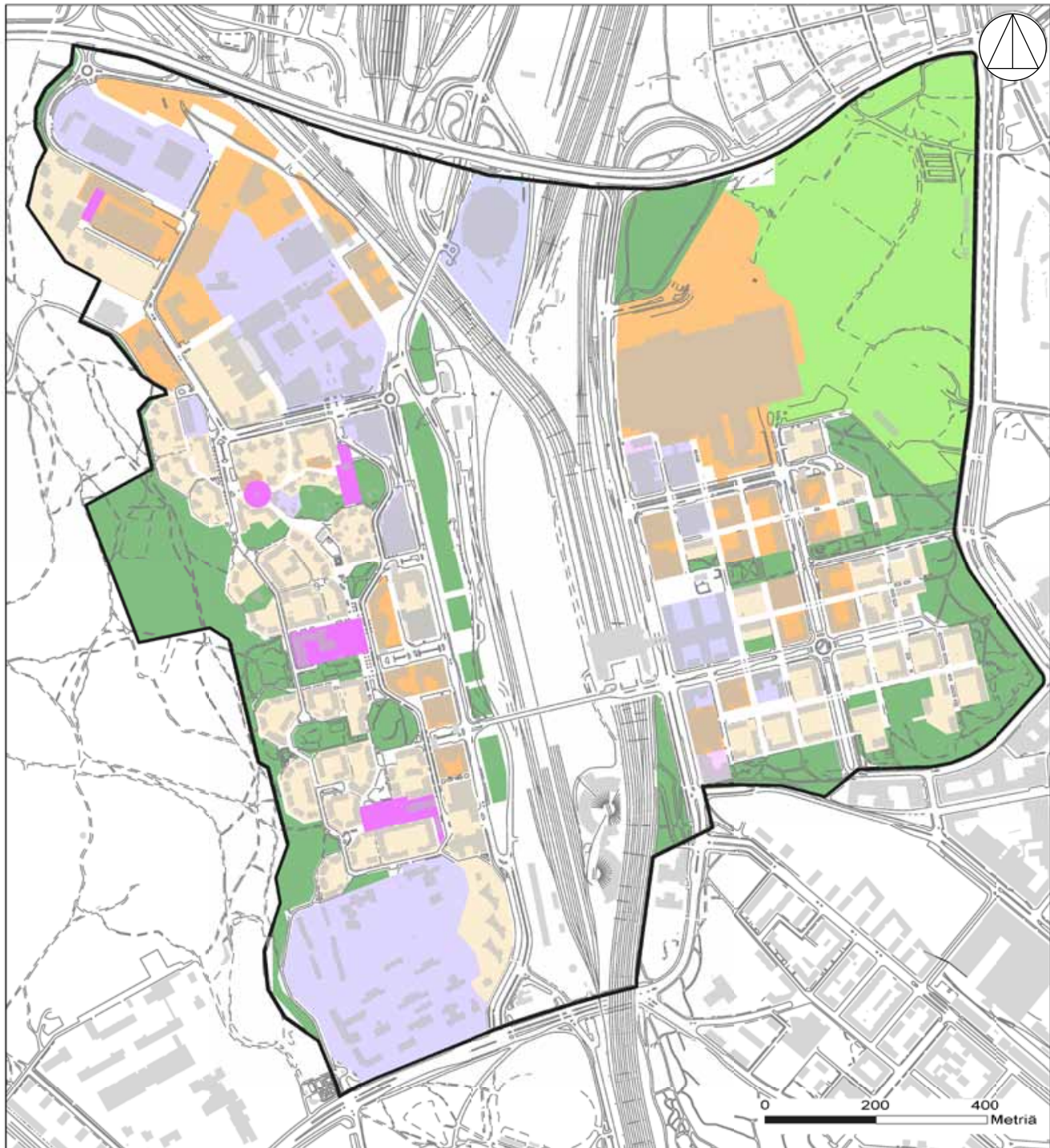
Pasilan alueella on keskeinen sijainti Helsingin kaupunkirakenteessa sekä tärkeä liikenteellinen asema pää- ja rantaradan leikkauspisteessä. Sijainti Helsingin keskustan pohjoispuolella on tehnyt siitä luontevan laajenemisalueen. Alueella sijaitsee asumis- ja työpaikkatoimintojen ohella sähköisten tiedotusvälineiden keskittymä. Pasilaan on sijoitettu myös merkittäviä vapaa-ajan toimintoja. Viereinen Keskuspuisto on laaja, vihreä virkistysalue. Pasilan korkein rakennelma on laajalle näkyvä Tv-torni vuodelta 1978. Myös Ratapihantien eteläosassa sijaitseva Elisan pääkonttorin linkkitorni toimii maamerkinä alueella.

Pasilan yleiskaava on peräisin vuodelta 1970 ja siinä alue on jaettu kolmeen osaan: Länsi-, Keski- ja Itä-Pasilaan. Itä-Pasilan asemakaava on valmistunut vuonna 1972 ja Länsi-Pasilan nykyinen asemakaava vuonna 1979. Myöhemmin Pasilaa täydentämään laadittiin pienempiä asemakaavoja, mm. MTV Oy:n alueen asemakaava 2005, Yleisradion alueen asemakaava 2006, Messukeskus ja Käpylän liikuntapuisto 2009 sekä Ilmalanrinteen ja vesilinnojen välinen alue 2011. Myös ensimmäisiin asemakaavoihin on useilla alueilla myöhemmin tehty kaavamuutoksia. Keski-Pasilan osayleiskaavaehdotus on hyväksytty vuonna 2006 ja alueen asemakaavoitus on käynnissä.

Voimassa olevissa maakuntakaavassa ja Helsingin yleiskaavassa 2002 Helsingin keskustatoimintojen laajentumisalueiksi on merkitty Keski-Pasila sekä suunnittelualueen pohjoispuolella sijaitseva Pohjois-Pasila. Yleiskaavassa Keski-Pasila ja Pohjois-Pasila on osoitettu kaupallisten ja julkisten palvelujen ohella tiiviiseen toimistotalorakentamiseen. Pohjois-Pasilan alueella pyritään siihen, että pääosa Postin toiminnoista ja maaliikennekeskus siirtyvät toisaalle, ja maankäyttö muuttuu keskustatoimintojen ohella asumispainotteiseksi. Suunnittelualueen itäpuolella sijaitseva VR:n Pasilan konepaja-alue muuttuu Alppilaan tukeutuvaksi asuntokorttelialueeksi, jossa kulttuurihistoriallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokkaat hallit säilytetään. Hallinnon ja julkisten palvelujen alueita suunnittelualueella ovat mm. messukeskus, Pasilan yleisradiokeskus ja Auroran sairaala-alue. Pasila sijoittuu hyvien joukkoliikennedyhteyksien varteen, mutta yhteyksiä Pasilasta keskustaan on tavoitteena parantaa edelleen. Yhtenä liikennetähtäimenä tutkitaan mm. metrolinjaa. Tieverkkoa pyritään kehittämään Veturitien ja Teollisuuskadun muodostaman pääkatuyhteyden avulla. Pohjois-Pasila ja Pasilan konepaja sijoittuvat suunnittelualueen ulkopuolelle.

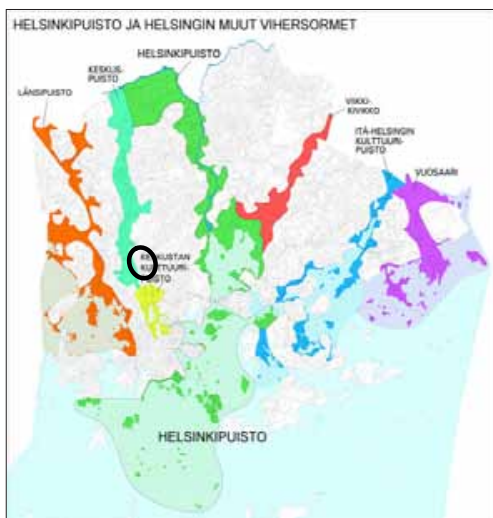

Maankäyttö suunnittelualueella

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (01/2/2012)

Viheralue	Toimisto- ja liikerakennusten alue
Urheilu- ja virkistyspalvelualue	Autopaikkojen alue/ yleisten pysäköintilaitosten korttelialue
Asuin- ja liikekerrostalojen alue	Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten alue
Yleisten rakennusten/ terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten korttelialue	

Ote viheraluerakennekartasta.

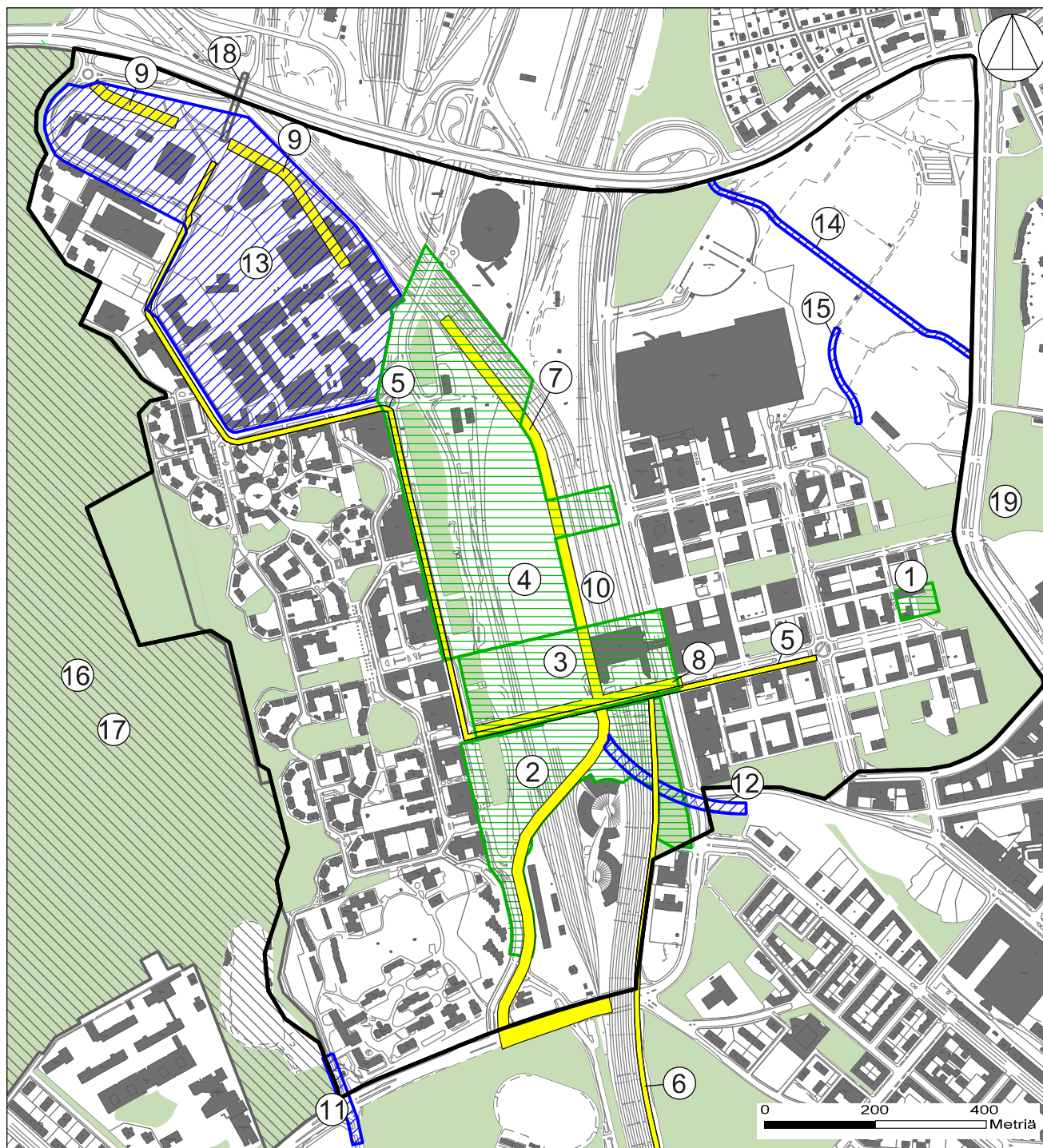
Pasilan aluetta ympäröivät laajat ulkoilualueet, jotka yhdistävät sen osaksi Helsingin viheralueverkostoa. Pasilaa länsipuolelta rajaava Keskuspuisto on yksi Helsingin kaupunkirakennetta jäsentävä laaja viherkokonaisuus ns. vihersormi. Itä-Pasilan puistoalueilta on Vallilanlaakson viheralueiden kautta yhteys Vantaanjoen varren ja merenrantojen Helsinkipuistoon.

Sekä Länsi-Pasilassa että Itä-Pasilassa on leikkiapaikkoja, jotka on vuokrattu sosiaalivirastolle päiväkotikäyttöön. Nämä puistoissa sijaitsevat leikkiapaikat on hoitoluokkakartassa esitetty merkinnällä HI (hoitoluokittamaton). Näiden kohteiden kunnossapito kuuluu sosiaalivirastolle. Länsi-Pasilan Palkkatilantorin, Maistraatintorin, Leanportin sekä Raha-kamarintorin torikansien ja niiden alla sijaitsevien pysäköintilaitosten osalta on laadittu maankäyttöä ajatellen erikoisia sopimuksia. Kansien pintarakenteet ovat Helsingin kaupungin hallinnassa, mutta vesieristeet ja sen alapuoliset osat sen sijaan Länsi-Pasilan Autopaikat Oy:n ja Kiinteistö Oy Maistraatintorin hallinnassa.

Länsi-Pasilan joissain puistoissa on jäljellä yksittäisiä vanhoja puurakennuksia jäänteenä paikalla aiemmin sijainneesta Puu-Pasilasta. Nämä puistoissa sijaitsevat pihapiirit on hoitoluokkakartassa esitetty myös merkinnällä HI (hoitoluokittamaton). Puistot ovat kallioisia, lähes luonnontilaisia mäkiä.

Ajankohtaiset suunnittelu-, rakentamis- ja korjaushankkeet

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (01/2/2012)

- Valmisteilla olevat asemakaavat:**
1. Itä-Pasila, Asemapäällikönkatu
  2. Keski-Pasilan tornialue
  3. Keski-Pasilan keskustakortteli
  4. Keski-Pasilan asuinalue
- Liikennesuunnitelmat:**
5. Raitiolinja 9
  6. Pisara-rata
  7. Veturitie
  8. Pasilan silta
  9. Ilmalanportti ja Televisiokatu
  10. Pasilan aseman läntinen lisäraide

- Rakentamishankkeet**
11. Auroransilta, jalankulun ja pyöräilyn reittiyyhteys
  12. Teollisuuskadun tunneli, Sähköttäjänpuisto ja Sähköttäjänpuisto
  13. Ilmalan alue
  14. Käpylän liikuntapuiston ulkoilureitti
  15. Käpylän liikuntapuiston ulkoilureitin jatke, uusi yhteys
- Muut liittyvät suunnitelmat:**
16. Ruskeasuon liikuntapuiston ja ratsastuskeskuksen yleissuunnitelma
  17. Keskuspuiston hoito- ja kehittämissuunnitelma
  18. Silta Pohjois-Pasilaan, jalankulun ja pyöräilyn reittiyyhteys
  19. Kumpulanpuron hulevesisuunnitelma

2.2 Suunnitteluun vaikuttavat ajankohtaiset hankkeet

2.2.1 Asemakaavoitus- ja liikennesuunnitteluhankkeet

Pasilan entiselle ratapiha-alueelle on suunnitteilla Itä- ja Länsi-Pasilan yhdistävä vetovoimainen Keski-Pasilan asuin- ja toimitila-alue, josta on käynnissä kaikkiaan kolme asemakaavahanketta:

- Pasilan sillan eteläpuolelle sijoittuvasta *Keski-Pasilan tornialueesta* kehitetään tiivis ja urbaani asuin- ja työpaikka-alue. Suunnitelmat käsittävät kymmenen tornitaloa, aukioiden sarjan ja niiden läheisyyteen sijoittuvia palveluita. Veturitallien ja Toralinnan alueiden arvokas rakennuskanta tullaan suojelemaan.
- *Keskustakortteleiden alueelle* on suunnitteilla uusi metroasema, joukkoliikenneterminaali, liike- ja toimistotiloja, julkisia tiloja sekä asuntoja.
- *Keski-Pasilan asuinalueelle* rakennetaan asuinkerrostaloja. Aluetta kehitetään asuin-, virkistys- sekä yhdyskuntateknisen huollon ja liikenteen käyttöön. Keski-Pasilan asuinalueen yhteydessä on suunnitteilla Rautatieläisenkadun tunneli, joka tulee parantamaan yhteyksiä Itä- ja Länsi-Pasilan välillä.

Itä-Pasilassa Asemapäällikönkatu I tontilla valmistellaan asemakaavan muutosta. Allianssin toimistorakennusta on suunniteltu korotettavaksi kahdella tai kolmella kerroksella. Tarvittavat kymmenen uutta autopaikkaa olisi mahdollista toteuttaa sijoittamalla paikat Asemamestarinkadun varteen nykyiselle puistoalueelle.

Pasila on merkittävä pääkaupunkiseudun liikenteen solmukohta ja kehittyä sellaisena myös tulevaisuudessa. Suunnittelun Pissararadan tavoitteena on junaliikenteen kapasiteetin lisääminen Helsingin ja Pasilan välillä. Pissararata yhdistää pääradan ja rantaradan kaupunkirakenteella olevaan Kehärataan ja siten helpottaa päärautatieaseman tukkoisuutta. Suunniteltu rata kulkee maan alla tunnelissa, joka alkaa Pasilan aseman eteläpuolelta. Hankkeesta on valmistunut yleissuunnitelma ja ympäristövaikutusten arviointi vuonna 2011. Lisäksi Pasilan aseman läntisen lisäraiteen rakentamisesta on käynnissä yleissuunnittelu.

Muut liikennehankkeet koskevat raitioliikennettä sekä katuverkon kehittämistä. Raitiolinjan 9 reittiä on suunniteltu jatkettavaksi Länsi-Pasilan uudelle Ilmalantorille. Hanke toteutettaneen vuosien 2015–2020 aikana. Veturitietä ja Pasilan siltaa kehitetään, sillä alueen liikennemäärät kasvavat uusien rakennusprojektien myötä.

Ilmalassa katuverkkoa kehitetään niin, että uusi Ilmalanportti ja nykyisin katkeava Televisiokadun jatkoyhteys tulevat parantamaan alueen pohjoisosaan katuverkkoa niin, että siitä muodostuu toimiva kokonaisuus.

2.2.2 Muut suunnitteluun vaikuttavat hankkeet

Lisäksi alueella on käynnissä useita rakentamishankkeita, jotka muuttavat lähitulevaisuudessa alueen kaupunkirakennetta ja sisäisiä kulkuyhteyksiä ajoneuvoliikenteen sekä jalankulun ja pyöräilyn osalta.

Jalankulku- ja pyöräilyliikenteelle tarkoitettu Auroransilta parantaa Keskuspuiston ja Eläintarhan välisiä ulkoiluyhteyksiä. Silta ylittää vilkkaasti liikennöidyn Nordenskiöldin kadun.

Käpylän liikuntapuistossa on käynnissä alueen sisäisten ulkoilureittien parannustöitä niin, että Mäkelänkadun ja Koskelantien välinen reittiyhteys tullaan toteuttamaan vuoden 2012 aikana. Myös Pasilan suuntaan johtavan yhteyden viimeistelytyöt on tarkoitus saada valmiiksi vuoden 2012 puolella.

Teollisuuskadun länsipään tunneli ja Sähköttäjänsillan rakentaminen tulevat vaikuttamaan jonkin verran myös Sähköttäjänpuiston eteläisimpään reunaan.

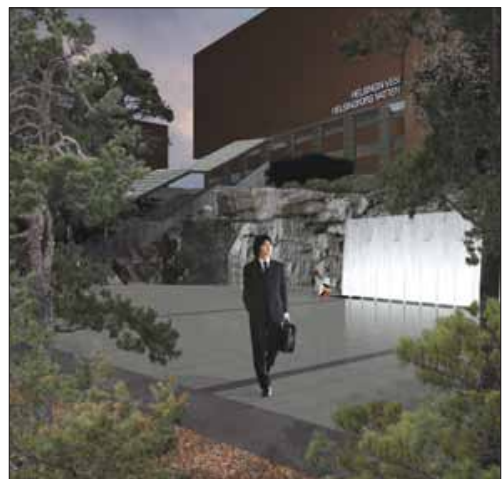
Ilmalan alueella on käynnissä useita rakennushankkeita liittyen alueen kehittämiseen media ja yritystoiminnan keskuksiksi sekä asuinalueeksi mm. uusia toimistorakennuksia rakennetaan erityisesti ratapihan reunalle sekä Vesilinnojen kylkeen siirtyvän Ilmalantorin ympärille. Virkistyskäyttöä, jalankulkua ja pyöräilyä palvelevat lisäksi seuraavat käynnissä olevat reittiyhteyksiä parantavat suunnitelmat:

- Ruskeasuon liikuntapuiston ja ratsastuskeskuksen yleissuunnitelma
- Keskuspuiston hoito- ja kehittämissuunnitelma
- Siltayhteys Ilmalasta Pohjois-Pasilain, jalankulun ja pyöräilyn reittiyhteys

Kumpulanpuron hulevesisuunnitelmalla pyritään vähentämään tulvasien aiheuttamia vahinkoja mm. viivytysaltailla, viemäröinnillä ja patorakenteilla. Samalla pyritään parantamaan mereen johdettavan pintaveden laatua.

Havainnekuva Auroran sillasta. Kuvalähde: WSP Finland Oy. Helsingin rakennusvirasto 2012.

Havainnekuva Ilmalankadun varren aukiolta. Kuvalähde: Ilmalan alueen katujen ja aukioiden ympäristö- ja valaistussuunnitelma. LOCI maisema-arkkitehdit. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2006.

2.3 Arvokkaat ja suojellut kohteet

2.3.1 Arvokkaat ja suojellut kulttuuriympäristökohteet

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt, RKY 2009

1. Velodromi (Itä-Pasila)

Helsingin vuoden 1952 kesäolympialaisia varten 1930-50-luvuilla valmistuneet urheilurakennukset muodostavat kansainvälisestikin arvioituna hyvin säilyneen olympiarakennuskokonaisuuden. Olympiarakennukset ja kilpaurheiluareenat sijoitettiin eri puolille Helsinkiä urheilutarkoitukseen varattuihin puistoihin. Rakennukset ja urheilualueet rakennettiin palvelemaan myös kaikenikäisten kaupunkilaisten kuntoilua ja virkistystä. Urheilurakennusten pelkistetty arkkitehtuuri on periaatteiltaan yhtenäistä. Niissä on keskenään samankaltaisia betonirakennratkaisuja, jotka on jätetty esiin, sekä pelkistettyjä kivipintoja, jotka julkisivuissa on pääasiassa maalattu valkoisiksi. Helsingin Velodromi eli pyöräilystadion rakennettiin vuosina 1938–1940. Betonirakenteisen Velodromin suunnitteli arkkitehti Hilding Ekelund. Rakennus on suojeltu tyypillisenä funktionalistisen arkkitehtuurin edustajana.

2. Pasilan veturitallit (Keski-Pasila)

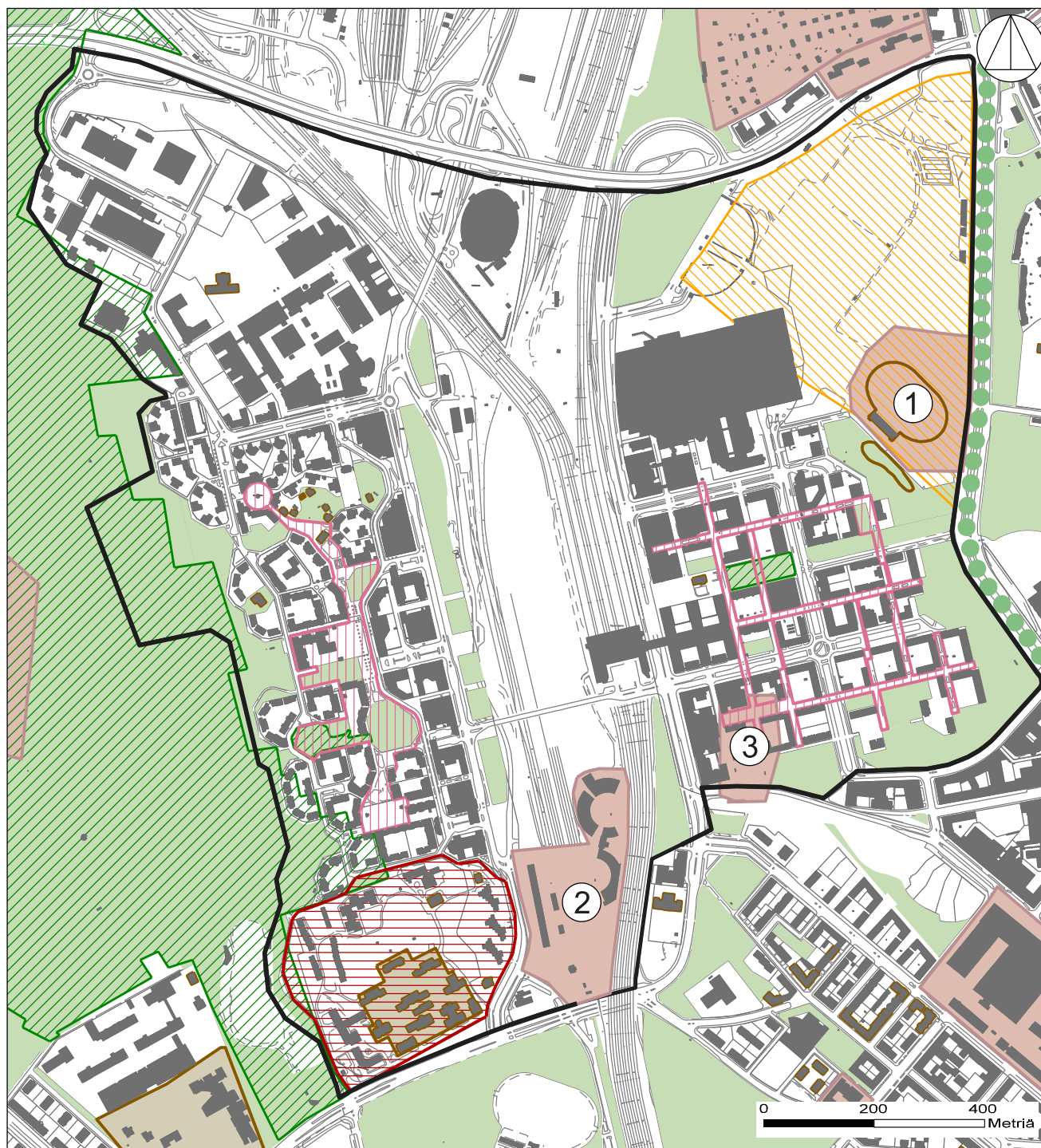
Pasilan veturitallit, VR:n entinen konepaja sekä SOK:n teollisuuskorttelit Vallilassa muodostavat laajan 1900-luvun teollisuusympäristön. Veturitallit ja rautateiden työväelle tarkoitetun asuinkasarmi Toralinnan ensimmäinen vaihe valmistuivat Pasilan seisakkeelle asemarakennusta vastapäätä vuonna 1899. Pasilan veturitallit muodostavat Keski-Pasilan alueella merkittävän rakennuskokonaisuuden ja koko Helsingin radan keskeisen monumentaalisen sisääntulon saavuttaessa junalla kaupunkiin. Veturitallien kokonaisuuteen kuuluu lisäksi Toralinnan poikkeuksellisen pitkä tiilinen asuinkasarmi sekä puisia rautatieläisten asuinrakennuksia.

Muinaisjäännökset

3. Luola G10 (Itä-Pasila)

Junailijankujan ja Junailijanaukion risteyksen alapuolella sijaitsee vuosina 1914-1918 kallioon louhittu ensimmäisen maailmansodan aikainen luola. Kohde on ollut pääkaupunkiseudun maalinnoitteiden suurikokoisin luolasuoja. Sitä on myöhemmin laajennettu ja uudistettu osaksi Itä-Pasilan väestösuoja.

Arvokkaat ja suojellut kulttuuriympäristökohteet

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (01/2/2012)

Asemakaavalla suojeltu alue (Lähde: Asemakaavat)	Arvoympäristö, tilanne 2012 (Lähde: Helsingin kaupunki)
Asemakaavalla suojeltu rakennus (Lähde: Asemakaavat)	Aikakaudelleen tyypillinen puisto, puistikko tai aukio (Lähde: Yleiskaava 2002)
Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu ympäristö (Lähde: RKY 2009)	Aikakaudelleen tyypillinen urheilu- ja liikuntapuisto (Lähde: Yleiskaava 2002)
1. Olympiarakennukset	Julkisten rakennusten, työpaikka-alueiden tai laitosten ympäristö (Lähde: Yleiskaava 2002)
2. Pasilan veturitallit, konepaja ja SOK:n teollisuuskorttelit	Puistokatu, puukujanne
Muinaisjäännös (Lähde: Museovirasto)	
3. Ensimmäisen maailmansodan aikainen luolasuoja	

Länsi-Pasilan puistotie ja vanhat puutalot

Itä-Pasilan Junailijanaukio

Lisäksi alueelta on tiedossa jo tuhoutuneita kohteita: Kuusi ajoittamattonta röykkiötä (Itä-Pasila), jotka ovat sijainneet Pasilan rautatieaseman koillispuolella olevilla kallioilla sekä ensimmäisen maailmansodan aikaisia varastoluolia (Luolat G8-9, Länsi-Pasila).

Maisemakulttuuri

Helsingin yleiskaavan 2002 mukaisia arvokkaita maisemakulttuurin kannalta edustavia ja kiinnostavia kohteita ovat Itä-Pasilassa Käpylän liikuntapuisto ja Arndt Pekurisen puisto sekä Länsi-Pasilassa Taloustirehtöörinpuisto, Helsingin keskuspuisto ja Auroran sairaala-alue.

Arvoympäristökohteet

Länsi-Pasilan Rahakamarintori, Maistraatintori, Palkkatilantori, edellisiä yhdistävä jalankulkuakseli Pasilan puistotie, sekä niihin liittyvät Kyllikinpuisto, Maistraatinpuisto, Taloustirehtöörinpuisto ja Esterinpuisto on määritelty aikakautensa arvoympäristöksi. Kohteet edustavat 1980-luvun kaupunkisuunnitteluihanteita. Kävelykatuosuudet, torit, aukiot ja puistot muodostavat vaihtelevan, mutta samalla yhtenäisen kaupunkitilojen sarjan.

Itä-Pasilassa osittain kannella sijaitsevat suoraviivaiset jalankulkukäytävät ja niihin liittyvä Junailijanaukio on määritelty aikakautensa arvoympäristöksi. Ne edustavat 1960-luvun lopun suunnittelua ja muodostavat ratkaisuiltaan näyttävän kokonaisuuden aikakauden suunnittelusta. Mukana on tyypillisiä elementtejä kuten betonilaattapinnoitteita, pitkiä puurivi-istutuksia ja istutusaltaita.

Arvokkaat luontokohteet ja luonnonsuojelukohteet

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (01/2/2012)

 Arvokkaat lintukohteet 1. Keskuspuisto Arvokkaat kasvikohteet 2. Länsi-Pasilan länsipuolen laakso 3. Itä-Pasilan rinne 4. Velodromin mäki	 Rauhoitettu kohde 5. Pasilan päihinäpensaslehto Geologisesti tai geomorfologisesti arvokas kohde 6. Länsi-Pasilan turvekerrostuma

2.3.2 Arvokkaat ja suojellut luontokohteet

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen ylläpitämän luontotietojärjestelmän (LTJ) mukaan suunnittelualueella ei ole luonnonsuojelualueita. Sen sijaan alueelta löytyy arvokkaita lintu- ja kasvikohteita sekä rauhoitettu kohde ja geologisesti arvokas kohde.

Arvokkaat lintukohteet

1. Keskuspuisto, arvoluokka II. Puisto on laaja, melko yhtenäinen kuusimetsäalue, jossa on kohtalaisen runsas havumetsän ja sekametsän lintunusto.

Arvokkaat kasvikohteet

2. Länsi-Pasilan länsipuolen laakso, arvoluokka III. Alueella on laaja kosteiden lehtojen, erityisesti isoalvejuurilehtojen vallitsema metsäalue, jonka eteläosaa halkoo iso puro. Lisäarvoa alueelle antavat Helsingissä muuten huomionarvoisena lajina lehtotähtimö sekä kohteen kohtalainen säilyneisyys, kasvillisuustyyppien edustavuus, laajuus ja sijainti.

3. Itä-Pasilan rinne (Velodrominrinne), LTJ 99/90, kasvillisuus- ja kasvistokohteet, pinta-ala 0,33 ha, arvoluokka III. Kohde on rehevä kalliorinne, jonka alla on säilynyt kapea lehtokaista tiheässä sijaitsevine näyttävine pähkinäpensaineen. Lisäarvoa kohteelle antavat Helsingissä muuten huomionarvoinen laji pähkinäpensas ja sen yksilöiden näyttävyys sekä kohteen sijainti.

4. Velodromin mäki, LTJ 42/90, kasvillisuus- ja kasvistokohteet, pinta-ala 0,4 ha, arvoluokka II. Kohde on rinnelehto, jonka puustoa vallitsevat komeat pähkinäpensaat ja tuomet.

Rauhoitettu kohde

5. Pasilan pähkinäpensaslehto on suojeltu luontotyyppi. Pähkinäpensaslehto on luonnontilaiseen verrattava alue, jolla on tyypillinen lehtokasvillisuus.

Geologisesti tai geomorfologisesti arvokas kohde

6. Länsi-Pasilan turvekerrostuma arvoluokka III. Kohde on Länsi-Pasilan kerrostaloalueen länsipuolella sijaitseva saraturvekerrostuma.

2.4 Käyttäjäkyselyn tulokset ja asukaspalaute

Aluesuunnitelman laatiminen aloitettiin käyttäjäkyselyllä, joka koski yleisiä alueita, eli viher-, suojaviher- ja katualueiksi kaavoitettuja alueita. Kysely toteutettiin 12.10.-11.12.2009 välisenä aikana yhteensä 1000 asukkaalle. Vastauksia saatiin kirjekyselyyn yhteensä 228 kpl (23 % postitusmäärästä) ja internetin nk. digium -kyselyyn 27 kpl, kaikkiaan yhteensä 255 kpl. Kirjekysely ja digium -kysely olivat muodoltaan täysin yhtenevät, ja saadut vastaukset yhdistettiin niitä analysoitaessa. Tavoitteena oli kartoittaa asukkaiden ja muiden alueiden käyttäjien näkemyksiä ja toiveita lähtötiedoksi aluesuunnitelman laatimista varten.

Työn kuluessa asukkaat ovat voineet jättää kommentteja ”Kerrokartalla” kyselyn kautta ennen suunnitelmaluonnosta vuoden 2011 lopusta maaliskuun 2012 loppuun saakka ja suunnitelmaluonnoksen valmistumisen jälkeen 31.7.-31.9.2012. Kyselyyn vastanneiden henkilöiden määrä oli n. 105 kpl.

Saadun palautteen perusteella suurin osa vastaajista kokee yhteisten alueiden hoidon tason melko hyväksi - parhaiten hoidetuiksi koetaan puistot. Pasilan kaduilla ja viheralueilla liikkumista pidetään jokseenkin turvallisena, vaikkakin pimeistä alueen osista on tullut palautetta. Huono valaistus lisää turvattomuuden tunnetta. Töhriminen ja roskaaminen koetaan paikoin ongelmaksi ja ympäristön viihtyisyyttä heikentäväksi tekijäksi. Puut lisäävät alueen viihtyisyyttä, mutta Itä-Pasilassa ne paikoin samanaikaisesti pimentävät julkisia tiloja. Suureksi kasvaneiden puiden oksat osuvat käytävien reuna-alueilla rakennusten seiniin.

Tarkastelualueen ”helminä” vastaajat pitävät Itä-Pasilassa Aurinkoniittyä ja leikkipuisto Lehdokkia, sekä Länsi-Pasilassa Mansikkamäkeä, Fanninpuistoa ja koiraitausta. Samat kohteet olivat myös vastaajien eniten suosimia ulkoilualueita. Kaduista ja toreista toimivimmaksi koetaan Pasilan puistotie ja ensisijaisesti kunnostusta vaativaksi kohteeksi Junailijanjaukio. Rauhanasema ympäristöineen koetaan yleisesti positiivisena alueena. Rauhattomimpana ja epäsiisteimpänä kohteena kyselyyn vastanneet pitivät Esterinpuistoa, mutta myös Sähköttäjänpuisto koetaan rauhattomaksi.

Nuorten huomioon ottamista toivotaan alueiden kehittämisessä mm. urheilualueiden osalta, esimerkkinä Mansikkamäki. Itä-Pasilaan toivotaan parour -mahdollisuuksia. Penkkejä ja polkupyöräpaikkoja toivotaan lisää.

20.9.2012 järjestetyn Itä-Pasilan turvallisuuskävelyn yhteydessä saatiin lisäksi palautetta mm. talvikunnossapidosta. Palautteen pohjalta mm. portaiden talvikunnossapito koetaan nykyisellään riittämättömäksi. Myös valaistustaso voisi olla nykyistä parempi.

Junailijanaukio ja Sähköttäjänpuisto koetaan ongelmallisimmiksi alueiksi liittyen suurimmaksi osaksi viereisen asuntolan asukkaiden häiriökäyttäytymiseen. Lisäksi mm. Junailijanaukiolla autojen hallitsematon parkkeeraus on häiritsevää.

Opastinsillalla, Pasilan virastokeskuksen ympäristössä toivotaan jalan- kulun ja pyöräilyn erottamista toisistaan turvallisuuden parantamiseksi. Myös valaistuksen ja opastuksen parantaminen, sekä pinnoitteiden kunnostus koetaan tarpeelliseksi.

2.5 Yleisten alueiden kunto

Suunnittelualueen maastokartoitukset tehtiin loka-marraskuussa 2011. Maastokartoituksessa arvioitiin katu- ja puistoalueiden kunto, jonka perusteella alueet luokiteltiin kolmeen kuntoluokkaan: toimiva, kunnostettava tai peruskorjattava. Lisäksi talvikaudella 2011-2012 haastateltiin alueella toimijoita mm. rakennusviraston ylläpito- ja investointitoimiston, urakoitsijan sekä kaupunkisuunnitteluviraston asemakaava- ja liikesuunnitteluosaston aluevastaavia kokonaiskuvan saamiseksi alueen nykytilasta, ongelmista, tarpeista ja tulevista hankkeista.

Erityisesti Itä-Pasilan alueelle on vuosien mittaan laadittu useita selvityksiä ja suunnitelmia, jotka ovat suurimmaksi osaksi jääneet suunnitelmatasolle. Sekä Itä- että Länsi-Pasilassa on kuitenkin tehty pienialaisia kunnostustöitä. Itä-Pasilassa on tehty istutusaltaiden ja pinnoitteiden kunnostustöitä mm. Opastinsillalla, sekä asuinrakennusten - ja samassa yhteydessä myös niiden piha-alueiden perusparannustöitä. Asuinrakennusten kunnostuksen yhteydessä kunnostetut pihat on työssä pääasias-
sa modernisoitu vastaamaan kuluvan aikakauden tyyliä. Kiveysten materiaalivalinnoissa ei aina ole kunnioitettu alueen tyypillisiä piirteitä vaan on kokeiltu uusia laatta/kiveys- ja ladontatyyppejä.

Lisäksi Itä-Pasilan siltoja ja osa portaista on peruskorjattu eri vuosina. Pääpiirteissään alkuperäinen ilme on säilynyt.

Länsi-Pasilassa on viime vuosina mm. rakennushankkeiden yhteydessä tehty tarvittavin osin kunnostustöitä myös katualueen puolella.

Kuntoluokka	Kriteerit
1. Toimiva	Kohde on moitteettomassa kunnossa tai siellä on enintään pieniä puutteita, jotka ovat hoidettavissa ylläpidon keinoin.
2. Kunnostettava	Kohteessa on selkeitä puutteita, joiden korjaaminen ei sisälly vuositulauksiin vaan se vaatii lisärahoituksella tehtäviä kunnostuksia.
3. Peruskorjattava	Kohteen käyttötarkoitus muuttuu tai kohteessa on vakavia puutteita, joiden korjaaminen vaatii rahoitusta ja suunnittelua.
Kunnostus- ja peruskorjaustarpeiden kustannusarviot ovat osa kokonaisrahoitustarvetta	

Kuntoluokituksen kriteerit

2.5.1 Katujen ja ulkoilureittien kunto

Tarkastelualueen kadut ja aukiot muodostavat tyyliään ja materiaaleiltaan suunnitteluajakaudelle tyypillisiä kokonaisuuksia. Länsi- ja Itä-Pasilan alueet ovat alkujaan suunniteltu siten, että ajoneuvoliikennettä on vain kokoojakaduilla ja pysäköinti keskitetty maanalaisiin pysäköintilaitoksiin, kansien alatasoille, tonteille tai muutaman kokoojakadun varteen. Alueella on lukuisia aukioita ja toreja, jotka ovat merkittäviä elementtejä kaupunkirakenteessa. Keski-Pasila on tarkastelualueen ulkopuolella, koska alue on pääosin ratahallinnon omistamaa aluetta ja alueella on kaavoitus käynnissä. Keski-Pasilan ilme ja luonne tulevat muuttumaan merkittävästi.

Kadut

Itä- ja Länsi-Pasilassa ajoradat ovat pääosin rakenteellisesti hyväkuntoisia. Päälystevaurioita, halkeamia ja painumia esiintyy vähäisesti. Suojatiemaalaukset ovat paikoitellen kuluneita.

Länsi-Pasilan kaareileva katuverkko tarjoaa vaihtelevia katunäkymiä paikoin jyrkkäpiirteisessäkin topografiassa. Tarkastelualueen katuverkko on kattava, mutta liikennejärjestelyt ovat paikoin epäselviä mikä vaikeuttaa suunnistettavuutta autolla. Katuverkkoon on sijoitettu ajoesteitä parantamaan jalankulkijan ympäristöä ja estämään läpiajoliikennettä. Alueella on myös paljon päättyviä umpikujia. Lisäksi osa-alueen vähäinen pysäköintipaikkojen määrä aiheuttaa luvattoman pysäköinnin lisääntymistä viheralueilla ja katujen varsilla.

Kävelykadut ovat tunnusomaisia Länsi-Pasilan alueelle.

Katujen kuntoluokitus

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (012/2012)

Länsi-Pasilassa kokoojakaduilla on ajoratojen päällysteenä käytetty pääasiassa asfalttia ja reunakivenä harmaata graniittia. Kuivatus on hoidettu viemäröinnillä. Kokoojakaduilla jalankulku- ja pyörätiet on pääosin sijoitettu molemmin puolin ajoratoja ja lisäksi katujen varsille on osoitettu kadunsuuntaista pysäköintiä.

Pasilanraitio Länsi-Pasilassa

Rautatieläisenkatu Itä-Pasilassa

Suurin osa alueen kaduista ja jalankulkuväylistä on silmämääräisesti tarkasteltuna rakenteellisesti hyvässä kunnossa, pintavaurioita esiintyy vain paikallisesti. Vauriot on korjattavissa osana katujen normaalia kunnossapitoa. Lisäksi painumia esiintyy pysäköinnin ja kansien rajakohdissa. Suojateiden maalaukset ovat monin paikoin kuluneet ja uusimisen tarpeessa. Radiokadulta puuttuu selkeästi suojatie Rahakamarinportin liittymän läheisyydestä.

Ilmala on muuttumassa kaupunkimaiseksi media-alan keskittymäksi ja länsireunaltaan asuinalueeksi ja alueella on muutamia suurehkoja rakennushankkeita käynnissä niin asuntotuotannon kuin katujenkin osalta.

Itä-Pasilan katuverkko on suoralinjainen. Alkujaan ylätasolla oli pelkästään jalankulkua ja autot oli ohjattu liikkumaan alatasolla. Nykyisin ylätasoon kadut ovat pihakatumaisia, seassa liikkuu myös autoja ja pysäköinti on hallitsematonta. Alatasolla ajoteiden molemmin puolin sijaitsevat jalankulkuväylät, mutta edelleenkin jalankulku ohjautuu suureksi osaksi omalla betonikannellaan katuverkon yläpuolella. Kansialueilla samankaltaisuus vaikeuttaa suunnistettavuutta.

Kokoojakaduilla jalankulku- ja pyöräilytiet on sijoitettu molemmin puolin ajoratoja, minkä lisäksi kaduille on sijoitettu kadunsuuntaista pysäköintiä. Ajoratojen päällysteenä on asfaltti ja reunakivenä väriltään harmaa graniittikivi. Kuivatus on hoidettu viemäröinnillä. Ajoratat ovat pääasiassa rakenteellisesti hyväkuntoisia, mutta ajoratamerkinnot ovat monin paikoin kuluneet mm. suojateiden kohdalta. Lisäksi raitiovaunukaistojen pinnoitteet ovat useassa paikassa huonossa kunnossa. Ne heikentävät katujen ilmettä eivätkä täytä esteettömyysvaatimuksia suojateiden kohdalla. Itä-Pasilan katuverkossa ei ole laajoja tai kiireellisiä investointitarpeita.

Jalankulku- ja ulkoilureitit, aukiot

Länsi- ja Itä-Pasilassa autottomien jalankulkukatujen yleisiä ongelmia ovat ajoesteiden toimimattomuus, sekä runsas huoltoajo ja paikoitus. Molemmille osa-alueille tyypillistä ovat kirjavat, osittain huonokuntoiset tai väärin sijoitetut ajoesteet, joita kierretään mm. istutusalueiden kautta. Kuluneisuutta on havaittavissa sekä kulkupinnoilla, kalusteissa

Aukioiden, jalankulku- ja ulkoilureittien kuntoluokitus

että kasvillisuudessa. Muita puutteita alueilla ovat penkkien vähäisyys. Kadun kalusteiden ja varusteiden mallien määrä on Itä-Pasilassa melko kirjava, kun taas Länsi-Pasilassa ilme on yhtenäinen ja rauhallinen. Useat sekä Länsi- että Itä-Pasilan aukioista ovat peruskorjauksen tarpeessa, mm. rakenteet ja toiminnot kaipaavat uudistusta. Lisäksi aukoiden materiaalit ovat yksitoikkoisia, ja normaali kuluminen sekä huonokuntoiset istutukset luovat kuluneen yleisilmeen.

Ulkoilureittiverkosto on pääosin kattava ja hyvässä kunnossa, mutta ratapiha hankaloittaa alueiden välistä liikkumista. Yleinen ongelma on pyöräilyreittien sujuva jatkuvuus Länsi- ja Itä-Pasilan välillä sekä alueiden läpi; mm. Kumpulan ja Keskuspuiston välinen selkeä yhteys puuttuu. Korjauksen tarpeessa ovat mm. Itä-Pasilan Velodrominrinteen jyrkät reitit, joiden kivituhkapinnoite valuu alas.

Länsi-Pasilan jalankulkureitistö on kattava, katuverkosta erillinen ja siten rauhallinen. Kävelykatuosuuksiin liittyy useita pieniä aukioita, toreja sekä puistoja, jotka muodostavat yhtenäisen tilasarjan. Jalkakäytävät on päällystetty alun perin pääasiassa harmaasävyisillä betonikivillä/ sidekivellä. Kiveykset ovat pääosin hyväkuntoisia. Länsi-Pasilan alueen investointikohteet liittyvät aukoiden ja katuviheralueiden kunnostukseen; mm. Maistraatintori, Palkkatilantori ja Rahakamarintori ovat kunnostuksen/ peruskorjauksen tarpeessa.

Pasilan puistotie

Junailijankuja

Tyypillistä Länsi-Pasilan aukioille on niiden viihtyisyyttä ja omaleimaisuutta lisäämään sijoitetut suihkulähteet yms. vesiaiheet. Suurin osa niistä on rikki tai epäkunnossa. Jalankulkualueille ja puistoihin on lisäksi sijoitettu rakenteita kuten pergoloita. Myös monet näistä puurakenteista ovat huonokuntoisia.

Itä-Pasilassa jalankulkualueilla ja kansiosuuksilla on päällysteenä käytetty alkujaan harmaata betonilaattaa. Nykyään suurimpana ongelmana ovat jalankulkualueiden painaumet ja päällystevauriot sekä korjausten jäljiltä kirjavat pinnoitteet, jotka kaipaavat yhtenäistämistä. Molemmilla kulkutasoilla mm. puiden väleihin reikäkivillä tehdyt kiveykset ovat irtailleet ja painuneet.

Kansien siltapaikoissa on kunnostettu valaistus, pinnoitteet ja portaat. Alueella on kuitenkin edelleen joitain huonokuntoisia ja pimeitä porraskohtia. Yleisenä ongelmana on lisäksi se, että kansitasojen pintavedet johdetaan monin paikoin hallitsemattomasti rännejä pitkin jalkakäytävälle mikä aiheuttaa liukkaita ja pintavaurioita. Itä-Pasilan alueella on töhryjä ja ilkivaltaa mm. istutusaltaissa ja siltojen kaiteissa. Lisäksi ajoneuvoja on kaadettu.

Itä-Pasilan aukioista Veturitorin ja Junailijanaukion pinnoitteet, kalusteet ja kasvillisuus ovat huonokuntoisia. Aukioilla on tehty myös ympäristölle ilkeävaltaa, minkä vuoksi mm. Junailijanaukiolta on poistettu kalusteita ja rakenteita. Messuaukiolla rakennusviraston ylläpitoon kuuluvat huonokuntoiset istutusaltaat ovat ristiriidassa muun kunnostetun aukion ilmeen kanssa.

Esteettömyys

Pasilan alueelle on laadittu esteettömyyssuunnitelma vuonna 2009. Suunnitelma on niin uusi, että sitä on ehditty toteuttaa vain osittain. Esteettömyyssuunnitelma toimii kuntokartoituksen yhtenä lähtökohtana. Esteettömiä reittejä määriteltäessä on huomioitu alueen vanhusväestön painopistealueet sekä palveluiden sijainti. Lisäksi pääyhteydet aseman suuntaan ja kirjastolle, aukoiden toimivuus, sekä yhteydet pysäkeille ovat tärkeitä esteettömän liikkumisen kannalta.

Länsi-Pasilassa jalankulkureitit ovat hyväkuntoisia ja täyttävät pääosin esteettömyyden tasaisuusvaatimuksen. Itä-Pasilassa jalankulkualueiden kiveykset ovat usealla väyläosuudella vaurioituneet ja epätasaisia. Molemmilla alueilla on pituuskaltevuudeltaan jyrkkiä jalankulkuosuuksia. Sekä Länsi- että Itä-Pasilan alueiden suojateiden reunatuet ovat pääosin viistettyjä, nykyisten tyyppiinrustusten mukaisia. Joitakin suojateita on toteutettu ilman reunatukia. Sekä Itä- että Länsi-Pasilassa penkkien määrä on huomattavan vähäinen.

Valaistus

Länsi-Pasilan 1980-luvun ikärakenteen ulkovalaisimia on vaihdettu viime vuosien aikana. Elohopealamppuvalaisimien tilalle ovat tulleet induktio-/suurpainenatrium-valonlähteet eikä elohopealamppuvalaisimia ole enää kovinkaan paljon jäljellä. Nykyään Länsi-Pasilassa käytetään 5 metrin pylväissä induktiolamppuvalaisimia ja kaduilla suurpainenatriumlamppuvalaisimia. Alueen ulkovalaistus on kattava ja toimiva sekä valaisinmallien linja on yhtenäinen. Kaupunkikuvallisia ongelmakohtia ovat aukioilla käytössä olevat massiiviset mastovalaisimet, jotka heikentävät ympäristön viihtyisyyttä.

Itä-Pasilassa valaistuksen ikärakenne ulottuu vanhimmilta osin 1970-luvulle. Ulkovalaistus on pääsääntöisesti toteutettu elohopea- ja suurpainenatriumlampuilla. Alueella on runsaasti vanhoja heikkotehoisia valaisimia. Kaduilla ja kansien jalankulkualueilla on käytetty useita eri valaisinmalleja ja kokonaisuus on sekava. Valaistuksessa on käytetty mm. jalankulkualueilla pientievalaisimia ja erivärisinä kolmionmallista Began pylväisvalaisinta, sekä katualueilla (Asemapäällikönkatu ja Rauta-

Yksi käytetyistä valaisinmalleista Itä-Pasilassa.

tieläisenkatu) Idmanin WOKKI –valaisimia ja muualla pääasiassa tavanomaisia tievalaisintyyppisiä valaisinmalleja. Valaistuksen ongelmakohtia ovat mm. portaiden kohdat ja puiden lehvästön peittoon jäävät valaisimet. Myös puistojen pääreittien valaistus on osin riittämätön. Itä-Pasilan heikko ulkovalaistuksen taso on ongelma viihtyisyyden, esteettömyyden ja turvallisuuden kannalta. Kunnostustöiden yhteydessä on uusittu valaistusta kansia yhdistävien siltojen kohdilla ja osalla katuosuuksia. Helsingin Energian tavoitteena on uusia elohopeavalaisimien tilalle induktio-/suurpainenaatrium-valonlähteet seuraavan 5 vuoden aikana. Kunnostuskohteita ovat mm. kansien jalankulkualueet. Niillä Pasilan alueilla, joissa halutaan käyttää valkoista valoa, tullaan mahdollisesti tutkimaan led-valaistuksen käyttöä korvaamaan vanhoja elohopealamppuja.

Katuviheralueet

Katualueiden yleisilmettä heikentää huonokuntoinen katukasvillisuus. Katuviheralueiden hoito on ollut puutteellista ja kasvillisuus on monin paikoin huonokuntoista. Alueiden kiinteistöjä on saneerattu tiheästi ja mm. viheralueita on pidetty työnaikaisina välivarastointipaikkoina, mikä on tuhonnut paikoin pensasistutuksia ja puita. Aukioiden kausi-istutukset ovat näyttäviä ja hyvin hoidettuja. Istutusastioita on sopivassa määrin ja ne on sijoitettu näyttäväksi ryhmiksi. Sen sijaan jalankulkualueilla sijaitsevien kiinteiden istutusaltaiden ylläpito ei läheskään aina ole ollut riittävää, mikä saattaa osittain johtua epäselvyyksistä hoitovastuiden suhteen.

Länsi-Pasilassa katuviheralueiden ongelma on sekä ylläpidon että kasvillisuuden hyvinvoinnin kannalta liian kapeat istutuskäistat. Kapeiden pensaskäistojen kasvustot ulottuvat paikoin ajoradoille, paikoin ne ovat kuolleet ja istutusalue on mulloksella. Puurivit ovat usein huonokuntoisia ja epäyhtenäisiä riittämättömän kasvualustan vuoksi. Kivetyillä alueilla puiden juurisuojauksessa ei ole käytetty yhtenäistä linjaa; alustat saattavat olla samalla katuosuudella paikoin suojaamattomia, kivettyjä tai suojattu maaritilällä.

Kapea istutuskäista paikoitusalueella.

Katuviheralueita kuluttavat ajoesteiden kierto ajoneuvoilla istutusalueiden kautta ja niiden käyttö pysäköintipaikkana mm. Poliisitalon ympäristössä. Kuluneimpia ja huonokuntoisimpia katu ympäristöjä ovat yritysalueiden paikoitusalueet mm. Esterinportti ja Palkkatilanportti sekä pääkatujen istutuskäistat mm. Pasilankatu ja Radiokatu. Ilmalan alueella katuviheralueille on kertynyt paljon rakennusjätettä.

Itä-Pasilan kansitasojen jalankulkualueita hallitsevat melko kookkaiksi kasvaneet jalavat, jotka tuovat rakennusten vastapainoksi vehreyt-

Katuvierhalueiden kuntoluokitus

tä, mutta tekevät samalla katutilasta paikoin varjoisan. Jalavien ohella jalankulkualueiden keskiosan istutusaltaiden muu kasvillisuus (pensaat tai muu maanpeitekasvillisuus) on huonokuntoista. Se on kärsinyt mm. lumenkasauksesta, varjosta ja kuivuudesta. Useasta istutusaltaasta pensaskasvillisuus onkin joko poistettu tai kuollut. Paikoin puut on istutettu liian lähelle rakennuksia, minkä seurauksena ne ovat kasvaneet vinoon ja oksat ottavat kiinni rakennusten seiniin. Tällä hetkellä jalavien varjostamat laajat istutusallaskohteet ovat osin mulloksella ja osin katettu hakeella tai soralla. Myös allasrakenteiden kunto on huono. Opastinsillan istutuskalvoja on kertaalleen peruskorjattu vesieristeitä myöten. Altaiden huolto, mm. kastelu ja kasvialustan uusiminen sekä kunnossapito on ongelmallista. Osa istutuskalvoista on kunnostettu, mutta kunnostustöissä ei ole noudatettu yhtenäistä linjaa kasvilajivalinnoissa eikä rakenteiden kunnostustavassa. Tästä johtuen raittien ilme on paikoin kirjava; mm. saman raitin varrella on altaissa paikoin pensaita ja paikoin soraa. Katutasoilla pääkatujen nurmipintaisten keskikaistojen katupuuna on lehmus. Puurivit ovat vehreitä, mutta osin ilmeeltään epäyhtenäisiä puiden vaihtelevan koon ja paikoin vinon kasvutavan vuoksi. Jalkakäytävien vieressä paikoitustalojen ankeita seiniä peittävät kookkaat pensasistutukset, jotka osin leviävät jalankulkualueille tai ovat näkemäesteenä. Erityisesti Ratamestarinkadun katukasvillisuuden ilme on rikkonainen ja epäyhtenäinen ja mm. rakennusten seinustojen pensasistutukset ovat epäsiistejä ja huonokuntoisia.

2.5.2 Rakennettujen viheralueiden kunto

Pasilan aluetta ympäröivät laajat ulkoilualueet, jotka luovat hyvät puitteet monenlaiseen ulkoiluun ja liikuntaan. Länsi-Pasila rajautuu lännestä Keskuspuistoon ja Itä-Pasilaan liittyy Käpylän liikuntapuisto, minkä lisäksi sen puistoalueilta on yhteys Vallilanlaakson viheralueelle. Molemmilla alueilla on hyvät koirapalvelut ja lapsiperheitä palvelevat monipuoliset leikkipuistot.

Ongelmia ovat puistojen alkuperäiset, osittain vanhentuneet toiminnot ja rakenteet, jotka tarvitsevat kunnostusta tai uudistusta. Monet alueen leikkipaikoista on nykyisin vuokrattu päiväkotien käyttöön. Tämän vuoksi on ajoittain ilmennyt epäselvyyksiä kunnossapidon vastuutahon suhteen. Käyttäjätaho vastaa myös kohteen kunnosta.

Rakennettujen viheralueiden kuntoluokitus

Länsi-Pasila: näkymä Kyllikinpuistoon

Itä-Pasila: näkymä Sähköttäjänpuistoon

Länsi-Pasila: leikkipuisto Susannanpuisto

Itä-Pasila: leikkipuisto Lehdokki

Länsi-Pasilassa suunnittelun lähtökohtina ovat olleet alueen topografia, historia ja Keskuspuiston läheisyys mikä näkyy hyvin alueen puistoissa. Helposti saavutettavassa Keskuspuistossa on hyvä ulkoilureittiverkko, monenlaisia ulkoilu- ja urheilumahdollisuuksia, sekä koirapuisto.

Alueen sisäisistä puistoista suurin osa on rakennettuja ja niihin on sijoitettu runsaasti toimintoja ja erilaisia rakenteita kuten 1980-luvulle tyypillisiä pergoloita. Monet puistoista ovat maastoltaan ympäristöään huomattavasti korkeampia mäkiä, joista avautuu näkymiä eripuolille Länsi-Pasilaa.

Ainoastaan Keskuspuistoon liittyvät puistoalueet ja kallioiset mäkipuistot ovat kutakuinkin luonnontilaisia. Suurin osa rakennetuista puistoista on nykyisin liian vähällä hoidolla hoitoluokkaansa nähden. Kalliomäkipuistikoille ei tehdä säännöllisiä hoitotoimenpiteitä. Pääasialliset toimenpiteet ovat puhtaanapitoa, kuten roskien keräämistä. Alueella on paljon alkuperäisiä rakenteita, kuten pergoloita, kiinteitä penkkejä ja oleskeluterasseja. Puistoihin liittyvät rakenteet ovat monin paikoin rikki ja osa niistä on jopa vaarallisen huonossa kunnossa. Suurien korkeuserojen vuoksi puistoihin on sijoitettu kaiteita, jotka eivät täytä nykypäivän vaatimuksia.

Itä-Pasilaa ympäröi etelässä ja idässä vihreä puistovyöhyke, johon liittyy Käpylän liikuntapuisto. Laaja puistoalue pehmentää tiivistä rakennettua, tornitalojen hallitsemaa kaupunkikuvaa. Alueen sisäiset puistot noudattavat alueelle tyypillistä suoraviivaista muotokieltä ja sopivat näin hyvin kokonaisuuteen. Keskeinen puistoakseli ulottuu Veturitorilta Arndt Pekurisen puiston ja Radanrakentajanpuiston kautta Mäkeläncadulle.

Itä-Pasilassa on 1970-luvulla ollut paljon päiväkoteja ja leikkipaikkoja, jotka on myöhemmin poistettu käytöstä tarpeettomina alueen ikärakenteen muututtua. Puistoissa näkyy edelleen jääniteitä leikkipaikoista ja tyhjiä sora-alueita, jotka odottavat kunnostusta ja toiminnan muutosta. Sähköttäjänpuistossa esiintyy runsaasti häiriöitä, ja se onkin Itä-Pasilan ongelmallisimman puisto. Arndt Pekurisen puisto on alkujaan perustettu puupankiksi, josta oli tarkoitus siirtää puita muihin kohteisiin tarpeen mukaan. Nykyisin melko tiheässä kasvava säännöllisen muotoinen metsikkö alkaa olla huonokuntoinen ja kookas puusto tekee alueesta varjoisan ja mm. nurmikko ei menesty aluskasvillisuutena.

Alueen eteläosassa on viime vuosina kunnostettu taloyhtiöiden piha-alueita rakennusten perusrakennustöiden yhteydessä.

2.5.3 Luonnonhoidon alueiden nykytila

Pasilan alueella on hyvin vähän luonnonhoidon alueita. Niitä on yhteensä vain noin 5 hehtaaria. Nämä alueet ovat yksittäisiä kallioisiin rinteisiin rajautuvia metsiköitä ja niittyjä.

Kasvupaikat

Alueella on muutamia kasvillisuudeltaan arvokkaita lehtolaikkuja. Niitä löytyy Velodromin mäen ja Itä-Pasilan rinteiden reunassa. Muut kasvupaikat ovat lehtomaista tai tuoretta kangasta. Kallioiden laet ovat karua kalliota ja ketokasvillisuutta. (Liite 2)

Puulajisuhteet

Pasilan metsiköt ovat pääasiassa rauduskoivu- tai haapavaltaisia lehtisekametsiä. Rinnelehtojen kasvillisuus on lehtisekametsää, jossa esiintyy runsaasti pähkinäpensaita. Pähkinäesiintymät ovat alueen luonnon arvokkain osa ja ne täyttävät luonnonsuojelulain suojellun pähkinälehdon kriteerit. Näillä kohteilla esiintyy myös luonnon monimuotoisuutta lisäävää erilajista ja eri lahoamisvaiheessa olevaa lahopuuta. (Liite 3)

Puuston ikärakenne

Puustoisten alueiden metsiköiden ikärakenne vaihtelee. Pääosa metsiköistä on varttuneen lehtipuuston vallitsemaa. Seassa kasvaa myös joitakin yksittäisiä vanhoja mäntyjä. Puusto on monilla metsäkuviolla eri-ikäisrakenteista, mikä on tyypillistä näin pienialaisille hoidetuille puistoalueen keskellä oleville metsiköille. (Liite 4)

Niityt

Pasilassa on muutamia pienialaisia kallioketoja. Niiden kasvillisuus on kuiville niityille tyypillistä. Länsi-Pasilan kallioketojen kasvillisuus on edustavaa ja hyvin säilynyttä. Niillä kasvaa runsaasti mm. kalliokieloa, tervakukkaa ja keto-orvokkia.

Eri-ikäisrakenteista ja hoidettua lähivirkistysmetsää.

Länsi-Pasilan kallioiden päällä kasvaa kaudista ketokasvillisuutta.

2.6 Edellisen aluesuunnitelman toteutuminen

Alueelta ei ole laadittu aikaisemmin aluesuunnitelmaa. Itä-Pasilan aluetta koskien on tehty Helsingin kaupungin toimesta Vallilan, Kumpulan, Toukolan ja Vanhankaupungin viheraluesuunnitelma 2001-2010. Työ valmistui vuonna 2001. Länsi-Pasilan viheralueiden hoito- ja kehittämissuunnitelma 2005-2014 valmistui vuonna 2005. Suunnitelmien mukaisia luonnonhoitotoita on toteutettu.

3 SUUNNITELMA

3.1 Yleisten alueiden kehittämistavoitteet ja -periaatteet

3.1.1 Suunnittelualueen yleistavoitteet ja kehittämisperiaatteet

Näkymä puuistutuksilla korostetulle Itä-Pasilan Asemapäälliköncadulle.

Länsi-Pasilan kaupunkikuvassa näkyvät vahvasti kalliomäet. Alueen länsipuolen tärkeän vehreän reunavyöhykkeen muodostaa Keskuspuisto.

Maisemakuva/ kaupunkikuva

Suunnittelualueen tärkeitä vehreitä reunavyöhykkeitä ovat Länsi-Pasilaa rajaava Keskuspuiston ja Itä-Pasilan puistovyöhyke Sähköttäjänpuisto – Aurinkoniitty – Velodrominrinne. Alueiden sisäisiä merkittäviä puistoakselit ovat Länsi-Pasilassa kallioiden rytmittämät puistoakselit Esterinpuisto – Taloustirehtöörinpuisto ja Hertanmäki – Selmanmäki sekä Itä-Pasilassa keskeinen Veturitori – Arndt Pekurisen puisto – Radanrakentajantie. Alueiden sisäiset puistoakselit ovat myös alueiden rakentamisaikakautta ja ominaispiirteitä kuvaavia arvoympäristöjä. Nämä puistoakselit ovat nykyisellään yleisilmeeltään melko kuluneita ja alueiden kehittämiskohteita. Puistoalueilla sijaitsevilta, alkuperäisestä topografiasta ja geologiasta muistumana olevilta kallioalueilta avautuu pitkiä näkymiä ympäröivään kaupunkiin sekä Keskuspuistoon. Niittymäisiä alueita suunnittelualueella on Länsi-Pasilan kalliomailla.

Tärkeimmät puurivein korostetut pääkadut ovat Länsi-Pasilan Pasilaraitio sekä Itä-Pasilan Asemapäälliköncatu ja Ratamestarinkatu. Lisäksi kehitettäviä ja suunnittelutyön alla olevia ovat Pasilankadun, Radiokadun ja Ratapihantien katupuuistutukset.

Keski-Pasilan rakentuessa tulee todennäköisesti paineita saattaa Itä- ja Länsi-Pasilan esteettinen taso vastaamaan uuden alueen tasoa.

Maankäytön muutoksien vaikutuksiin sopeutuminen

Keski-Pasilan rakentuminen tulee lisäämään sekä mm. työpaikkaliikennettä että asukkaita alueella. Palvelujen ja viheralueiden käyttöaste tulee todennäköisesti nousemaan nykyisestään. Aluerakenteen muutoksella tulee olemaan vaikutusta myös jalankulku- ja pyöräily-yhteyksiin - erityisesti poikittaiset yhteydet tulevat paranemaan nykytilanteeseen nähden, mikä saattaa aiheuttaa muutostarpeita myös sekä Itä- että Länsi-Pasilan sisäisiin painopistealueisiin.

Maisemanhoidon tavoitteet

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (012/2012)

- säilytettävä näkymä
- merkittävä puurivi
- merkittävä reunapuusto
- tärkeä puistovyöhyke/akseli
- kallioketo / avokallio

Väestöennusteeseen sopeutuminen

Ajan myötä leikkipaikkojen määrä on vähentynyt kun väestörakenne on muuttunut. Viime vuosina lapsiperheiden määrä on taas kasvanut ja yleisiä leikkipaikkoja on vuokrattu sosiaaliviraston käyttöön. Samanlaisesti väestön ikääntyminen – ja myös lapsiperheiden määrän kasvu – edellyttää esteettömien yhteyksien kehittämistä.

Yleiset tavoitteet ja periaatteet

Suunnittelussa tavoitellaan viihtyisää, turvallista, esteetöntä ja kestävää ympäristöä. Kehittämistoimenpiteissä haetaan alueen luonteeseen sopivia ratkaisuja jossa niiden tyypilliset piirteet säilyvät, nousevat esille ja toimivat alueen vahvuuksina. Ratkaisut sovitetaan nykypäivän vaatimukseen, kuten esteettömyyden huomioon ottaminen.

Pasilan luonnonhoitoa ohjaavat Luonnonhoidon linjaukset ja LUMO-ohjelman tavoitteet. Metsiköitä hoidetaan osana alueen rakennettujen puistoalueiden reunavyöhykkeitä. Rinnelehdossa kasvaa yleisesti pähkinäpensaita, mikä on paikallisen metsäluonnon arvokkain piirre. Alueen kallioalueilla on kuiville kalliokedoille tyypillistä monimuotoista kasvillisuutta kuten kalliokieloa. Nämä luonto- ja maisema-arvot otetaan alueiden hoidossa huomioon ja niitä ylläpidetään edelleen.

Itä-Pasilan rinnemetsän koira-aitauksen puustoa on hoidettu puistomaisena ja hoitoa jatketaan samaan tapaan. Myös ulkoilureittien varsia hoidetaan.

Aukioiden ja torien kehittäminen on nostettu aluesuunnitelmassa merkittäväksi kehitystarpeeksi. Toimivuuden ohessa myös aukioiden viihtyisyyttä ja esteettistä ilmettä parannetaan.

Suunnitteluajakaudelle tyypillisistä materiaalivalinnoista ei tule poiketa aukioiden ja väylien/raittien peruskunnostuksen yhteydessä perusteellisesti. Heikoiksi, esteelliseksi tai ylläpidollisesti hankaliksi havaitut materiaalit korvataan uusilla. Tällaisten muutosten yhteydessä materiaalityyppi tulee harkita tarkoin, jotta yleisilme säilyy yhtenäisenä ja alueen tyypilliset piirteet säilyvät. Mm. Itä-Pasilassa on paikoin betonilaattoja korvattu runsaan ajoneuvoliikenteen vuoksi betonikivillä, kun laatat eivät ole kestäneet rasitusta. Ratkaisu muuttaa alueen katukuvaa ja tavoitteena on löytää alueen yleisilmeeseen tukeutuva ratkaisu.

Katualueita korjattaessa ja kunnostettaessa tulee käytettävien materiaalien vastata aikaisempia. Katualueilla käytettävät kasvit valitaan Helsingin

kasvien käytön linjauksen mukaisesti alueen suunnitteluajakausi huomioiden. Kasvillisuutta uudistettaessa kunnostustyöt tehdään yhtenäisinä, laajoina kokonaisuuksina.

Yleisesti vaurioihin kevyen liikenteen väylillä on kuntokartoituksessa suhtauduttu tiukemmin kuin ajoradan kohdalla sillä perusteella, että samanlainen vaurio aiheuttaa kevyen liikenteen väylällä suuremman haitan kuin ajoradalla. Perusparannustarpeessa olevilla jalankulkualueilla ja aukioilla kunnostustoimenpiteinä riittää yleensä uudelleenpäällystys/ pinnoittaminen ja kantavan kerroksen muotoilu. Rakennekerrosten kantavuus tulee kuitenkin aina varmistaa mittauksilla, ennen kuin päätetään riittääkö nämä rakennustoimenpiteet kohteen kunnon ylläpitämiseksi. Pääosa ajoradan ongelmista saadaan ratkaistua rakenteellisen kunnossapidon toimenpiteillä.

Kunnostuksessa llkivalta ja roskaaminen ja puhtaanapidon ongelmat ovat asia, joka tulee suunnittelussa ottaa huomioon. Roska-astioiden määrä, koko ja sijoituspaikat tulee olla valittu siten, että ne löytyvät helposti, tyhjennys on ongelmatonta ja astioiden vetoisuus riittävä suhteessa kunnossapidon resursseihin.

3.1.2 Osa-aluekohtaiset tavoitteet

Sekä Itä- että Länsi-Pasila edustavat ilmeeltään vahvasti omaa aikaansa; Itä-Pasila 1970-lukua ja Länsi-Pasila 1980-lukua. Itä-Pasilan julkisille alueille on tehty toimenpideohjelma ja yleissuunnitelma vuonna 1998, jonka pohjalta ympäristön kunnostuksia on toteutettu. Ohjelma vaatii päivitystä. Lisäksi kunnostustöiden perustaksi on selvästi tarvetta laatia alueesta perusteellinen rakennushistoriallinen selvitys, joka toimisi tarkempien suunnitelmien laatimisen ohjeena. Länsi-Pasilan alueella kunnostustyöt ovat tulossa vasta ajankohtaisiksi ja niiden pohjaksi tarvitaan kokonaisvaltainen linjaus, minkä pohjalta osa-alueiden suunnittelua voidaan viedä eteenpäin. Tehdyissä kunnostustöissä ei aina ole kunnioitettu alueen tyypillisiä piirteitä mm. pintamateriaalien ja niiden väriytyksen suhteen, mikä on paikoin johtanut kirjavaan lopputulokseen.

Länsi-Pasila

Alueen tyypillisiä piirteitä ovat monimuotoisuus ja puistomainen yleisilme. Länsisivun Keskuspuisto tunkeutuu erikokoisina saarekkeina asuinalueen sisään. Alue on keskeisiltä osiltaan 1980-luvun tuote. Historiallista syvyyttä siihen tuovat erityisesti kallioiset mäet, joissa on säilynyt vanhan Puu-Pasilan yksittäisiä rakennuksia. Sekä kadut että puistot ovat muodoltaan moninaisia, suoria linjoja on todella vähän. Monet puistoista ovat lisäksi maastoltaan voimakasmuotoisia. korkeuserot ovat niin

suuria, että puistojen laelta avautuu monin paikoin pitkiä näkymiä Länsi-Pasilan poikki.

Itä-Pasila

Itä-Pasilan tyypillisiä piirteitä ovat geometrinen muotokieli, suoraviivaiset kulkuväylät ja pitkät jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden käytössä olevat aukioista ja puistoista muodostuvat akselit. Kaksitasoisen ratkaisun vuoksi alueen muotokieltä noudattavat lukuisat portait, niihin liittyvät kaiteet ja muurit. Pääasiallinen materiaali on harmaa betoni. Isoilla pääkaduilla on leveät, ilmeeltään puistomaiset keskikaistat.

Aurinkoniitty ja siihen puistomaisena alueena liittyvä Käpylän liikuntapuisto edustavat uudempaa suunnittelua. Tämä laaja vihervyöhyke on Itä-Pasilan mittakaavaan sopiva ja toimii samalla asuinaleen suojavyöhykkeenä isojen teiden ja katujen suuntaan.

Itä-Pasilasta on poistettu lähes kaikki penkit pääasiassa niiden yhteyteen kokoontuvien häiriötä aiheuttavien henkilöiden vuoksi. Tämä seikka heikentää alueiden käyttöarvoa, tekee erityisesti puistoista ja aukioista aution ja epäviihtyisän oloisia, minkä lisäksi se ei tue esteettömyyden periaatteita.

Keski-Pasila

Keski-Pasilasta on kehittymässä kokonaan uusi kokonaisuus, jonka kehittämistavoitteet on määritelty asemakaavassa ja alueelle laadittujen suunnitelmien yhteydessä. Keski-Pasilan rakentaminen tulee samalla mm. parantamaan poikittaisia yhteyksiä Itä- ja Länsi-Pasilan välillä.

Pyöräliikenteen pääverkko 2020, tavoitetilä

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (012/2012)

— pääreitti, 1-suuntainen järjestely

○ uusi alikulku/ silta

— pääreitti, 2-suuntainen järjestely

— muu reitti, 1-suuntainen järjestely

- - - muu reitti, 2-suuntainen järjestely

(Lähde: KSV:n pyöräliikenteen tavoiteverkko 2020)

3.2 Tuotteita ja palveluita koskevat tavoitteet ja ohjeet

3.2.1 Jalankulku- ja pyöräilyreitit

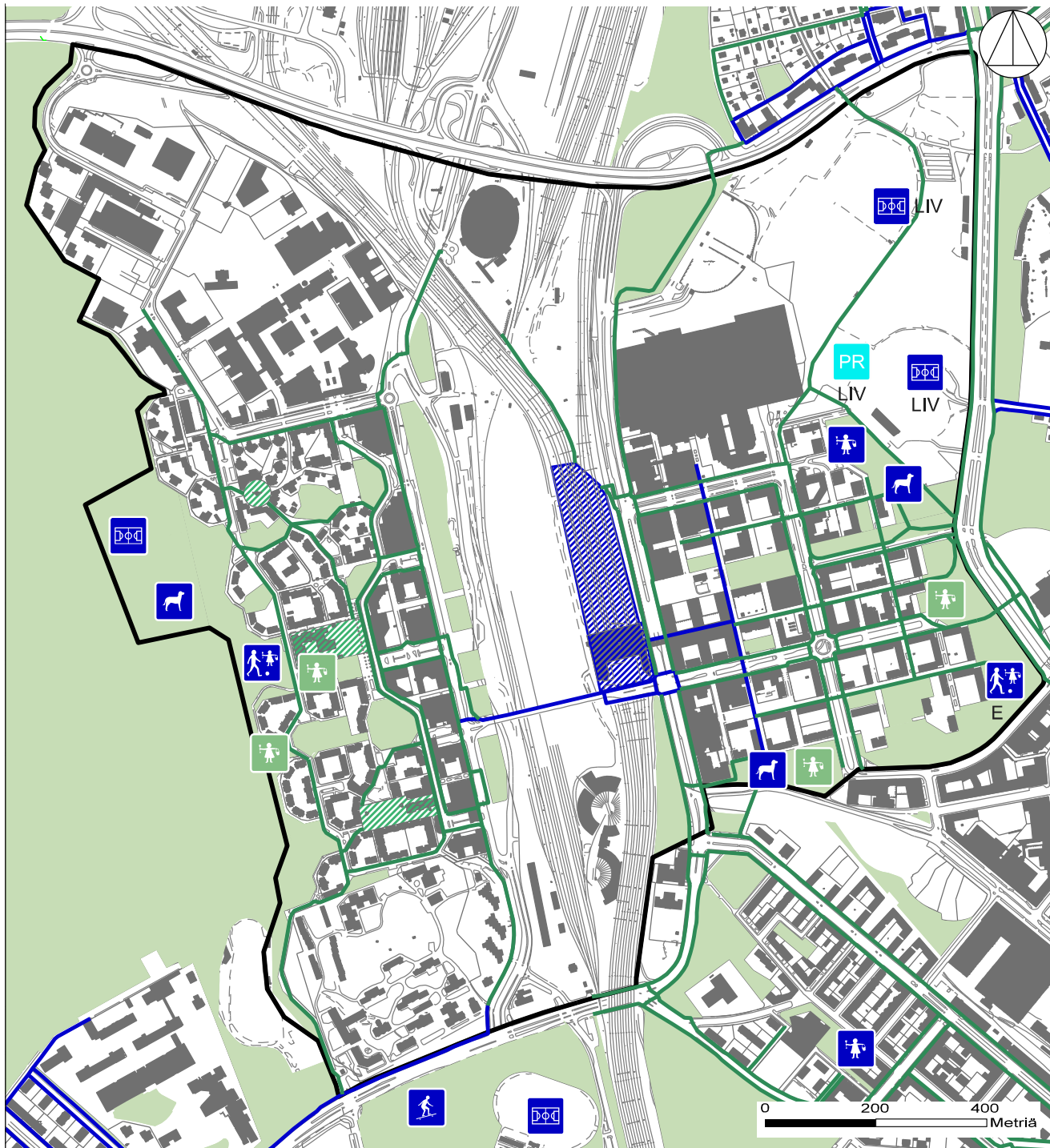
Suunnittelualueen jalankulku- ja pyöräilyreittiverkosto on melko kattava ja hyvässä kunnossa, sekä useimmilla pääkaduilla jalankulku- ja pyöräilijöille on erotettu toisistaan. Mahdollisuus jalankulun ja polkupyöräilyn erottamiseksi riittävän leveillä kevyen liikenteen väylillä Ilmalan Radiokadulla, ratkaistaan liikennesuunnittelun avulla Raitiolinja 9 suunnittelun yhteydessä. Alueiden poikittaiset reittiyhteydet tulevat paranemaan Keski-Pasilan rakentumisen myötä. Alueiden läpi kulkevien pyöräreittien opastusta tulee kuitenkin parantaa.

Jalankulku- ja pyöräilyreittien päällysteet ovat Länsi-Pasilassa pääosin hyväkuntoisia ja ne täyttävät esteettömyyden tasaisuusvaatimuksen yksittäisiä kohtia lukuun ottamatta. Itä-Pasilan jalankulkualueiden vaurioituneet ja epätasaiset alueet tulee korjata. Suunnittelualueella on joitakin jyrkkiä kulkuosuuksia ja reittien varrella on melko vähän levähdyspaikkoja. Keskeisille kävelyreiteille lisätään levähdyspaikkoja. Reiteille sijoitetaan kiinteitä selkä- ja käsinojallisia penkkejä mm. Länsi-Pasilan Pasilan puistotie ja Itä-Pasilan Resiinakuja ja Opastinsilta. Jyrkille kulkuosuuksille lisätään käsijohteet. Itä-Pasilan jalankulkualueiden turvallisuutta ja viihtyisyyttä lisätään myös tehokkaammalla valaistuksella.

Asukaskyselyssä erityisesti Asemapäällikön ja Ratapihantien välinen risteyks koettiin vaaralliseksi pyöräilijän ja jalankulun kannalta.

Toiminnalliset alueet ja jalankulku- ja ulkoilureitistön kehittäminen

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (01/2012)

leikkipaikka	suunniteltu parkour-alue	LIV Liikuntaviraston hallinnoima alue
leikkipuisto	sosiaaliviraston vuokraama leikkipaikka	E esteetön leikkipuisto
skeittipaikka	erikoistason reitti	
urheilukenttä	erikoistason alue	
koira-aitaus	perustason reitti	
	perustason alue	

3.2.2 Toiminnalliset alueet

Toiminnallisten palvelujen verkosto on alueella melko hyvä. Urheilun ja liikunnan harrastusmahdollisuudet ovat Käpylän liikuntapuiston ja Keskuspuistojen läheisyydestä johtuen erinomaiset. Nämä alueet tarjoavat mm. lenkkeilyn, hiihdon, pyöräilyn ja erilaisten pallopelien harrastusmahdollisuuksia. Liikuntaviraston suunnitelmissa on toteuttaa Käpylän liikuntapuistoon myös lähiliikuntapaikka ja parkour-alue. Keskuspuistossa sijaitsevat lisäksi Tenholanpolun viljelypalstat, jousiammuntarata, Mansikkamäen kenttä, Ruskeasuon ratsastus- ja urheiluhallit sekä Laakson ratsastuskenttä. Lähin skeittipaikka on suosittu ja käyttäjille mieleinen Eläintarhan skeittipuisto Micropolis, joka sijaitsee hyvien yhteyksien varrella.

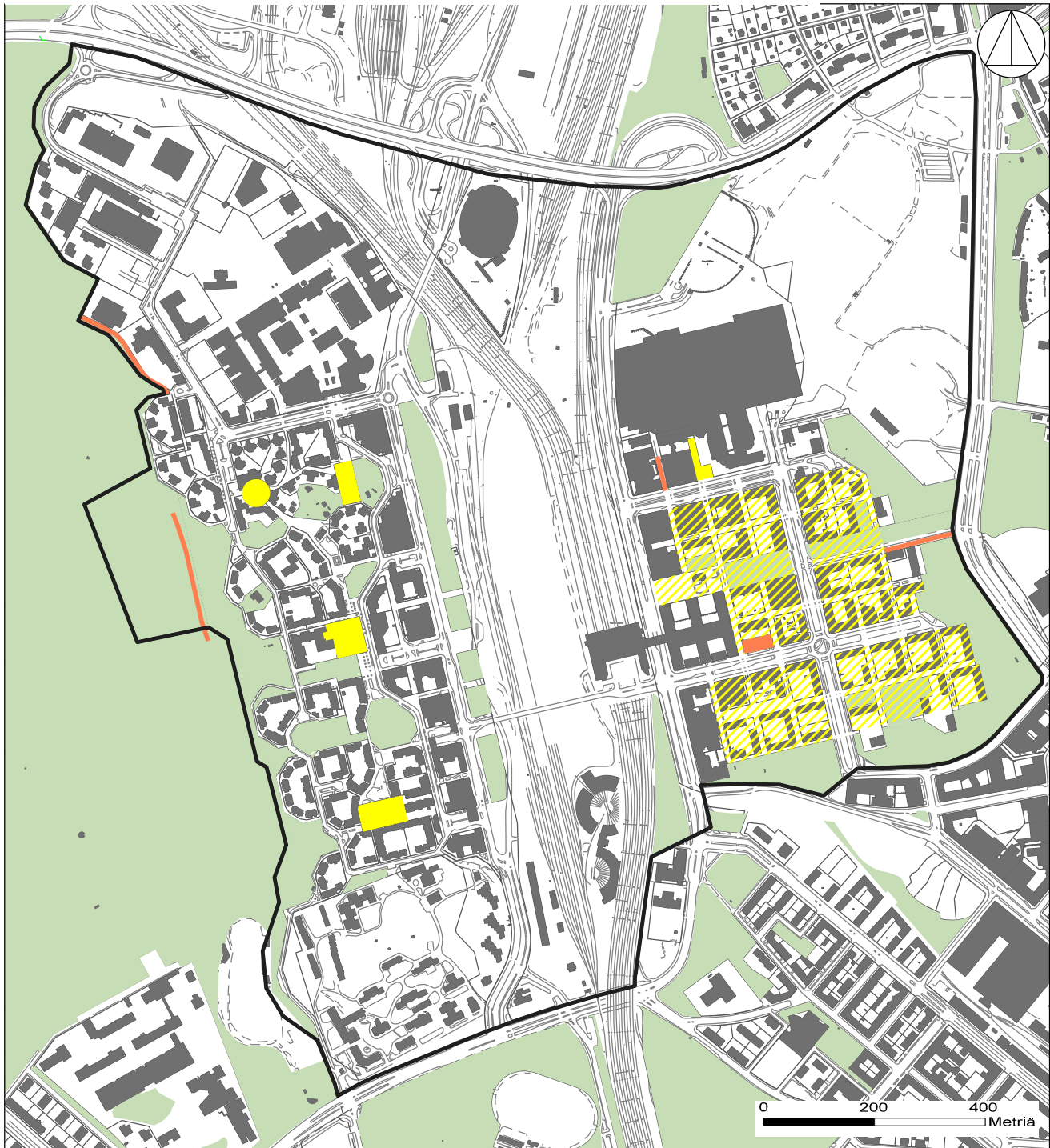
Sekä Länsi-Pasilassa että Itä-Pasilassa on yksi isompi, monipuolinen leikkipuisto. Itä-Pasilan leikkipuisto Lehdokki on samalla perustason esteettön leikkipuisto. Suunnittelualueella on poistettu käytöstä useita leikkipaikkoja tarpeettomina alueen ikärakenteen muututtua. Viime vuosina päiväkodeilla on ilmennyt tarvetta leikkipaikoille, minkä vuoksi alueen leikkipaikoista osa on nyt vuokrattu sosiaaliviraston käyttöön. Sosiaaliviraston päivähoitotoimikunnan vastuulla on nykyisin neljä leikkipaikkaa ja niihin liittyvä ohjattu toiminta, sekä ulkotilojen hoito ja leikkivälineiden kunnossapito.

Alueella on riittävästi koirapuistoja: Länsi-Pasilassa on yksi koirapuisto eli koira-aitaus keskuspuistossa (isoille ja pienille koirille omat alueet) ja Itä-Pasilassa yksi Sähköttäjänpuistossa sekä yksi Pähkinäpuistossa, jossa

Valaistuksen kehittäminen

- puuttuva valaistus
- kehitettävä valaistus, useita eri osa-alueita
- kehitettävä valaistus

on erikseen alueet isoille ja pienille koirille. Lisäksi ympäröivät viheralueet tarjoavat myös koiran ulkoiluttajille hyvät ulkoilumahdollisuudet. Vanhusväestön huomioon ottaminen ulkotilojen palveluissa mm. Länsi-Pasilan Palkkatilantorin läheisyydessä ja Itä-Pasilan Aurinkoniityllä.

3.2.3 Valaistus

Länsi-Pasilassa valaistus on pääosin toimiva. Kaupunkikuvallisia ongelmakohtia ovat aukioilla käytössä olevat massiiviset mastovalaisimet, jotka heikentävät ympäristön viihtyisyyttä.

Nykyinen valaistus on riittämätön lähes koko Itä-Pasilan alueella, minkä vuoksi valaistuksen kokonaisvaltainen kehittämissuunnitelma olisi tarpeen. Sen pohjalta valaistusta voitaisiin uusia niin, että lopputuloksesta tulee yhtenäinen ja muuhun kaupunkikuvaan sopiva.

Itä-Pasilassa on runsaasti vanhoja heikkotehoisia valaisimia ja erityisiä valaistuksen ongelmakohtia ovat portaiden kohdat ja puiden lehvästön peittoon jäävät valaisimet. Myös puistojen pääreittien valaistus on osin riittämätön. Itä-Pasilan heikko ulkovalaistuksen taso on ongelma sekä viihtyisyyden, esteettömyyden että turvallisuuden kannalta. Helsingin Energian tavoitteena on uusia elohopeavalaisimien tilalle induktio-/suurpainenaatrium-valonlähteet seuraavan 5 vuoden aikana. Kunnostuskohteita ovat mm. kansien jalankulkualueet. Niillä Pasilan alueilla, joissa halutaan käyttää valkoista valoa, ollaan aikeissa tutkia led-valaistuksen käyttöä korvaamaan vanhoja elohopealamppuja.

Sekä Länsi- että Itä-Pasilassa on joitakin valaisemattomia reittejä, jotka olisi syytä valaista: Länsi-Pasilan Keskuspuiston reittiosuudet mm. Tenholanpolku ja Itä-Pasilan Radanrakentajantie. Reitit ovat tärkeitä ulkoiluyhteyksiä viheralueille. Tenholanpolun ja keskuspuiston koiraitaukselle johtavan valaisemattoman reitin koettiin aiheuttavan turvattomuutta myös asukaskyselyssä. Samoin Kirjurinpuistikko keskellä Itä-Pasilan kaupunkirakennetta, on täysin valaisemattomana turvaton alue pimeään aikaan.

Asukaspalautteessa tuli esille mm. Keskuspuiston Mansikkamäen kentän valaistuksen puute, sekä Itä-Pasilan leikkipuisto Lehdokin ja Länsi-Pasilan leikkipuisto Susannan valaistusta toivottiin parannettavan. Itä-Pasilan valaistuksen huono yleistaso nousi esiin myös asukaskyselyssä. Myös pimeitä porraskohtia siltojen alla pidettiin erityisen turvattomina ja toivottiin niiden valaisemista myös päiväsaikaan.

3.2.4 Materiaalit

Reunatukena graniittireunakivi on ainoa hyväksyttävä tuote.

Pinnoitteissa sekä Länsi- että Itä-Pasilassa betoni on tyypillinen, ja jatkossakin suositeltava pääasiallinen pintamateriaali.

Länsi-Pasila

Sekä kadut että puistot ovat luonteeltaan monimuotoisia ja jalankulkualueiden pääasiallinen pinnoite on betonikiveys. Alkuperäinen pinnoite on harmaa sidekiveys.

Jalankulkualueilla käytetään betonikiveä. Toteutetaan ilmeeltään yhtenäisinä alueina. Pääsääntöisesti käytetään alkuperäisen mallin mukaisesti harmaata sidekiveystä, toriaukiolla kiveyksessä toteutetaan kohteen alkuperäisen tyyliä kuvioita alkuperäisillä väreillä. Puistojen graniittiportaikkojen yhteydessä on tehty kiveyksiä myös graniittinopalla. Kiveykset suunnitellaan aluekokonaisuuksiin, jolloin vältetään kirjavalta lopputulokselta.

Aukioilla tukimuurien ja istutusaltaiden materiaali on harmaa betoni.

Länsi-Pasilassa puistoihin rajautuvat kookkaat tukimuurit on tehty punasävyisestä lohkopintaisesta graniitista. Portaissa on käytetty sekä harmaata että punaista graniittia ja pollareissa harmaata lohkottua kiveä.

Itä-Pasila

Itä-Pasilan tyypillisiä piirteitä ovat geometrinen muotokieli, suoraviivaiset kulkuväylät ja pitkät jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden käytössä olevat aukioista ja puistoista muodostuvat akselit, joiden pääasiallinen pinnoite on harmaa betonilaatoitus.

Jalankulkualueilla käytetään ensisijaisesti betonilaattoja (väri harmaa, muoto neliö - koko n. 400 x 400 mm, ruutuladonta). Arvoympäristöiksi määritetyillä alueen osilla tämä on erityisen tärkeää. Joillakin osuuksilla voidaan käyttää mm. pienikokoisempia laattoja tai neliönmuotoisia betonikiviä (väri harmaa, muoto neliö, ruutuladonta), mikäli esim. kunnossapidon kannalta laatat koetaan erityisen ongelmallisiksi.

Betonirakenteiset istutusaltaat, muurit ja portaikot, sekä istutusastiat ovat alueelle tyypillisiä.

Kunnostusten yhteydessä on syytä kiinnittää huomiota lisäksi seuraaviin seikkoihin:

- Pääakseleilla orientoituminen on monin paikoin vaikeaa. Kunnostuksen yhteydessä on syytä pohtia reittien tunnistettavuuden parantamista esim. ympäristötaiteen, värityksen tms. aiheen avulla.
- Alueella on useita virastoja, kirjasto ja juna-asema, sekä muita tärkeitä julkisen liikenteen pysäkkejä. Erityisesti pääyhteyksien esteettömyyttä on syytä kehittää kokonaisvaltaisesti kiinnittämällä huomiota mm. seuraaviin seikkoihin: tasaiset pinnat, ohjaava pinnoite, penkit/ tuolit ja riittävä valaistus.

3.2.5 Kalusteet ja varusteet

Kalusteiden ja varusteiden suhteen noudatetaan Helsingin kaupungin Kaupunkikalusteohjetta. Kevyen liikenteen tyyppikaidemallisto ja kaiteiden käytön ohje täydentää kalusteohjetta. Ohjejulkaisujen tavoitteena on mm. yhtenäistää kaupunkikuvaa.

Sekä Itä- että Länsi-Pasilassa alueen ilmeeseen sopivien, selkänojalla (käsinoja keskellä) varustetut penkit ja tuolit ovat perusteltuja. Erityisesti penkkejä sijoitetaan pääasiassa yksittäin harkittuihin paikkoihin, jotta levähdyspaikat eivät houkuttelisi isompia joukkoja kokoontumaan.

Länsi-Pasila

Tyypillistä alueelle ovat puiset rakenteet puistoissa, aukioilla ja muilla jalankulkualueilla. Osa pergoloista ja säleiköistä säästetään ja kunnostetaan tai uusitaan.

Uusittava säleikkö Susannanpuistossa.

Alueella on useita suihkulähteitä ja runsaasti istutusastioita. Monet niistä sijoittuvat kannelle. Aiheista osa säästetään ja kunnostetaan.

Penkkeinä käytetään teräsrunkoista, puisella istuinosaalla varustettua mallia (kalustekortti D1), puuosissa sävyllään ruskea kuultokäsittely. Taloustirehtöörinpuistossa säilytetään myös kiinteitä, pergola -rakenteisiin liittyviä paikalle rakennettuja penkkejä.

Itä-Pasila

Itä-Pasilassa tyypillinen piirre on kaiteiden voimakas korostusväritys pääreittien ja asuinalueiden reittien varsilla: Opastinsillalla keltainen, Junailijankujalla sininen, Kellosillalla vaalea ja Resiinakujalla punertava sävy. Väriaiheet säilytetään ja tarvittavin osin kunnostetaan.

Penkkeinä käytetään kokonaan teräsrakenteisia penkkejä (kalustekortti D10), väri mustanharmaa. Harkituissa kohteissa kuten aukioilla voidaan käyttää kohteisiin liittyviä teemavärejä/ väritehosteita.

3.2.6 Rakennetun ympäristön kasvillisuus

Helsingin kaupungin strategian mukaisesti pyritään hyvän kaupunkiympäristön viihtyisyyteen, moniarvoisuuteen sekä paikallisen kulttuurihistorian ja identiteetin vahvistamiseen ja säilyttämiseen. Alueiden kasvillisuuslajivalikoima ilmentää alueen rakentumisen ajankuvaa. Länsi-Pasilan arvokkaita ja säilytettäviä monipuolisia istutusalueita sijaitsee Kyllikinpuistossa ja Taloustirehtöörinpuistossa. Itä-Pasilan puolella Aurinkonii-
tyn puistoalueita reunustaa ja suojaa kerroksellinen ja monilajinen pensas- ja puukasvillisuusvyöhyke.

Resiinakujan kaiteissa on käytetty punaista tehosteväriä; Opastinsillan tehosteväri on keltainen (kuva yllä).

Kasvillisuuden uusimisen suunnittelussa noudatetaan Helsingin kaupunkikasviopasta. Kasvillisuuden uusimisen ja kunnostustöiden yhteydessä tutkitaan mahdollisuuksia käyttää aikakaudelle tyypillisiä kasvilajeja.

Kasvilajivalikoiman monipuolisuutta pyritään säilyttämään ja lisäämään. Monimuotoisuus on erittäin tärkeää kasvitautien ja tuholaisien leviämisen ehkäisyyn sekä ilmastonmuutokseen varautumisen kannalta.

Länsi-Pasila

Puistomainen yleisilme säilytetään. Tulevaisuudessa katujen kunnostuksen yhteydessä varataan kadun istutuksille riittävästi tilaa ja rakennetaan kantava kasvualusta. Mikäli katutila ei riitä, voidaan esim. tehdä hyvät istutukset toispuoleisesti ja näin säilyttää kohteen puistomainen luonne.

Kansien istutusaltaissa kasvit ovat suureksi osaksi huonokuntoisia tai kuolleita. Istutusaltaita selkiytetään tavoitteena nykyistä suurempi koko ja selkeämpi muoto. Istutuksina toteutetaan esim. selkeä nurmikko isoissa ja kausikukkia pienikokoisissa altaissa. Kunnostuksen yhteydessä asennetaan istutusaltaihin kastelujärjestelmä hoidon helpottamiseksi. Istutuksissa suositetaan monilajisuutta ja alueelle tyypillisiä 1980 -luvulla istutettuja kasvilajeja.

Pääasiallisena katupuuna käytetään puistolehmusta, myös jonkin verran vaahteraa ohessa. Muuten puuistutuksissa käytetään monilajisia istutuksia, lajeina esim. metsämänty, pihdat ja vaahterat. Pensaslajeista alueelle soveltuvat esim. tuomipihlajat, ruusut, sekä vuorimännnyt, marjakuuset ja lamokasvuiset pensaat. Säleikköjä ja pergoloita elävöitetään köynnöksillä.

Itä-Pasila

Itä-Pasilassa kasvaa alkuperäisen ratkaisun mukaisesti alatasolla (katutaso) katupuuna lehmus ja ylätasolla jalava. Perusratkaisu säilytetään, mutta muulla alueella puulajeja voidaan paikoin lisätä esim. käyttäen poppeleita, vaahteroita sekä pienistä puista pihlajia ja koristeomenoita.

Massiiviset puurivit ovat alueen tyypillinen ominaisuus. Kunnostusten yhteydessä siirrytään harvempaan istutusväliin, jotta saadaan lisää valoa alueelle ilman että yleisilme muuttuu, ja käytetään kookkaampaa taimikokoa. Puut tulee tukea asianmukaisesti istutustyön yhteydessä, jotta riveistä tulee suorat.

Massapensasistutukset (lajeina esim. taikanamarja, kanukat, pensashanhikki, hortensiat, tuhkapensaat, happomarjat, tuomipihlajat, kiilto-ruusut, marjakuuset ja vuorimännnyt) olivat aikakaudelle tyypillisiä.

Tutkitaan pienemmillä katuosuuksilla istutusaltaiden korvaamista puuri-veillä. Kastelujärjestelmä asennetaan uusittaviin istutusaltaisiin kunnostuksen yhteydessä.

3.2.7 Vesialueet, hule- ja pienvedet

Helsingin kaupungin hulevesistrategian (HKR 2008) mukaisesti tavoitteena on parantaa hulevesien hallintaa edistämällä tarkoituksenmukaisen ja ympäristöön sopivien ratkaisujen käyttöä sekä lisätä huleveden hyötykäyttöä esimerkiksi puistojen ja viheralueiden rakentamisessa. Ensisijaisesti hulevesiä imeytetään ja viivytetään syntypaikallaan, josta ne johdetaan hidastaen ja viivyttäen pintajohtamisjärjestelmillä ojien, notkelmien ja painanteiden kautta kosteikkoihin tai hulevesilampiin. Tiiviisti rakennetulla Pasilan alueella voidaan vaikuttaa hulevesien laatuun lähinnä vähentämällä haitta-ainepitoisuuksia mm. katujen hyvän puhtaanapidon ja koirien jätösten keräämisen tehostamisen kautta.

Pääosa Länsi-Pasilan hulevesistä johdetaan hulevesiviemäröintinä Keskuspuistoon. Osa hulevesistä johdetaan sekavesiviemäriin, jotka on liitetty Länsi-Pasilan tunneliviemäriin. Itä-Pasilan ja Ilmalan ratapihan hulevedet johdetaan hulevesiviemäreissä Kumpulanpuroon. Tulevaisuudessa Keski-Pasilan alueen rakentaminen lisää alueella muodostuvaa pintavaluntaa merkittävästi. Keski-Pasilan vesihuollon yleissuunnitelmassa alueella muodostuvat hulevedet on esitetty johdettavaksi hulevesiviemäröintinä Töölönlahteen. perinteisten keinojen lisäksi alueella on suunnitteilla käyttää viherkattoja ja muita hulevesien hidastusmenetelmiä.

Pasilan alueella ei ole todettuja hulevesitulva-alueita tai hulevesitulvariskialueita. Itä-Pasila sijaitsee kuitenkin Kumpulanpuron valuma-alueella, jossa on esiintynyt hulevesitulvia Vallilan siirtolapuutarhassa ja sen lähistöllä. Itä-Pasila myös rajautuu Mäkelänkatuun, jossa on ilmennyt toistuvia hulevesitulvia, jotka ovat aiheuttaneet vahinkoja muun muassa liikenteelle. Helsingin pienvesiohjelmassa (HKR 2007) on esitetty tulevaisuuden visiona Itä-Pasilan alueen hulevesien viivyttäminen ja käsittely esimerkiksi kosteikkojen avulla. Helsingin kaupungin rakennusviraston suunnitelmien mukaan Kumpulanpuroon ohjattavia sadevesiä aiotaan viivyttaa Vallilanlaaksossa viivytysaltaissa ennen niiden päätymistä Vanhankaupunginlahteen.

3.2.8 Arvoympäristöt

Suunnittelualueella arvoympäristöiksi on määritelty Itä-Pasilassa Arndt Pekurisen puisto, Junailijanaukio, Toppariaukio sekä jalankulkualueista

Kellosilta, Opastinsilta, Resiinakuja, Junailijankuja, Asemamiehenkatu, Kirjurinkatu, Sähköttäjänkatu, Kasöörinkatu, Topparinkuja ja Pakkamestarinkatu. Länsi-Pasilassa aikakaudelle tyypillisen kokonaisuuden ja arvoympäristön muodostavat Pasilan puistotien jalankulkuakseli puistoinen ja toreinen. Tähän liittyvät Rahakamarintori, Maistraatintori, Palkkatilantori, Kyllikinpuisto, Maistraatinpuisto, Taloustirehtöörinpuisto ja Esterinpuisto. Nykyisellään aukoiden/ torien ja puistojen yleinen kuluneisuus heikentää niiden arvoa. Suunnittelussa ja kunnostuksessa tulee ottaa huomioon aukoiden/torien ja puistojen sommitelmat, jotka noudattavat alkuperäissuunnitelmia sekä säilyneet alkuperäiset pinnoitteet, kasvilajisto sekä rakenteet kuten portaat, muurit, ja pergolat. Alueilla pyritään turvaamaan aikakausien arvojen ja ominaispiirteiden säilyminen. Länsi-Pasilan torien tärkeän yhdistävän aiheen muodostavat vesiaiheet. Vesialtaat pyritään säilyttämään ja aiheita kehitetään torien kunnostuksen yhteydessä.

3.2.9 Alueiden käyttö ja tapahtumahallinta

Erilaiset tapahtumat nostavat alueen henkeä ja asukkaiden huolenpitoa asuinympäristöstään.

Tapahtumahallinta

Yleisötapahtumiin soveltuvia alueita ovat ensisijaisesti kovapintaiset tori- ja aukioalueet, joita Pasilassa on useita. Tapahtumiin soveltuvia ja käytetyimpiä alueita ovat Länsi-Pasilassa Maistraatintori ja Itä-Pasilassa Veturitori. Puistoalueilla vaarana on kasvillisuuden kuluminen, jolloin järjestelyt vaativat suojaavia pressuja, suojalevyjä ja/tai aitoja. Muita kuin rakennusviraston ylläpitoon kuuluvilla tapahtuma-alueita ovat Itä-Pasilassa Messukeskus ja Käpylän liikuntapuisto.

Aluekeräyspisteet

Suunnittelualueella sijaitsee HSY:n lasinkeräyspisteitä Länsi-Pasilassa neljä ja Itä-Pasilassa kaksi kappaletta. Keräyspisteiden ympäristöt ovat useimmissa kohdin epäsiistejä ja niiden sijoittelu heikentää katukuvaa. Yksittäiset keräyspisteet tullaan asteittain poistamaan. Uudet kierrätyspisteet pyritään sijoittamaan pääsääntöisesti kauppojen yhteyteen. Keräyspisteiden siisteydestä ja kunnossapidosta vastaa HSY.

3.2.10 Julkinen taide ja muistomerkit

Rakennusviraston hallinnoimilla yleisillä alueilla on vain muutamia taideteoksia. Itä-Pasilassa on Junailijan aukiolla Kauko Räsänen veistos 'Merestä noussut' vuodelta 1953, pystytetty vuonna 1975. Kivikallion puistossa kalliolla sijaitsee tuntemattoman tekijän kiviveistos. Lisäk-

si Vislauskujalla sijaitsee taloyhtiön piha-alueella vanha resiina. Länsi-Pasilassa on Rahakammarin torilla Zoltan Popovitsin vesiteos vuodelta 1985. Vesiteoksessa torin keskellä vesi solisee ylätasolta betonista korua pitkin alatasen altaaseen. Teoksen betonirakenteissa on erilaisia pyramidimuotoja, portaita ja sulkukiviä sekä siihen liittyy istutuksia ja pumppaamo. Lisäksi yritys- ja virastoalueilla sijaitsee muutamia taideteoksia: Itä-Pasilan virastokeskuksessa (2 kpl), Länsi-Pasilassa MTV:n toimitalon pihalla, Yleisradion toimitalon Isopajan edustalla ja Helsingin Veden pääkonttorin edustalla. Muistomerkkejä kummallakaan alueella ei ole lainkaan.

Taideteoksilla on mahdollista nostaa rakennetun ympäristön ja julkisen tilan laatua ja arvoa sekä lisätä asukkaiden viihtyvyyttä ja sitoutumista omaan elinympäristöönsä. Suunnittelualueelle voitaisiin lisätä julkista taidetta. Helsingin kaupungin taidemuseo vastaa taideteosten hankkimisesta, sijoittamisesta ja hoidosta. Mahdollisten julkisten taideteosten sopivia sijoituspaikkoja ovat pienet aukiot ja puistikot. Ehdotuksia uusista mahdollisista sijoituspaikoista:

Itä-Pasila:

- Veturitori – Rauhanasema - Arndt Pekurisen puisto - Radanrakentajanpuisto –akseli
- Opastinsilta
- Helsingin pääkirjaston edusta

Länsi-Pasila:

- Pasilan puistotie (aukioiden ketju)
- Ilmalan Yleisradion alue
- Ilmalantori

Länsi-Pasila: Alueen vanhoja valokuvia näyteltynä jalankulkualueiden sähkökaapeissa.

Itä-Pasila: Maria Nuotion tekemä veistos Vesileikki sijaitsee Virastotalon edustalla.

3.3 Ylläpito

3.3.1 Ylläpidon painopistealueet

Suunnittelualueella on tärkeitä liikenteen ja palveluiden keskittymiä kuten Itä-Pasilassa Messukeskuksen ja aseman ympäristö sekä Länsi-Pasilassa Poliisitalon ympäristö. Tällaisilla alueilla kunnossapidon tason tulee olla laadultaan korkeatasoisempi ja kohteet vaativat joskus myös kiireellisiä toimenpiteitä. Korkeuserojen vuoksi alueella sijaitsee myös useita jyrkkiä jalankulku- ja pyöräilyreittiosuuksia, Itä-Pasilan alueella lisäksi useita portaita, joiden kunnossapitoon ja puhtaanapitoon tulee kiinnittää erityistä huomiota. Itä-Pasilan erityispiirteenä ovat lisäksi jalankulkuraitit, joiden hallintovastuut jakautuvat kaupungin ja kiinteistöjen kesken. Hallintorajat eivät kaikilta osin ole kovin selkeitä.

Itä-Pasilassa sijaitsee useita kohteita, mm. portaikkoja ja alikulkuja, joiden valaistuksen toimivuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota turvallisen liikkumisen takaamiseksi.

Sosiaaliviraston käytössä olevien puistoalueiden ylläpidosta vastaa kiinteistöviraston tilakeskus.

3.3.2 Katujen ylläpito

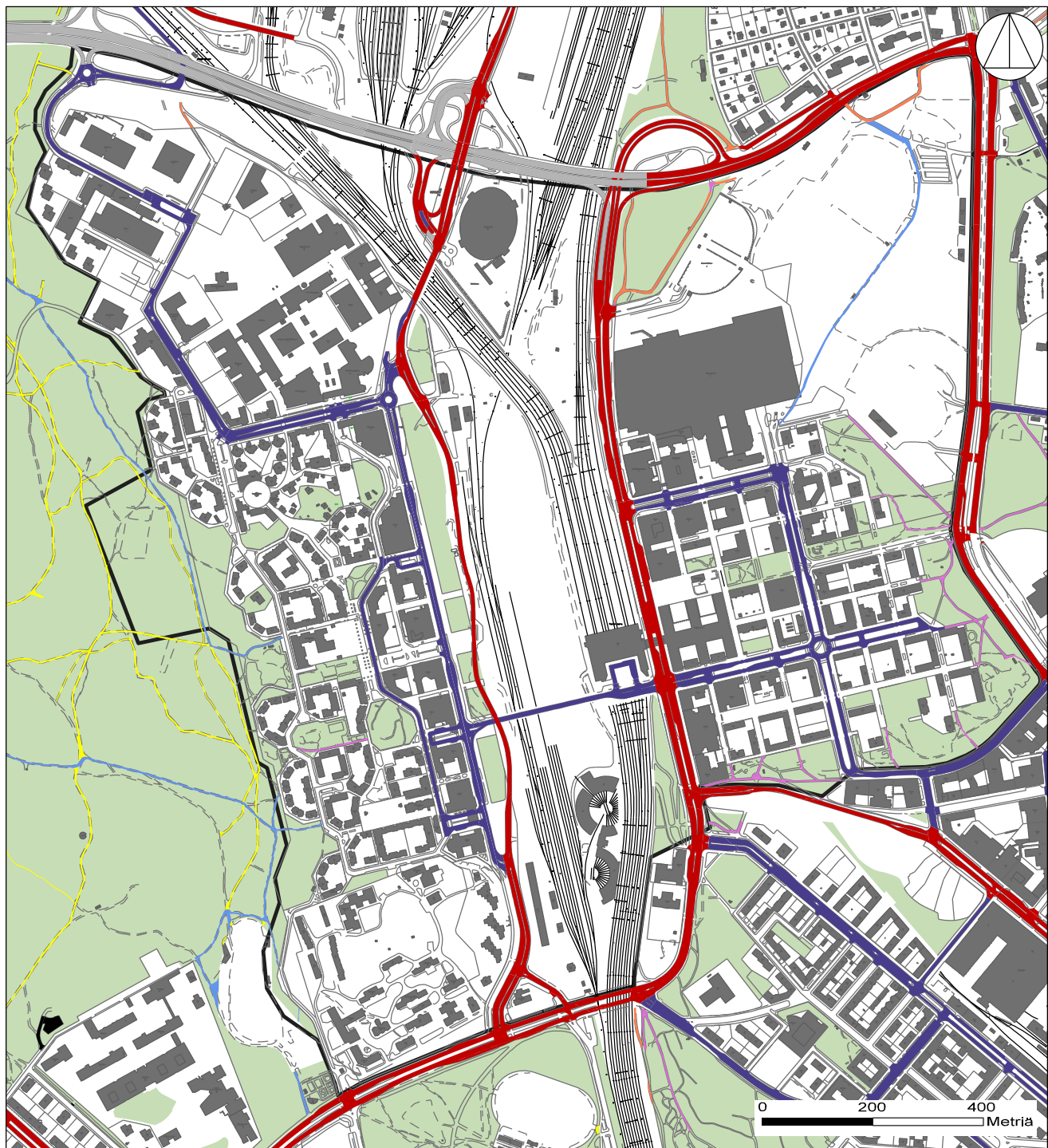
Katualueiden ylläpitoluokituksessa ei ole muutostarpeita. Ylläpitotoimenpiteitä vaativat rikkoutuneiden reunakivien ja päällysteiden korjaukset sekä suojateiden maalaukset.

Jalankulkualueiksi alun perin tarkoitetuilla alueilla liikkuu nykyisin paljon ajoneuvoja ja lisäksi vuosien mittaan autojen koko on kasvanut. Erityisesti Itä-Pasilassa alkuperäiset betonilaatat eivät ole kestäneet ajoneuvoliikenteen rasitusta ja ne halkeilevat. Paikoin kiveystä myös irtoilee puiden juurien kasvun seurauksena. Keväisin tehdään paljon hiekanpoistotöitä. Painuneet kiveykset hankaloittavat työtä. Töhryjä ja muita ilkvallan jälkiä on jonkin verran mm. roska-astioissa, muuripinnoissa ja penkeissä.

3.3.3 Katuviheralueiden ylläpito

Katuviheralueiden vallitseva hoitoluokka on KA2. Hoitoluokitukseen ei ole juurikaan muutostarpeita, mutta ylläpitoa on syytä tehostaa hoitoluokkaa vastaavaksi. Kunnossapidon ongelmana ovat kasvillisuuden hyvinvoinnin kannalta liian kapeat istutuskastat sekä kansitasojen istutusaltat. Kasveilla (pensaat ja puut) on vähän kasvutilaa, eivätkä ne menesty ilman intensiivistä hoitoa. Paikoin pensasistutukset sijoittuvat

Katujen ylläpitoluokat ja ulkoilureittien talvihoito

lisäksi liian lähelle ajorataa ja ovat liian korkeita näkemiä ajatellen. Niitä pyritään pitämään leikkaamalla matalina. Kapeat nurmikaistaleet erityisesti keskikaistoilla ja kiertoliittymissä ovat erityisen työläitä hoitaa.

Länsi-Pasilassa erityisesti kansi-alueilla istutukset tarvitsevat intensiivistä hoitoa pysyäkseen kunnossa. Myös aukioiden suihkulähteitä täytyy pitää kunnossa. Nykyiset kunnossapidon resurssit eivät ole riittäneet näin vaativien kohteiden/ aiheiden ylläpitoon.

Itä-Pasilassa on paikoin epäselvyyttä hoitovastuiden suhteen kiinteistöjen kanssa koskien sekä jalankulkualueita että katuvihreää. Tämä näkyy katukuvassa paikoin kunnossapidon puutteina.

Monin paikoin välikaistoilla käytössä olevat nurmikiveykset (Reikäle-kivi) irtoilevat rumasti hankaloittaen alueen hoitoa. Myös istutusaluiden kunnossapidon kanssa on ongelmia. Puiden alla varjossa istutukset eivät ole menestyneet ja puiden juuristo estää suuremmat kunnostustoimenpiteet.

Itä-Pasilassa erityisesti kansialueiden istutuksia tulisi kastella runsaasti. Kastelu hankalaa ja tapahtuu nykyisin pääasiassa tankkiautolla. Alueelle toivotaan uusia kastelupisteitä puistojen kunnostuksen yhteydessä. Paras ratkaisu ongelmaan olisi kastelujärjestelmän rakentaminen.

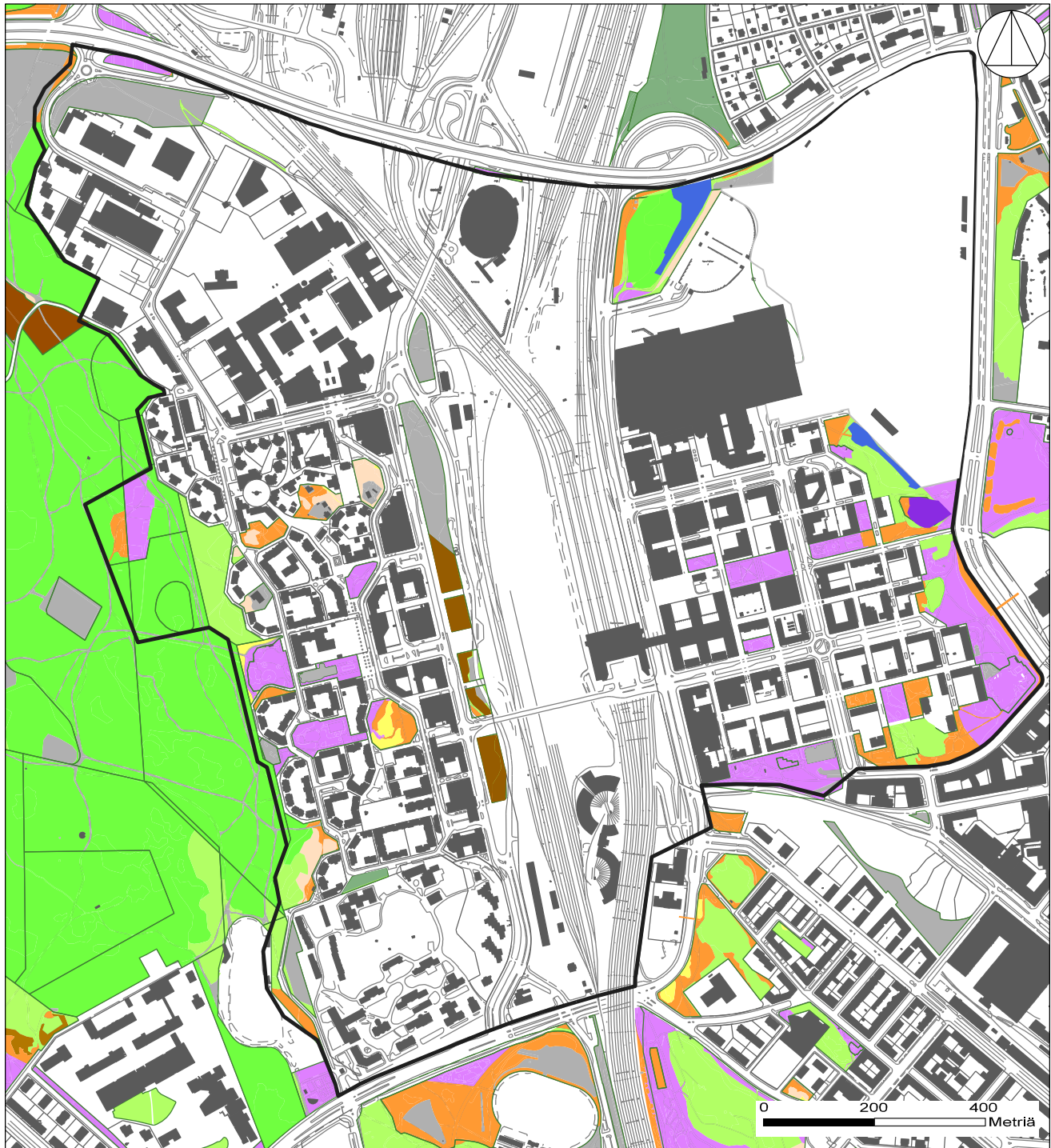
3.3.4 Rakennettujen viheralueiden ylläpito

Suunnittelualueen viheralueista monet ovat hyväkuntoisia ja vastaavat hoitoluokkaansa. Asuinalueiden rakennettujen puistojen ylläpitoa hankaloittavat vanhentuneet rakenteet ja toiminnot. Länsi-Pasilan melko pienialaiset, maastoltaan vaihtelevat ja sirpaleisesti sijoittuvat viheralueet ovat melko vaativia ylläpitokohteita. Viheralueiden ulkoilureittien jyrkkien osuuksien kivituhkapinnat eivät kestä ja kärsivät erityisesti kovien sateiden jälkeen eroosiosta mm. Itä-Pasilan Velodrominrinteessä.

Viheralueiden ylläpitotyössä kuluu nykyisin runsaasti aikaa roskien keruuseen, jolloin aikaa varsinaiseen hoitotyöhön ei jää riittävästi. Länsi-Pasilassa on ajoittain saatu asukkailta vapaaehtoista apua roskien keruuseen talkootoina. Lisäksi kehitysvammaisten kanssa toimivasta yhteistyöstä on hyviä kokemuksia monen vuoden ajalta – ns. ”Valmarin ryhmä” on ollut apuna mm. kevään hoitotöissä. Jätehuollon suunnitteluun tulee jatkossa panostaa ja tutkia esim. syväkeräyssäiliöiden sijoittamismahdollisuuksia viheralueille ylläpidon helpottamiseksi. Viime vuosina ongelmia ovat lisäksi aiheuttaneet erityisesti Länsi-Pasilassa kaupunkikanien tekemät tuhot.

Viheralueiden hoitoluokat, v. 2012

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (012/2012)

 A2 käyttöviheralue	 C1 lähimetsä	 E Erityisalue
 A3 käyttö- ja suojaviheralue	 C2 ulkoilu- ja virkistysmetsä	 H1 hoitoluokittamaton
 B2 maisemaniitty	 C3 suojametsä	 R Maankäytön muutosalue
 B3 maisemaniitty ja laidunalue	 C5 Arvometsä	

Uudet hoitoluokat

Viheralueiden hoitoluokitus ja hoitotavoitteet perustuvat Viherympäristöliitto ry:n ja Kaupunginpuutarhurien seura ry:n julkaisuun Viheralueiden hoitoluokitus (Viherympäristöliitto ry, julkaisu 16, Helsinki, 2000). Hoitoluokitusta täydentävät Helsingin kaupungin omat lisäykset. Hoitoluokituksen pohjana oli vuoden 2011 tilanne alueella. Voimassa olevaan hoitoluokkakarttaan tehtiin vain joitakin pienehköjä muutoksia.

Itä-Pasila:

- Aurinkoniityn ulkoilureitti Vislauskujalta Kumpulantielle siirretään hoitoluokasta A3 luokkaan A2.
- Aurinkoniityn Radanrakentajantien puoleinen kenttä hoitoluokasta A2 luokkaan A3 sekä sen metsäinen reuna-alue siirretään hoitoluokasta A2 luokkaan C1.
- Aurinkoniityn pohjoisin osa siirretään luokasta A2 luokkaan C1.
- Aurinkoniityn Opastinsillan päätteessä sijaitseva metsäinen alue laajenee hiukan niin, että vastaavasti nykyisin A2 -luokkaan kuuluva alueen osa pienenee.
- Ratapihantien koilliskulmassa sijaitsevan Raviradanmäen pääosin metsäisen alueen reunavyöhyke siirretään hoitoluokasta C1 luokkaan C5 ja keskeiset metsikköalueen osat hoitoluokasta C1 luokkaan C2.
- Velodrominrinteen koira-aitauksen koillissivun reunametsä siirretään hoitoluokasta C1 luokkaan C5.
- Velodrominrinteen eteläosa Radanrakentajantien koillissivulla siirretään hoitoluokasta A3 luokkaan E.

Länsi-Pasila:

- Taloustirehtöörinpuiston kalliomäen metsänreuna siirretään hoitoluokasta A2 luokkaan A3.
- Pasilankadun ja Veturitien välissä, suunnittelualueen pohjoispuolella sijaitseva hoitoluokittamaton (H1) Pasilankadun viherkaistan osa kuuluu maankäytön muutosalueeseen ja siirretään luokkaan R.
- Palkkatilankadun eteläreunassa sijaitseva Palkkatilankadun puistikko (C1 -alue) siirretään luokkaan C3.

Lisäksi esitettyjen peruskorjaus ja kunnostushankkeiden toteutuessa joidenkin viheralueiden hoitoluokitus tulee nousemaan.

3.3.5 Luonnonhoito

Uudet hoitoluokat

Suunnittelualueen luonnonmukaisten viheralueiden hoitoluokat on määritelty Viherympäristöliiton ohjeiden (VYL 2007) mukaisesti. Pasi-lan alueen pienialaiset metsiköt ovat lähimetsiä C1.2. Alueen reunassa on myös ulkoilumetsää C2.1 sekä suojametsää C3. Kasvillisuudeltaan arvokkaat pähkinäpensaita kasvavat metsiköt luokitellaan arvometsiksi C5, joita hoidetaan pähkinän kasvuedellytysten parantamiseksi.

Metsien hoito

Vilkaassa ulkoilukäytössä olevien vanhempien metsien ulkoiluym-päristön turvallisuutta ylläpidetään kaatamalla ulkoilureittien varsilla ole-via heikentyneitä ja vaaralliseksi muuttuneita tai suunnitelmakaudella sellaiseksi muuttuvia puita. Osa kaadettavista puista jätetään metsään lahopuiksi luonnon monimuotoisuutta turvaamaan. Liian tiheäkasvui-sissa lähivirkistys- tai suojametsissä tehdään harvennuksia, jolloin jäävän puuston elinvoimaisuus paranee. Harvennuksessa säästetään eri-ikäisiä elinvoimaisia puita aina kun se on mahdollista. Pähkinäpensaiden kasvu-olosuhteita parannetaan poistamalla niitä häiritsevää puustoa ja vesak-koa. (Liite 5)

Luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen

Osa viheralueista on rajattu arvometsiksi C5. Luonnon monimuotoi-suutta turvataan myös jättämällä metsiin sopiviin kohtiin lahopuuta. Puuston hoidossa suositetaan eri-ikäisrakennetta niille sopivilla kohteilla, sekä jätetään linnustolle ja eläimistölle tiheikköjä. Myös lintujen pesimä-ajan rauhoittaminen uudistus- ja harvennushakkuilta huhtikuulta heinä-kuun loppuun turvaa luonnon monimuotoisuutta.

Ulkoilureittien varsien hoito

Ulkoilureittien varsia hoidetaan poistamalla niiden läheisyydestä huono-kuntoisia ja kuolleita puita sekä poistamalla vaihtelevasti pienpuustoa.

Pienpuuston hoito

Yleisin luonnonhoitotoimenpide alueen metsissä on pienpuuston hoito. Se tarkoittaa yleisimmin liian runsaana kasvavan pihlajavesakon raiva-usta. Pienpuuston hoidolla poimitaan lehtipuuvesakon seasta näyttä-vimmät ja arvokkaimmat puuyksilöt sekä näyttävimmät pensasryhmät. (Liite 6)

Luonnonhoidon toteutusohjelma 2013 – 2022

Luonnonhoidon työt aloitetaan vuoden 2013 aikana. Toiskertaiset hoitotyöt tehdään suunnitelmakauden puolessa välissä. Aluesuunnitelman mukaisesti laaditaan luonnonhoidon toteutussuunnitelma vuoden 2012 aikana. Se sisältää aluesuunnitelman mukaiset tekniset toimenpideohjeet. Aluesuunnitelma ja luonnonhoidon toteutussuunnitelma ovat nähtävissä rakennusviraston Internet -sivuilla <http://www.hkr.hel.fi> ajankohtaisia viheralueita esittelevässä kohdassa ja asiakaspalvelussa.

Ylläpidettävien niittyjen niitto tehdään vuosittain. Kaikki luonnonhoitotoimenpiteet tehdään siten, että ulkoilijoiden turvallisuudesta huolehditaan. Hakkuutähteiden siivous metsistä tehdään lumettomana aikana ja ne pyritään viemään mahdollisimman nopeasti pois.

Ennen töiden aloitusta niistä tiedotetaan sidosryhmille ja asukkaille paikallislehtien ja maastotiedotteiden sekä rakennusviraston Internet-sivujen kautta. Kaikissa suunnittelu- ja toteutusvaiheissa asukkailla on mahdollisuus saada lisätietoja ja esittää palautetta luonnonhoidon asiantuntijoille rakennusvirastoon sekä töiden toteuttajalle.

Luonnonhoidon tavoitteet alueittain

Länsi-Pasilan reunaan rakentuvan uuden Keski-Pasilan alueen kohdalla olevassa puustoisessa rinteessä tehdään ainoastaan katualueiden turvallisuuden ylläpitämiseksi tarvittavat hoitotyöt ennen kaava-alueen rakentumista.

Itä-Pasilassa Messukeskuksen pysäköintihallin pohjoispuolisessa olevassa metsikössä olevaa puustoa hoidetaan pähkinäpensaita suosien. Samoin hoidetaan Velodromin mäen reunapuustoa. Koira-aitauksen puusto on harvennettu. Mäen muita metsiköitä hoidetaan kevyesti harventaen ja myös siellä esiintyvää pähkinää suosien. (Liitteet 5 ja 6)

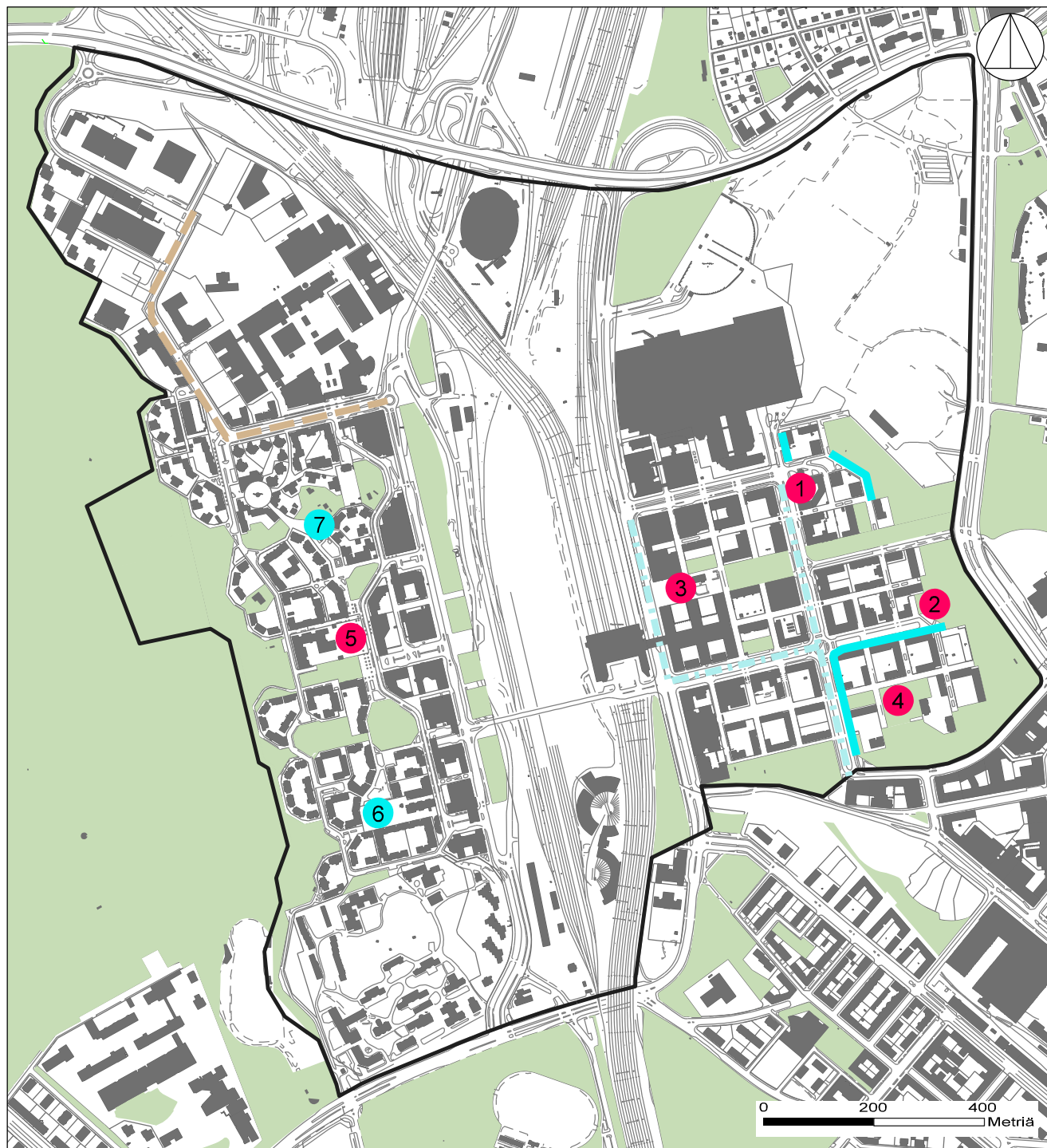
Painuneet kiveykset hankaloittavat puhtaanapitotöitä erityisesti Itä-Pasilassa.

3.3.6 Puhtaanapito

Itä-Pasila ja Pasilan aseman ympäristö kuuluu puhtaanapitovyöhykkeeseen PV2 kantakaupunki ja aluekeskukset. Muut rakennetut alueet kuuluvat vyöhykkeeseen PV3 asuinalueet. Keskuspuisto kuuluu vyöhykkeeseen PV5 luonnonmukaiset alueet.

Roskaisuus on ongelma sekä Itä- että Länsi-Pasilassa ja jätehuollon suunnitteluun toivotaan lisäpanostusta. Myös käyttäjäkyselyssä on saatu paljon palautetta roskaisuudesta. Roskaisuus painottuu usein vähemmälle hoidolle jääneisiin kohteisiin kuten Esterinpuisto Länsi-Pasilassa ja Rau-

Lumilogistiikka

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (01/2/2012)

Väliaikaiset lumenvarastointipaikat

Nykyiset ja säilyvät kohteet:

1. Rautatieläisenkadun ja Ratamestarinkadun kulma
2. Asemapäällikönkadun itäpään viheralue
3. Veturitori
4. Vanha teatterikenttä ja koulun tontti
5. Maistraatintori (kansi), painorajoitus 10KN/m2

Kadun varsille lumenvarastointia esim. pysäköinti vuoroviikoin

Näiden lisäksi lunta lingotaan keskuspuistoon (ulkoilureiitit pidettävä vapaina)

Vuoroviikkosiivous ja siirtokehotussuunnitelma

Viikkosiivous siirtokehotuksin

Siirtokehotuskyltit tarvittaessa

Uudet kohteet:

6. Palkkatilantori (kansi), painorajoitus 10KN/m2
7. Pasilan puistotien levennys Hertanmäen kohdalla

hanaseman ympäristö sekä sisennetyt portaikkokohdat Itä-Pasilassa. Töhryjä esiintyy erityisesti roska-astioiden kyljissä ja muurien pinnoissa. Roska-astioita voisi olla enemmän mm. toreilla ja suosituimmissa puistoissa. Syväkeräyssäiliöt olisivat toivottavia, sillä pienten roska-astioiden tyhjentäminen on työlästä. Syväkeräyssäiliöiden suhteen ongelmia tuottaa tila, sillä nostokoneiden tulee tyhjennyksessä päästä säiliön viereen. Puhtaanapidon kannalta helpoimpia pintoja ovat asfaltti sekä tasaiset ja tiiviit kivipinnat, jotka voidaan puhdistaa koneellisesti. Itä-Pasilassa painuneet ja kiveykset kohollaan olevat sekä rikkoutuneet kivien reunat hankaloittavat työtä.

3.3.7 Lumilogistiikka

Sekä Itä- että Länsi-Pasilassa on talvisin ongelmallista löytää väliaikaisia lumenvarastointiin soveltuvia alueita. Monessa paikassa lumi on näkemäeste ja lumitilaa on yleisesti ottaen vähän. Ajoesteet, sekä muut kalusteet ja varusteet ovat usein talvikunnossapidon tiellä ja vaurioita syntyy helposti. Ajoittain lunta joudutaan kasaamaan myös istutusalueille, minkä seurauksena kasvillisuutta kuolee.

Väliaikaiseen lumenvarastointiin osoitettujen alueiden tulee olla selkeitä, että lumen poiskuljetus onnistuu suhteellisen helposti. Pasilasta katsottuna lähin lumen vastaanottopaikka sijaitsee Kyläsaareissa. Lisäksi Sompasaareen on osoitettu varapaikka. Molempiin on etäisyyttä alle 5 km.

Länsi-Pasila

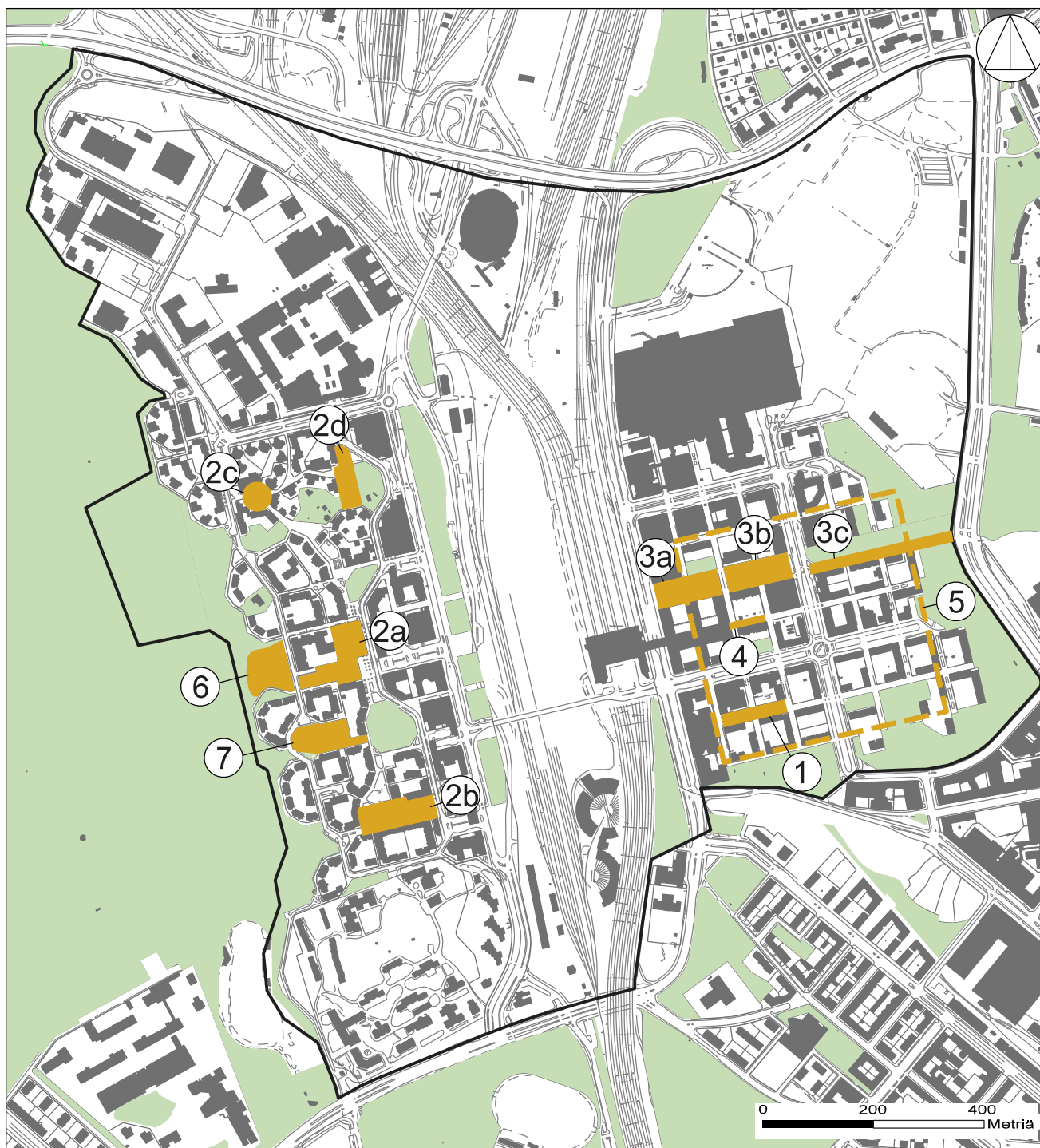
Lunta varastoidaan kunnossapidon toimesta nykyisin väliaikaisesti Maistraatintorille, sekä kadun varsien pysäköintipaikoille. Myös Palkkatilantori ja Pasilan puistotien levennys Hertanmäen kohdalla soveltuvat väliaikaiseen lumenvarastointiin. Lisäksi ajoittain lunta lingotaan Keskuspuistoon. Tällöin ulkoilureittien tulee pysyä vapaana.

Länsi-Pasilassa on paljon huoltoyhtiöitä, jotka käyttävät usein kaupungin hallinnassa olevia aukioita ja puistoja väliaikaisina lumenvarastointipaikkoina. Pysäköintihallit valvovat yläpuoliselle kannelle varastoitavan lumen määrää – painorajoitus kansilla on 10 KN/m².

Itä-Pasila

Nykyisin lunta varastoidaan väliaikaisesti Veturitorille, Vanhan teatterikentän kivituhkakentälle, sekä Rautatieläisenkadun ja Ratamestarinkadun kulmaukseen ja Asemapäällikönkadun itäpäässä sijaitsevalle viheralueelle.

Esitetyt katu- ja viheralueiden peruskorjaushankkeet vuosille 2013–2022

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (01/2/2012)

1. Junaillijanaukio	4. Opastinsilta -länsiosa
2. Länsi-Pasilan torit a. Maistraatintori ja Maistraatinpuisto b. Palkkatilantori c. Rahakamarintori d. Leanportti	5. Itä-Pasilan kansien pintavaurioiden ja istutusaltaiden kunnostus
3. Itä-Pasilan puistoakseli a. Veturituri ja Rauhanasema b. Arndt Pekurisen puisto c. Radanrakentajantie	6. Susannan puisto ja leikkipuisto Sanna
	7. Taloustirehtöörinpuisto

Kunnossapidossa reunakivelliset pysäköintisyvennykset koetaan hankaliksi aurata. Raitiokiskot muuttivat tullessaan Itä-Pasilassa katujen tilannetta niin, että nykyisin lunta joudutaan usein auraamaan katuvihreän päälle. Myös keskikaistaa käytetään lumenvarastointiin, minkä seurauksena puita on kuollut. Itä-Pasilassa on joitakin katuosuuksia, joiden varsille lunta olisi mahdollista varastoida esim. vuoroviikkopysäköintiä hyväksikäyttäen.

3.4 Esitetyt peruskorjaushankkeet

3.4.1 Hankkeiden yleiskuvaus ja kiireellisyysjärjestys

Peruskorjaushankkeiksi esitetään kohteita, joiden toimintojen muuttaminen ja puutteiden korjaaminen vaativat peruskorjausta ja suunnittelua. Ehdotetut hankkeet on esitetty kartalla viereisellä sivulla.

Hankkeiden pääpaino on torien ja aukoiden sekä keskeisten puistoakselien kehittämisessä. Muita kohteita ovat Itä-Pasilan huonokuntoisten kansitasojen jalankulkualueiden pintarakenteiden ja istutusaltaiden peruskorjaukset.

Länsi-Pasilan aukoiden kunnostusaikataulussa pyritään noudattamaan pysäköintilaitosten kansirakenteiden peruskorjauksen uusimisen aikataulua, joka on arvioitu seuraavaksi: Maistraatintori v. 2017, Rahakamarintori v. 2020, Palkkatilantori v. 2022 ja Leanportti (aukio) v. 2023. Maistraatinpuisto kunnostetaan samaan aikaan viereisen Maistraatintorin kanssa, jolloin pinnoitteista saadaan yhtenäinen.

Muilta osin Länsi-Pasilassa kiireellisiä peruskorjaushankkeita ovat leikkipuisto Sanna, joka on suosittu kohde, mutta ei täytä nykyisiä turvallisuusnormeja ja Taloustirehtöörinpuisto, jossa mm. kiinteät rakenteet ovat osittain jo hajonneet.

Itä-Pasilassa kiireellisimpiä peruskorjaushankkeita ovat Junailijanaukio, Veturitori ja kannen jalankulkualueiden pinnat. Myös kovassa käytössä oleva Opastinsillan länsiosa kaipaa pikaista kunnostusta.

3.4.2 Katu- ja viheralueiden peruskorjaushankkeet

Junailijanaukio

hoitoluokka
kaavamerkintä

Katuvihreä KA2, KCI
pp/h

Kohteen kuvaus

Junailijanaukio on määritelty yhdeksi Itä-Pasilan arvoympäristöistä. Aukion keskeinen elementti on Kauko Räsänen veistos 'Merestä noussut'. Junailijanaukio on säilyttänyt hyvin alkuperäisen ilmeensä vaikka tilaa rajaavat pergolat, istutusaltaat istutuksineen ja pinnoitteet ovat päässeet huonoon kuntoon. Nykyisellään aukio on hyvin varjoisa, pinnat tummuneet ja sieltä puuttuvat penkit. Ympäristölle on tehty ilkeätyötä ja kalusteita ja rakenteita on poistettu sen vuoksi. Asukaspalautteessa Junailijanaukiota pidettiin Itä-Pasilan ensisijaisesti kunnostusta vaativana kohteena. Myös Pasilan esteettömyyssuunnitelmassa 2009 kohde on määritelty kunnostettavaksi.

Käyttäjien toiveet

Junailijanaukiota on toivottu kehitettävän viihtyisämmäksi korjaamalla vaurioituneet betonilaatat ja uudistamalla kasvillisuutta. Lisäksi on toivottu penkkejä alueella esiintyvän häiriökäyttäytymisestä huolimatta.

Tavoitteet

Junailijanaukiota kehitetään erikoistason esteettömäksi ja viihtyiseksi aukioksi. Peruskorjaus toteutetaan niin, että pyritään säilyttämään aukion alkuperäinen ilme mm. materiaaleissa ja rakenteissa.

Toimenpiteet

Aukiolle laaditaan suunnitelma, jossa otetaan huomioon alueen ominaispiirteet ja arvot. Rakenteille on syytä tehdä perusteellinen kuntokartoitus ennen lopullisten ratkaisujen suunnittelua. Suunnittelussa haetaan esteettömyyttä ja viihtyisyyttä edistäviä ratkaisuja.

Pergola, istutusaltaat ja portaat uusitaan tai kunnostetaan ja istutuksia uusitaan. Betonilaatoitus uusitaan ja penkkejä tuodaan alueelle.

Länsi-Pasilan torit

Maistraatintori ja Maistraatinpuisto, Palkkatilantori, Rahakamarintori ja Leanportti

hoitoluokka

Katuvihreä KA2, KC I

kaavamerkintä

LPY, APY

Kohteen kuvaus

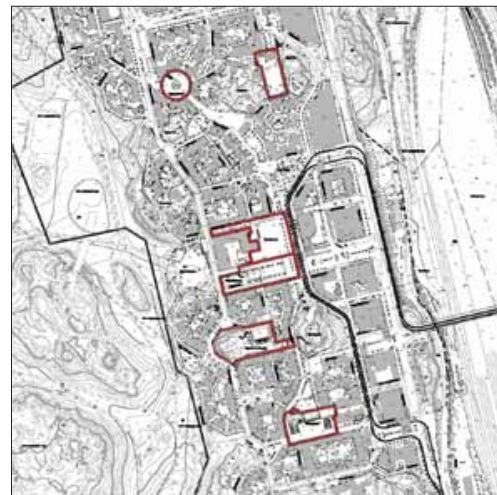
Maistraatintori, Maistraatinpuisto, Rahakamarintori ja Palkkatilantori sijaitsevat Länsi-Pasilan keskeisen Pasilan puistotien jalankulkuakselilla. Näistä Maistraatintori ja Maistraatinpuisto muodostavat yhtenäisen ja laajimman kokonaisuuden. Leanportin toriaukea sijoittuu kallioisten Hertanmäen ja Eevanmäen välille. Kävelykatuosuudella torit, aukiot ja puistot muodostavat vaihtelevan mutta samalla yhtenäisen tilasarjan. Kokonaisuus on arvioitu arvoympäristöksi edustaen 1980-luvun aikakauden kaupunkisuunnitteluihanteita. Tyypillistä toreille on niiden viihtyisyyttä ja omaleimaisuutta lisäämään sijoitetut suihkulähteet tms. vesiaiheet.

Torit ovat peruskorjauksen tarpeessa, mm. rakenteet ja toiminnot kaipaavat uudistusta, mm. vesiaiheet ovat epäkunnossa ja osittain vaurioituneita – Palkkatilantorin vesiaihe purettiin vuoden 2012 aikana erittäin huonokuntoisena. Lisäksi aukoiden materiaalit ovat yksitoikkaisia, ja normaali kuluminen sekä huonokuntoiset istutukset – erityisesti istutusaltaissa luovat kuluneen yleisilmeen. Muita puutteita ovat penkkien vähäisyys. Lisäksi torit sijaitsevat pysäköintilaitosten kansirakenteilla, joiden vesieristykset ovat peruskorjauksen tarpeessa.

Kaupunkikuvallisia ongelmakohtia ovat Maistraatintorilla ja Palkkatilantorilla käytössä olevat massiiviset mastovalaisimet, jotka heikentävät ympäristön viihtyisyyttä sekä Palkkatilantorin istutusaltaat, joiden kasvillisuus on suurimmaksi osaksi kuollut.

Käyttäjien toiveet

Käyttäjäkyselyn useassa palautteessa aukoiden ja torien ilmettä pidettiin epävihtyisinä ja niihin toivottiin kohennusta mm. istutusaltaiden huonokuntoinen kasvillisuus keräsi useita moitteita. Toreille toivottiin mm. uusia kukkaistutuksia ja penkkejä sekä tapahtumia kuten markkinoita ja konsertteja. Myös paviljonkityyppisiä rakennuksia kahvila ja muuhun myyntikäyttöön pidettiin sopivana. Toreille toivottiin myös

Palkkatilantori

Maistraatintori

harrastustoimintaa palvelevia toimintoja kuten Maistraatintorille talvi-aikaan luistinrataa. Lisäksi toivottiin Rahakamarintorin suihkulähteen ja vesiportaiden kunnostusta.

Tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on parantaa torien kaupunkikuvallista yleisilmettä, toiminnallisuutta ja viihtyisyyttä. Palkkatilantorilla tulee ottaa huomioon palvelutalon läheisyys ja esteettömyyttä tukevat ratkaisut, sekä jo kunnostetun pohjoispuolisen aluekokonaisuuden liittyminen aukioon. Vesiaiheet ovat olleet osa aukoiden ilmettä, mutta niiden tarkoituksenmukaisuus tulee selvittää peruskorjausten suunnittelun yhteydessä.

Torialueiden kunnostus pyritään ajoittamaan samaan yhteyteen maanalaisten pysäköintitilojen kunnostuksen kanssa. Maistraatinpuisto kunnostetaan samanaikaisesti Maistraatintorin kanssa, sillä osa puistosta on yhtenäistä kiveyspintaa aukion pinnan kanssa.

Torien elävöittämisen kehittämismahdollisuuksia tutkitaan yhteistyössä Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston kanssa.

Toimenpiteet

Suunnitellaan kokonaisuutena ottaen huomioon alueen ominaispiirteet ja arvot. Aukioiden pinnoitteet, valaistus ja kasvillisuus uusitaan.

Palkkatilantorilla kehittämistä kaipaavat erityisesti levähdyspaikat, viiston kiveyspinnan toimiva kunnostusratkaisu, istutusaltat ja valaistus – sekä sopivan mittakaavan löytäminen alueelle.

Maistraatintorilla kansialueen pinnoite on pysynyt alkuperäisessä tassa, kun taas ympäristön kiveys on painunut paikoin haitallisen paljon. Levähdyspaikkoja ei oikeastaan ole. Kalusteet ja istutukset kaipaavat kunnostusta.

Maistraatinpuisto on osittain yhteistä aukiopintaa Maistraatintorin kanssa. Puiston vesiaihe on rikki ja leikkipaikka on perusparannuksen tarpeessa.

Rahakamarintorin ilme kaipaa kunnostusta. Mm. betonipinnat ovat kuluneet, kasvillisuus kaipaa uudistusta ja vesiaihe on osittain rikki, eikä se ole toiminnassa.

Leanporttin ilme on yksitoikkoinen. Alue on kauttaaltaan päällystetty asfaltilla, mutta pääpiirteissään kohde on siisti.

Rahakamarintori

Maistraatinpuisto

Leanportti

Itä-Pasilan puistoakseli

Veturitori, Arndt Pekurisen puisto, Radanrakentajantie

hoitoluokka

kaavamerkintä

A2, Katuvihreä KA2 ja KC1

pp/h, VP

Kohteen kuvaus

Itä-Pasilan keskeinen puistoakseli ulottuu Veturitorilta Arndt Pekurisen puiston ja Radanrakentajanpuiston kautta Mäkeläkadulle. Arndt Pekurisen puisto on Helsingin yleiskaavan 2002 mukainen arvokas, maisemakulttuurin kannalta edustava ja kiinnostava kohde.

Arndt Pekurisen puiston itäpää muodostaa tiheän puuruudukon, joka alun perin suunniteltiin puupankiksi. Puupankista oli tarkoitus siirtää puita muihin kohteisiin tarpeen mukaan. Sittemmin puiden siirtämisestä luovuttiin ja alue toimii puistona. Nykyisin melko tiheässä kasvava säännöllisen muotoinen ”metsikkö” on osittain huonokuntoinen ja kookas puusto tekee alueesta varjoisan, mm. nurmikko ei menesty aluskasvillisuutena. Rakennettujen reittien lisäksi alueelle on tallautunut käytössä uusia yhteyksiä. Reittien reunat ovat osittain epämääräisiä.

Myös Rauhanaseman ympäristössä ja Veturitorilla on huonokuntoisia puita sekä pintarakenteet, kalusteet (puiden ympärille rakennetut penkit rikki) ja kasvillisuus ovat huonokuntoisia. Aukioilla on tehty jonkin verran ympäristölle ilkeävaltaa, mm. Rauhanaseman viereinen esiintymislava on hajotettu. Lisäksi vaurioita on syntynyt kunnossapitotöiden yhteydessä.

Radanrakentajantie on keskeinen osa jalankulun ja pyöräilyn yhteyttä puistoakselin läpi. Reitiltä puuttuu riittävä valaistus, pinnoite on huonokuntoinen sekä reitti peittyy ympäröivään kasvillisuuteen.

Käyttäjien toiveet

Asukaspalautteessa on toivottu alueelle lisää penkkejä ja roska-astioita. Radanrakentajantien osuuden toivotaan säilyvän puistomaisena. Arndt Pekurisen puistoa ja puupankin aluetta pidettiin varjoisena ja siten turvattomana ja toivottiin puiden kevyttä harvennusta.

Veturitori ja Rauhanasema

Arndt Pekurisen puisto

Radanrakentajantie

Tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on parantaa puistoakselin yleisilmettä ja parantaa raitin käytettävyyttä niin, että kohde säilyttää luonteensa ja aikakaudelle tyypilliset piirteet.

Toimenpiteet

Akseli suunnitellaan kokonaisuutena:

Veturitori päällystetään uudelleen, kalusteet ja istutukset uusitaan. Rauhanasema on suojeltu v. 2001 voimaan tulleella asemakaavalla. Asemarakennuksen ympäristön kunnostuksessa tutkitaan mahdollisuutta ottaa huomioon ympäristön aikaisempi puistomainen tilan jäsentely ennen rakennuksen siirtoa nykyiselle paikalleen.

Arndt Pekurisen puistossa reittilinjat kunnostetaan. Itäpuolisessa puiston osassa käytävien linjaukset tarkistetaan ja reunakäytävien pinnat uusitaan. Puustoa uusitaan tarvittavin osin säilyttäen monilajisuus ja istutustavan suoraviivainen muotokieli. Maavalli puretaan puiston reunasta niin, että puisto avautuu kadulle. Kadun reunavyöhyke rakennetaan luontevaksi osaksi Arndt Pekurisen puistoa.

Radanrakentajantien jalankulun ja pyöräilyn reittiyhteyttä parannetaan kunnostamalla pinnoitteet ja kasvillisuus, sekä lisäämällä valaistusta.

Opastinsilta (länsiosa)

hoitoluokka

kaavamerkintä

pp/h

Kohteen kuvaus

Opastinsilta on keskeisin Itä-Pasilan jalankulkuraitti, joka johtaa Pasilan asemalta ja virastotalolta Mäkelänselälle. Suunnittelun kohteena on Pasilan virastotalon edustalla sijaitseva raitin aukiomainen länsiosa. Peruskorjattavalla alueella betonilaatoitus on vaurioitunut ja siinä on painaumuksia, jotka aiheuttavat hulevesien lätäköitymistä. Lisäksi pinnoitteiden kirjavuus, puutteellinen valaistus ja huonosti toteutettu tontin reunaluiska tekevät keskeisestä raitista epäviihtyisän. Kohde on myös määritelty Pasilan esteettömyyssuunnitelmassa 2009 kunnostettavaksi.

Käyttäjien toiveet

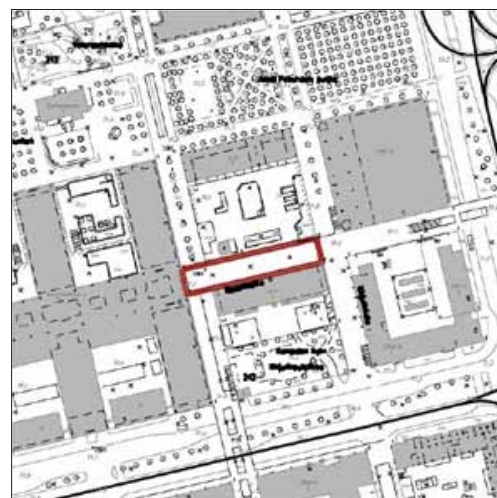
Käyttäjäkyselyn asukaspalautteissa toivottiin Opastinsillan ilmeen kohennusta mm. kausi-istutuksin. Opastinsillan kunnostusta pidettiin tärkeänä sen keskeisen sijainnin vuoksi.

Tavoitteet

Opastinsillan länsiosan päätyä kehitetään erikoistason esteettömäksi ja viihtyisäksi aukioksi. Kunnostuksessa pyritään alueelle tyypilliseen ilmeeseen.

Toimenpiteet

Opastinsillan peruskorjaus toteutetaan yhteistyössä Senaatti-kiinteistöjen kanssa tähtäimenä esteettömyyttä palvelevat perusratkaisut. Vaurioitunut ja epätasainen betonilaatoitus uusitaan ja valaistusta parannetaan. Viihtyisyyttä parannetaan mm. uusilla kalusteilla.

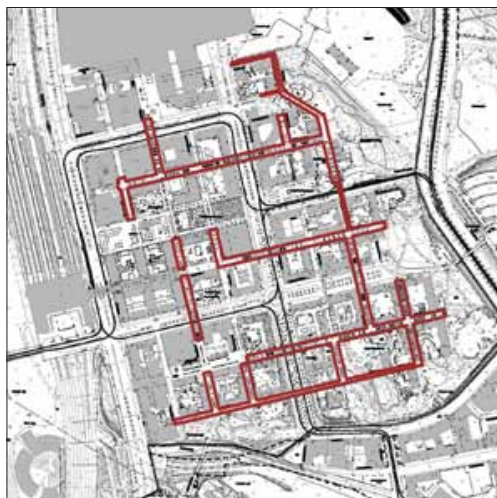

Kunnostettava osuus

Kunnostettu osuus

Itä-Pasilan kansien pintavaurioiden ja istutusaltaiden kunnostus

hoitoluokka
kaavamerkintä

Katuvihreä KA2
pp/h

Kohteen kuvaus

Itä-Pasilan kansitasojen jalankulkualueita hallitsevat kookkaiksi kasva-
neet jalavat, jotka tuovat rakennuksien vastakohtaksi vehreyttä, mutta
tekevät katutilasta paikoin varjoisan. Jalavien ohella jalankulkualueiden
keskialueen istutusaltaiden muu kasvillisuus on huonokuntoista. Istutus-
altaiden kasvillisuus on kärsinyt mm. lumenkasauksesta, varjoisuudesta
ja kuivuudesta. Monesta altaasta kasvillisuus on joko poistettu tai kuol-
lut. Tällä hetkellä puiden varjostamat istutusaltaat ovat osin mulloksel-
la ja osin katettu hakkeella tai soralla. Myös allasrakenteiden kunto on
huono. Osa istutusaltaista on kunnostettu, mutta kunnostuksessa ei ole
ollut kasvilajien valinnan tai rakenteiden kunnostustavan suhteen yhte-
näistä linjaa. Näin ollen raittien ilme on melko kirjava.

Jalankululle ja pyöräilylle varattujen alueiden epätasaiset väyläosuudet
on määritelty myös Pasilan esteettömyyssuunnitelmassa 2009 kunnos-
tettavaksi.

Käyttäjien toiveet

Kävelykatujen huono kunto ja uusimisen tarve nousi esiin myös käyttä-
jäkyselyssä. Istutuksien puute ja/tai huono kunto harmittivat sekä puut-
teellinen valaistus. Paljon negatiivista palautetta tuli myös luvattomasta
pysäköinnistä kävelykatujen keskikaistoilla.

Tavoitteet

Tavoitteena on alueen tyypillisen ilmeen säilyttäminen ja toimivan rat-
kaisun löytäminen istutusaltaiden suhteen.

Toimenpiteet

Laaditaan rakenteista perusteellinen kuntokartoitus, jonka pohjalta teh-
dään kunnostussuunnitelmat, jonka pohjalta päätetään mm. istutusal-
taiden uusimisesta/ kunnostuksesta sekä kasvilajilinjauksesta ja mahdol-
lisen kastelujärjestelmän asentamisesta. Samalla tutkitaan pienemmillä
katuosuuksilla istutusaltaiden korvaamista puuriveillä. Lisäksi pinnoit-
teet ja valaistus kunnostetaan.

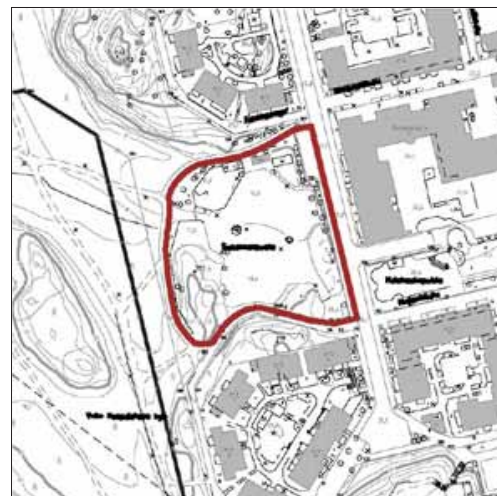

Susannanpuisto ja leikkipuisto Sanna ja edusaukion kunnostus

hoitoluokka	A2
kaavamerkintä	VK

Kohteen kuvaus

Puitteiltaan ja sijainniltaan hyvä ja toiminnoiltaan monipuolinen leikkipuisto, joka on alkanut rapistua. Alun perin leikkipuistoon oli tarkoitus rakentaa leikkipuistorakennus, mutta laman vuoksi hanke jäi toteutumatta. Kohde on erittäin suosittu ja kovassa käytössä. Puistoa ympäröivä aita ei täytä normeja ja osa leikkivälineistä ja kalusteista on huonokuntoisia. Puistossa on kiinteitä rakenteita, joiden kunto on syytä tarkistaa.

Puiston sisäänkäynnin edustalla sijaitsee pieni aukio, joka tulisi kunnostaa puiston kanssa yhtenäisenä kokonaisuutena. Aukiolla sijaitsee mm. huonokuntoinen pienikokoinen puusäleikkö.

Käyttäjien toiveet

Leikkipuiston yhteyteen toivottiin nykyaikaisia sisätiloja, jotka lisäävät puiston käyttömahdollisuuksia kylmänä kautena ja toimisivat myös kerhotilana. Lisäksi toivottiin aikuisille toimintaa. Häiriönä pidettiin puistoon iltaisin kerääntyvää nuorisoa.

Tavoitteet

Leikkipuiston kehittäminen kokonaisuutena: mm. turvallisuusnormit täyttävät ratkaisut ja hyväkuntoiset välineet. Tulevaisuudessa leikkipuistorakennuksen saaminen puistoon on toivottavaa. Suunnittelussa puiston kehittämismahdollisuuksia tutkitaan yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa.

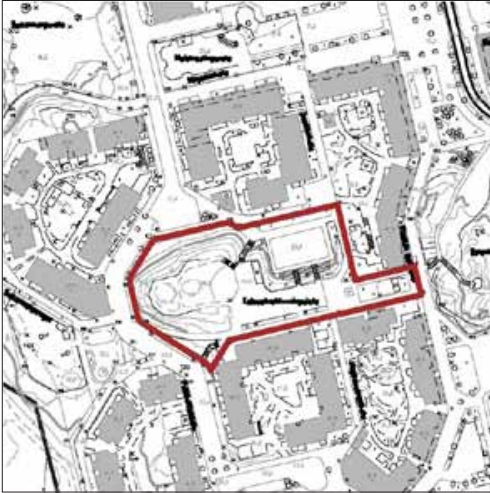
Toimenpiteet

Aita uusitaan ja aidan linjaus tarkistetaan. Osa leikkivälineistä ja muista kalusteista uusitaan ja välineitä lisätään. Pinnan eroosioauriot korjataan ja pintavesien ohjaus tarkistetaan. Rakenteiden ja kiveyksen (myös allas) kunto tarkistetaan ja tarvittaessa kunnostetaan. Edusaukio kunnostetaan ja pergola uusitaan. Aukiolle lisätään penkki.

Taloustirehtöörinpuisto

hoitoluokka	A2
kaavamerkintä	VP

Kohteen kuvaus

Taloustirehtöörinpuistossa näkyy hyvin Länsi-Pasilan alueen puistojen suunnittelun lähtökohdat kuten luonnon kalliomäet ja yhteys Keskuspuistoon. Puistoon on alkujaan sijoitettu runsaasti toimintoja ja erilaisia rakenteita kuten 1980-luvulle tyypillisiä pergoloita. Puistossa sijainnut leikkipaikka on poistettu, mutta siitä on jäänyt joitain nykypäivänä merkityksettömiä rakenteita jäljelle. Puistossa sijaitsee alkuperäisiä, nyt huonokuntoisia pergolarakenteita, kiinteitä penkkejä ja oleskeluterasseja. Erilaisia pintamateriaaleja on runsaasti. Koripallokenttä ja siihen liittyvä puurakenteinen katsomo ovat huonossa kunnossa.

Puiston kasvillisuus on osittain huonossa kunnossa. Männikköä ei ole harvennettu todennäköisesti missään vaiheessa ja aluskasvillisuutena kasvaa monin paikoin nokkosia. Jyrkissä rinteissä on jonkin verran eroosiota.

Käyttäjien toiveet

Koripallokenttä aiheuttaa häiriötä ja siitä on tullut valituksia. Kenttä toivotaan poistettavan. Lisäksi toivottiin uusia penkkejä tai nykyisten kunnostusta.

Tavoitteet

Tavoitteena on kohteen tyypillisten piirteiden ja perushahmon, sekä ainakin osan aikakauden tyypillisistä rakenteista säilyttäminen.

Jatkosuunnittelussa puiston kehittämismahdollisuuksia tutkitaan yhteistyössä Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston kanssa.

Toimenpiteet

Istutusalueille tehdään kokonaisvaltainen kunnostus ja puuston harvennus. Pelikenttä puretaan ja rakentaminen puistoksi. Osa rakenteista mm. pergolarakenteet ja säleiköt) uusitaan ja pinnoitteet kunnostetaan (yhtenäistäminen). Kalusteita lisätään ja kaiteet sekä käsijohteet uusitaan.

3.5 Esitetyt kunnostushankkeet

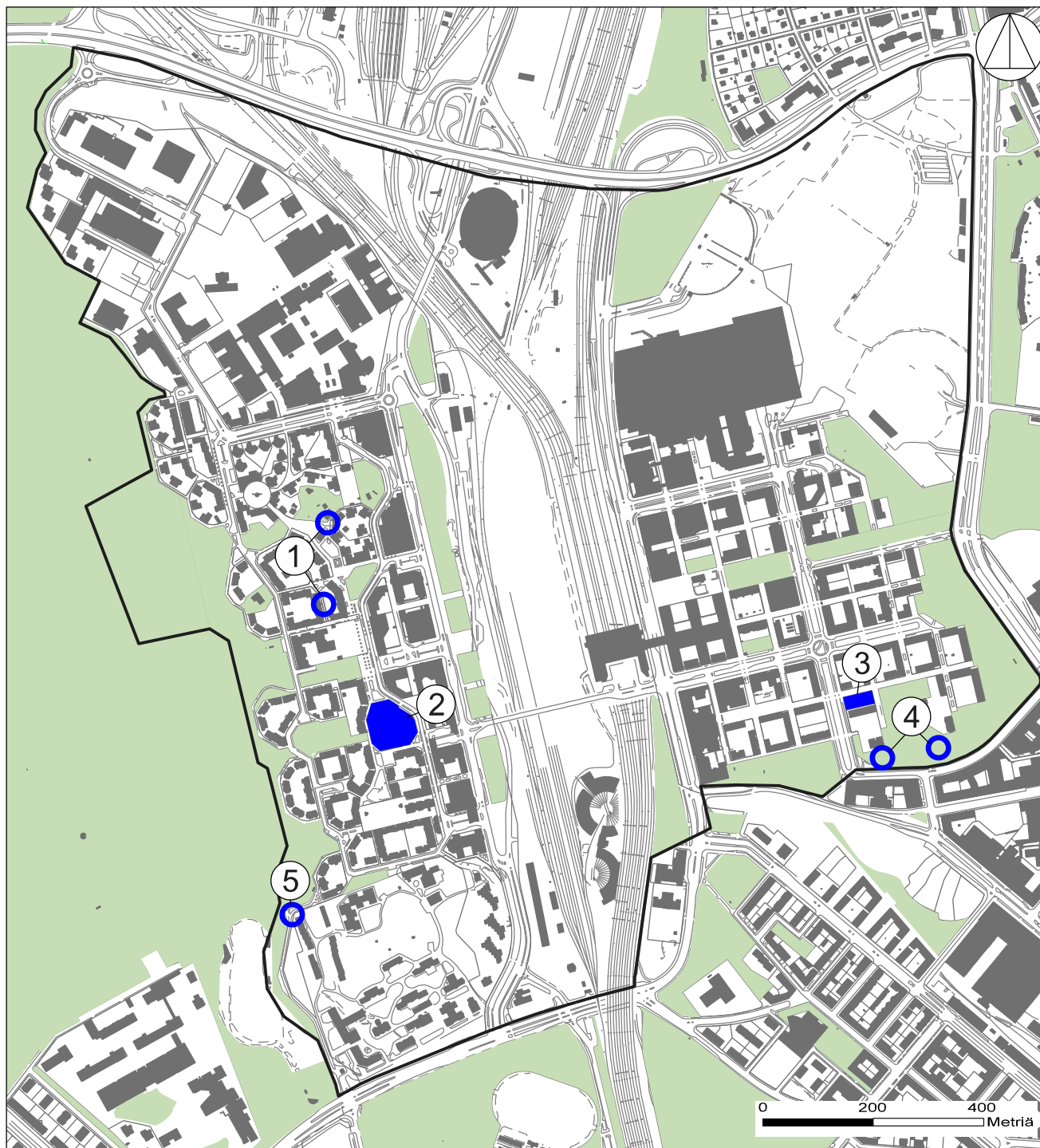
Kunnostushankkeiksi valittiin kohteita, joiden korjaaminen ei sisälly vuosisopimukseen vaan ne vaativat lisärahoituksella tehtävän korjauksen. Tavoitteena on parantaa alueen turvallisuutta ja viihtyisyyttä, sekä helpottaa kunnossapidon työtä. Kunnostushankkeet eivät vaadi varsinaista suunnittelua.

3.5.1 Hankkeiden yleiskuvaus ja kiireellisyysjärjestys

Eevankadun ja Ruutinkadun jyrkät jalankulkusuudet kaipaavat kiireellisin kunnostusta. Ilman puuttuvaa suojakaidetta näillä katuosuuksilla liikkuessa voi syntyä vaaratilanteita. Myös Esterinpuistossa on turvallisuuteen liittyviä ongelmakohtia, jotka on syytä korjata lähitulevaisuudessa.

Nordensköldinpolun ja Aurinkoniityn kunnostushankkeiden toteutus parantaa ympäristön viihtyisyyttä suhteellisen pienillä toimenpiteillä. Kivikallion kunnostustyö on hiukan laajamittaisempi, mutta hanke parantaa sekä asuinympäristön että tärkeän jalankulkumiljöön viihtyisyyttä.

Esitetyt katu- ja viheralueiden kunnostushankkeet vuosille 2013–2022

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (012/2012)

1. Eevankatu ja Ruutinkatu	4. Aurinkoniitty
2. Esterinpuisto	5. Nordenskiöldinpolku
3. Kivikallio	

3.5.2 Katu- ja viheralueiden kunnostushankkeet

Nordenskiöldinpolku

hoitoluokka
kaavamerkintä pp/h

Kohteen kuvaus

Hankkeen kohteena on vanha jalankulun ja pyöräilyn väylän levähdysalue, joka sijaitsee käytön kannalta varjoisalla ja syrjäisellä paikalla. Kohteen betonikiveys on vaurioitunut, aluetta reunustava pensaskasvillisuus on huonokuntoista ja lisäksi penkit puuttuvat.

Käyttäjien toiveet

Ei asukaspalautetta.

Tavoitteet

Tavoitteena on alueen ylläpidon helpottaminen ja viihtyisyyden lisääminen muuttamalla käytöttä jäänyt levähdysalue luontevaksi osaksi metsäaluetta.

Toimenpiteet

Levähdysalueelta poistetaan betonikiveys ja roskikset. Tilalle niitty.

Eevankatu ja Ruutinkatu

hoitoluokka
kaavamerkintä

pp/h

Kohteen kuvaus

Eevankatu ja Ruutinkatu ovat Länsi-Pasilan jyrkkiä jalankulun väylä-
osuuksia, joista puuttuu suojakaide ja käsijohde. Lisäksi väylät rajautuvat
jyrkkään luiskaan. Kohteista Eevankatu on määritelty Pasilan esteettö-
myyssuunnitelmassa 2009 kunnostettavaksi.

Käyttäjien toiveet

Ei asukaspalautetta.

Tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on parantaa jalankulkuväylien turvallisuutta ja
käytettävyyttä.

Toimenpiteet

Asennetaan suojakaide sekä käsijohde kulkuväylän toiselle laidalle kor-
keuteen 900 mm. Käsijohteen sijoitussuunnittelussa noudatetaan
SuRaKu -ohjetta.

Esteripuisto

hoitoluokka

kaavamerkintä

P

Kohteen kuvaus

Esteripuisto on Pasilan puistotien kävelyraitin varrella sijaitseva kalliomäki. Mäen laelle sijaitsevalle näköalapaikalle johtaa portaat ja ulkoilutie. Puisto on itäreunan puolelta vihreää mäntymetsää. Näköalatasanne ja jyrkänteiden reunojen suojakaiteet ovat huonokuntoisia. Myös suojaita Pasilanraitin puolella on rikkoutunut ja töhritty. Näköalapaikalla sijaitsee luonnonkivinen koroke, jonka porrasyhteys alas reitille on puutteellinen.

Käyttäjien toiveet

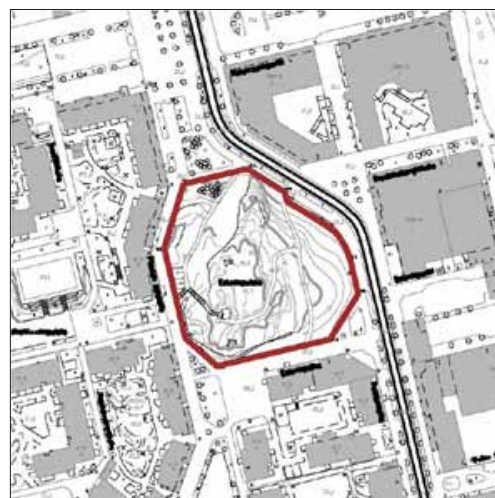
Asukaspalautteessa Esteripuistoa pidettiin Länsi-Pasilassa kaikkien rauhattomimpana ja epäsiisteimpänä kohteena. Puistoa arvostettiin kuitenkin myös hienona näköalapaikkana sekä luonnonkallioalueena. Puiston turvallisuuden lisäämiseksi toivottiin avoimuuden lisäämistä mm. pienpuuston harventamisella, roskiksen ympäristön siistimisellä ja penkkien sijoittamisella avoimille paikoille.

Tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on lisätä puiston turvallisuutta, viihtyisyyttä ja käytettävyyttä. Puistoalueen hoidossa pyritään avoimeen ilmeeseen ja luonnonmukaisuuteen.

Toimenpiteet

Puiston näköalapaikka kunnostetaan. Pienpuustoa harvennetaan. Suojakaiteet uusitaan ja suoja-aidat uusitaan. Puistoon lisätään penkkejä näköalapaikalle.

Kivikallio

hoitoluokka
kaavamerkintä

A3
VP

Kohteen kuvaus

Kivikallio on pienikokoinen taskupuisto Resiinakujan varrella. Puistosta on poistettu tarpeettomana alkuperäiset leikkitoiminnot. Tilalle ei ole tuotu varsinaisesti mitään, vaan paikalla on nyt sorakenttää, minkä vuoksi kohde näyttää hylätyltä. Puistossa on monilajista kasvillisuutta mm. perennoja ja hieno luonnonkalliokohouma. Istutusalueet on rajattu tukimuureilla, joita on toteutettu eri materiaaleilla: betonilla, graniitilla ja pyöröhirrellä. Graniittirakenteiset ovat edelleen hyvässä kunnossa. Sen sijaan istutuksia rajaavat pyöröhirsiset tuennat ovat huonossa kunnossa. Puiston kalliolla sijaitsee tuntematon kiviveistos.

Käyttäjien toiveet

Asukaspalautteessa on toivottu alueelle lisää penkkejä.

Tavoitteet

Kunnostetaan puisto kohentamaan alueen viihtyisyyttä ja käytettävyyttä ja vastaamaan viereisen tärkeän jalankulkuyhteyden edellyttämää tasoa. Tukimuureissa tavoitellaan yhtenäistä linjaa materiaalien suhteen.

Toimenpiteet

Monilajinen kasvillisuus säilytetään ja sitä kohennetaan hoitotoimenpiteiden avulla. Istutuksia rajaavat pyöröhirsiset tukimuurit poistetaan ja korvataan luonnonkivimuurilla niiltä osin kuin tarpeen. Tärkeät kulkyhteydet säilytetään. Istutuksia karsitaan ja myös uusitaan. Puistossa tutkitaan oleskelumahdollisuuksien lisäämistä. Katutasolle ja kävelysille johtavien portaiden rikkoutunut kaide uusitaan.

Aurinkoniitty

hoitoluokka	A3
kaavamerkintä	P

Kohteen kuvaus

Laajan puistovyöhykkeen osa, joka toimii samalla suojavyöhykkeenä asuinalueen ja isojen teiden välissä. Aurinkoniitty on aktiivisessa käytössä oleva puisto, jossa sijaitsee mm. iso monipuolinen leikkipuisto ja jossa risteilee alueen sisäisiä tärkeitä ulkoilureittejä.

Molemmat kunnostuskohteet sijaitsevat puiston länsireunassa. Laajempi kohde on luonteeltaan pienikokoinen sorakenttä ja siihen liittyvä rapistunut palloseinä. Näiden yhteydessä on katsomona matala puurakenteinen amfiteatteri, joka kasvaa osittain heinää ja vesakkoa. Kohde on jäänyt unohduksiin samaan puistoon sijoitetun, hyvin varustetun leikkipuiston rakennuttua. Toinen kohde taas on maaluiskaan tukeutuva hirsirakenteinen amfiteatteri, joka on pahasti heinittynyt. Amfiteatteri sijoittuu asuinrakennuksen tonttirajan tuntumaan, eikä se selvästi ole ollut käytössä pitkään aikaan.

Käyttäjien toiveet

Ei asukaspalautetta.

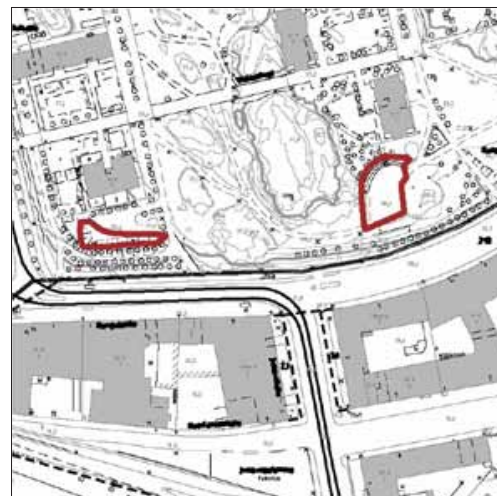
Tavoitteet

Kunnostetaan kohteet luontevaksi osaksi Aurinkoniittyä.

Toimenpiteet

Leikkipiste (palloseinä ja sorakenttä) sekä hirrestä toteutettu amfiteatteri puretaan pois. Alue muutetaan luontevaksi osaksi ympäröivää Aurinkoniittyä – ilman mitään erityisiä toimintoja. Ulkoilureittiyhteys säilytetään. Ympäröivä kasvillisuus saatetaan muuta ympäristöä vastaavaan kuntoon hoitotoimenpiteiden, kuten vesakon karsimisen ja puuston harvennuksen avulla.

Myös toinen amfiteatteri puretaan ja alue kunnostetaan osaksi puistoa.

3.6 Jatkoselvitys ja -suunnittelutarpeet

Kaupunkisuunnitteluviraston toimesta on jatkossa syytä tutkia seuraavia asioita:

- Länsi-Pasilan torien kehittämismahdollisuuksia.
- Mahdollisuutta kehittää Länsi-Pasilan katuviheralueita liikennesuunnitelmien laatimisen yhteydessä.
- Mahdollisuutta laatia Itä-Pasilan alueen rakennushistoriallinen selvitys tulevien kunnostustöiden pohjaksi ja suuntaviivaksi.
- Mahdollisuutta toteuttaa Länsi-Pasilan Susannanpuiston leikkipuistorakennus.

4 RAHOITUSTARVE

4.1 Kokonaisrahoitustarve

Rahoitustarve on se rahamäärä, joka tarvitaan alueen saattamiseksi turvallisiksi, toimiviksi, kestäviksi, viihtyisäksi ja esteettömäksi. Kokonaisrahoitustarve sisältää kaikki kuntokartoituksessa ilmenneiden korjaus-, kunnostus- ja perusparannustarpeiden kustannukset sekä suunnitelmaosuudessa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat kustannukset. Aluesuunnitelmatyössä tehtyjen selvitysten perusteella Länsi-Pasilan ja Itä-Pasilan yleisten alueiden kokonaisrahoitustarve on n. 8,4 miljoonaa euroa (alv 0%), josta tässä raportissa tarkemmin kuvattujen hankkeiden osuus on 7,2 miljoonaa euroa (alv 0%). Katujen osalta kokonaisrahoitustarve on n. 6,6 miljoonaa euroa (alv 0%), puistojen osalta n. 1,8 miljoonaa euroa (alv 0%). Laskelmissa on otettu huomioon kaikki suunnittelualueen korjaus- ja rakentamistarpeet. Paikoin on lisäksi todettu hoitoon liittyviä lisäystarpeita. Hoitotarpeen lisäämisestä aiheutuvat kustannukset eivät sisälly tähän rahoitustarpeeseen.

4.2 Esitettyjen hankkeiden kustannukset

4.2.1 Peruskorjaushankkeet

• Junailijanaukio	451 000 €
• Länsi-Pasilan torit	1 772 000 €
- Maistraatintori	570 000 €
- Maistraatinpuisto	321 000 €
- Rahakamarintori	308 000 €
- Palkkatilantori	354 000 €
- Leanportti	219 000 €
• Itä-Pasilan puistoakseli	1 031 000 €
- Veturitori	487 000 €
- Rauhanaseman ympäristö	167 000 €
- Arndt Pekurisen puisto	202 000 €
- Puupankki	65 000 €
- Radanrakentajantie	111 000 €
• Opastinsilta, länsiosa	76 000 €
• Itä-Pasilan kansien pintavaurioiden ja istutusaltaiden kunnostus	3 002 000 €
- Junailijankuja, alataso	91 000 €
- Junailijankuja	239 000 €
- Opastinsilta	338 000 €
- Resiinakuja	779 000 €
- Sähköttäjänkatu	176 000 €
- Topparikuja	187 000 €
- Veturimiehenkatu/ Kellosilta	205 000 €
- Junailijankuja	151 000 €
- Kasöörinkatu	100 000 €
- Junailijankuja/ Kellosilta	430 000 €
- Kirjurinkatu	86 000 €
- Pakkamestarininkatu	218 000 €
• Susannanpuisto ja leikkipuisto Sanna	483 000 €
- Susannanpuisto, leikkipuisto Sanna	477 000 €
- Maistraatinkatu, aukio	6 000 €
• Taloustirehtöörinpuisto	267 000 €
Peruskorjaushankkeet yhteensä	7 081 000 € (alv 0%)

4.2.2 Kunnostushankkeet

- Eevankatu ja Ruutinkatu
- Esterinpuisto
- Kivikallio
- Aurinkoniitty
- Nordenskiöldinpolku

Kunnostushankkeet yhteensä 113 000 € (alv 0%).

Esitettyjen peruskorjaus- ja kunnostushankkeiden kustannukset ovat yhteensä 7 194 000 € (alv 0%)

4.3 Ylläpito- ja hoitokustannukset

Rakennusvirasto käytti vuonna 2011 Helsingin katualueiden ylläpitoon noin 53,6 miljoonaa euroa. Tästä summasta hoitoon käytettiin noin 46 miljoonaa euroa ja kunnossapitoon 7,5 miljoonaa euroa. Katuylläpidon suurimmat menoerät ovat talvikunnossapito noin 33 miljoonaa euroa ja puhtaanapito noin 9 miljoonaa euroa.

Rakennettujen viheralueiden (A1-A2) ylläpitoon käytettiin noin 12 miljoonaa euroa vuonna 2011. Tästä summassa hoitoon käytettiin noin 10,4 miljoonaa euroa ja kunnossapitoon 1,6 miljoonaa euroa. Rakennettujen viheralueiden hoidossa suurimmat menoerät ovat kasvillisuuden hoito noin 4,5 miljoonaa euroa ja puhtaanapito noin 2,8 miljoonaa euroa.

Rakennettujen viheralueiden A1-A2 ja katualueiden ylläpitoon käytettiin Helsingissä yhteensä vuonna 2011 noin 65,7 miljoonaa euroa.

Luonnonhoito

Aluesuunnitelmaan kuuluvalla alueella on luonnonmukaisia viheralueita kaikkiaan 5,7 hehtaaria. Suunnitelmakaudella tehdään puustonhoitotoimia 3,6 hehtaarin alueella.

Puuston ja pienpuuston hoitotoimenpiteet tehdään vuoden 2013 aikana ja niiden kustannusarvio on n. 13 200 euroa. Pienpuuston hoitotoimenpiteet tehdään uudestaan suunnitelmakauden puolella välissä ja niiden kustannusarvio on arviolta n. 7 000 euroa. Yhteensä puustonhoidon kustannusarvio koko suunnitelmakaudelle on näin ollen noin 20 000 euroa.

LÄHTEET

Alanen, Timo ja Saulo Kepsu (toim.) Kuninkaan kartasto Suomesta 1776-1805. Suomalaisen kirjallisuuden seuran toimituksia 505, Tampere 1989.

Helsingin yleiskaava 2002. Helsingin kaupunki, Kaupunkisuunnitteluvirasto.

Helsingin kaupungin hulevesistrategia. Helsingin kaupunki, Rakennusvirasto, Katu- ja puisto-osasto, 2008.

Helsingin katuverkon meluntorjuntaselvitys. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisu 2003:9.

Helsingin kaupungin meluselvitys 2007. Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisu 6/2007.

Helsingin kaupunkikalusteohje. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisu 2010:8 / Katu- ja puisto-osasto.

Helsingin pienvesiohjelma. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisu 2007:3 / Katu- ja puisto-osasto.

Hulevesitulvariskialueiden ja hulevesitulvaherkkien alueiden selvittäminen Helsingin kaupungissa. Helsingin kaupungin rakennusvirasto, Finnish Consulting Group 2012.

Ilmalan alueen katujen ja aukoiden ympäristö- ja valaistussuunnitelma. LOCI maisema-arkkitehdit. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2006.

Kasvit ovat kaupungin vaatteet. Helsingin rakennettujen viheralueiden kasvien käytön linjaus. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisu 2009:11 / Katu- ja puisto-osasto.

Kausikasvit Helsingissä – linjaukset ja teettäminen. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisu 2006:11 / Katu- ja puisto-osasto.

Keski-Pasila, osayleiskaava – osayleiskaavan selostus. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisu 2007:14 / Asemakaavaosasto.

Keski-Pasila, Osayleiskaava, Historia ja nykyaika. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisu 2003:9

Keski-Pasilan rakennettavuustarkasteluun liittyvä hulevesiselvitys. Helsingin kaupungin rakennusvirasto, Finnish Consulting Group 2009.

Pasilan esteettömyyssuunnitelma 2009. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisu 11/2009.

Viheralueiden hoitoluokitus, Viherympäristöliitto ry julkaisu 36. 2007.

Helsingin kaupunki/ Rakennusvirasto/ katu- ja puisto-osasto. Helsingin pyöräilijät ry (HePo). Helsingin pyöräilyreittien kuntokartoitus 2010, yhteenveto.

Kevyen liikenteen tyyppikaidemallisto ja kaiteiden käytön ohje. Espoo, Helsinki, Vantaa. 2011.

Kartat

Helsingin kaupunki, Kaupunkisuunnitteluvirasto. Helsingin yleiskaava 2002. http://www.hel.fi/hki/ksv/fi/Yleissuunnittelu/Yleiskaava_2002

Helsingin kaupunki, kiinteistövirasto, kaupunkimittaussosasto, Helsingin kaupungin paikkatietopalvelu.

Pääkaupunkiseudun pyöräily- ja ulkoilukartta. <http://ptp.hel.fi/ulkoilukartta/> Uudenmaanliitto. Maakuntakaava. <http://www.uudenmaanliitto.fi>

Julkaisemattomat lähteet

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. Matti Liski. Itä-Pasilan kasvillisuuden parantaminen – kaupunkikuvallinen perusta. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisu 1995:10.

Itä-Pasilan jalankulkutason ajoesteiden yleissuunnitelma. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto, liikennesuunnitteluosasto 2004.

Itä-Pasila, viheralueet –suunnitelmakartta 18.2.1986. Helsingin kaupungin rakennusvirasto, puisto-osasto.

Itä-Pasila, ylätason julkisten alueiden ympäristön parannus. Toimenpideohjelma ja ideasuunnitelma, luonnos. Helsingin kaupungin rakennusvirasto, LT-konsultit Oy 1997.

Itä-Pasila, ylätason julkisten alueiden ympäristön parannus. Osa A. Toimenpideohjelma ja yleissuunnitelma. Helsingin kaupungin rakennusvirasto, LT-konsultit Oy 1998.

Itä-Pasila, ylätason julkisten alueiden ympäristön parannus. Osa B. Pitkän tähtäyksen kehittämismahdollisuuksia. Helsingin kaupungin rakennusvirasto, LT-konsultit Oy 1998.

Länsi-Pasilan istutusten ja leikkialueiden yleissuunnitelma. Maisemasuunnittelu Nukari-Nygrén, Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 1978.

Verkkojulkaisut, [www-sivut](http://www.hel.fi)

Helsingin kaupungin taidemuseo. Julkiset veistokset. <http://www.taidemuseo.fi/suomi/veisto/index.html>

Helsingin kaupungin Kaupunkisuunnitteluvirasto. Suunnitelmat Pasila. <http://ksv.hel.fi/fi/pasila>

Helsingin kaupungin Kaupunkisuunnitteluvirasto. Suunnitelmat kartalla. <http://ptp.hel.fi/hanke/>

Helsingin kaupungin paikkatietopalvelu. <http://ptp.hel.fi/ptpa/default.aspx>

Helsingin kaupungin tietokeskus. Aluesarjat. <http://www.aluesarjat.fi>

Helsingin kaupungin ympäristökeskus. Luontotietojärjestelmä. <http://ptp.hel.fi/ptpa/default.aspx>

Helsingin kaupunki. Uutta Helsinkiä. <http://www.uuttahelsinki.fi/>

Museovirasto. Kulttuuriympäristö rekisteriportaasi, muinaisjäännösrekisteri. <http://kulttuuriymparisto.nba.fi>

Museovirasto. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY 2009-sivusto, <http://www.rky.fi>

Muu Pasilan alueeseen liittyvä aineisto

Ilo valo väri vesi ihminen – kaupunkikuvallisia muutosluonnoksia Itä-Pasilaan. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisu 1995:9.

Keski-Pasilan katuverkoston yleissuunnittelu. Sito Oy, Esisuunnittelijat Sito Oy. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2006.

LIITTEET

Liite 1 Hallintorajakartta

Liite 2 Kasvupaikat

Liite 3 Pääpuulajit

Liite 4 Puuston ikärakenne

Liite 5 Metsien hoito

Liite 6 Pienpuuston hoito

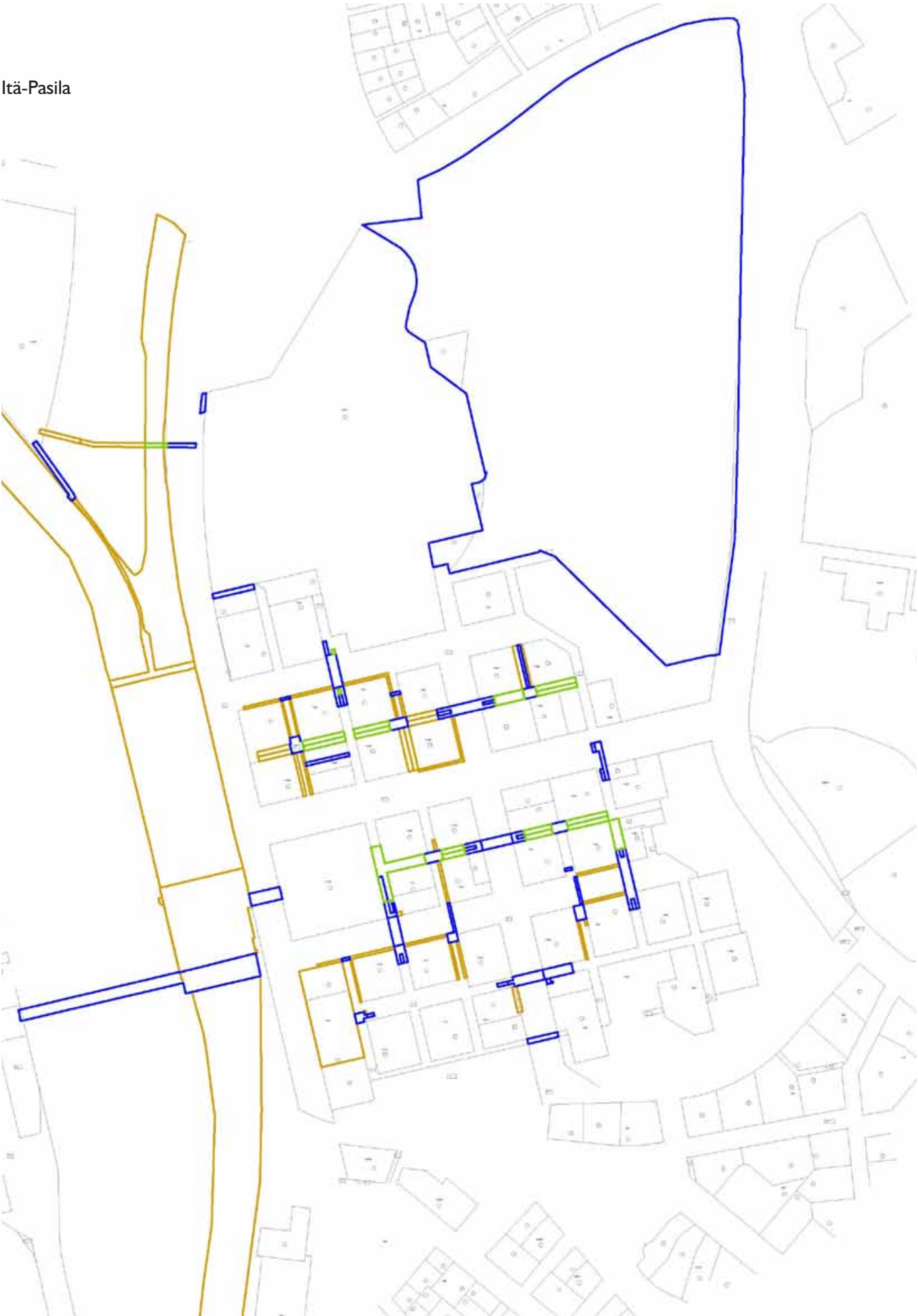
Liite I. Hallintorajakartta

Länsi-Pasila

Itä-Pasila

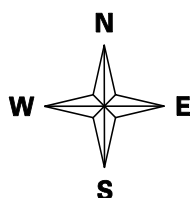

Liite 2. Kasvupaikat

	lehto
	lehtomainen kangasmetsä
	tuore kangasmetsä
	kalliomaa

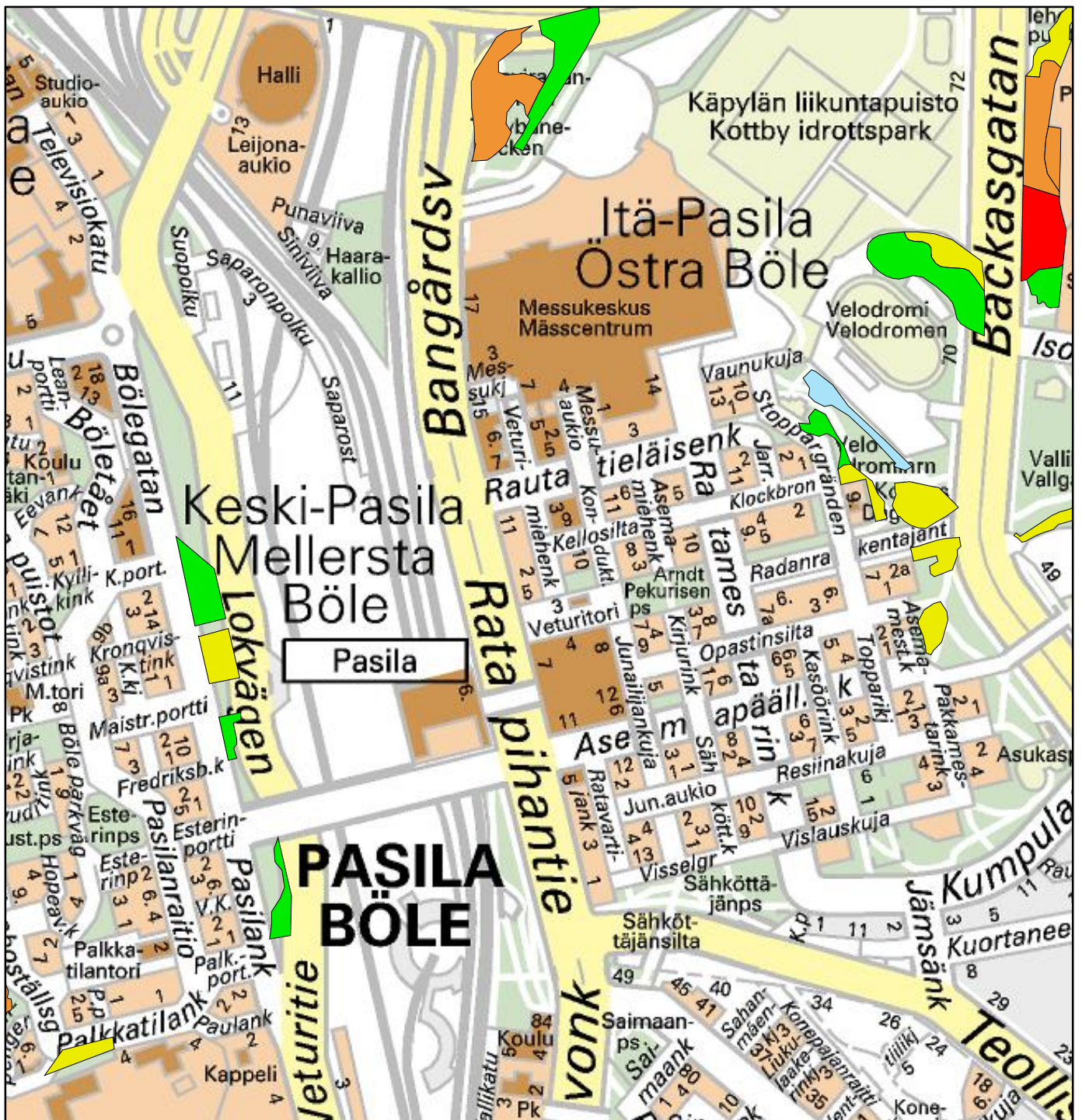
0,0 0,1 0,2 0,3 0,4 0,5
kilometriä

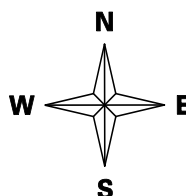

Liite 3. Pääpuulajit

- mänty
- rauduskoivu
- haapa
- pähkinä
- vaahtera

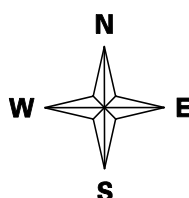
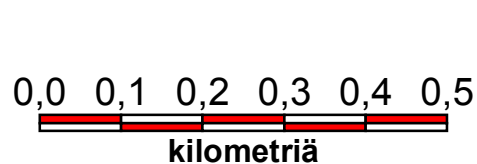
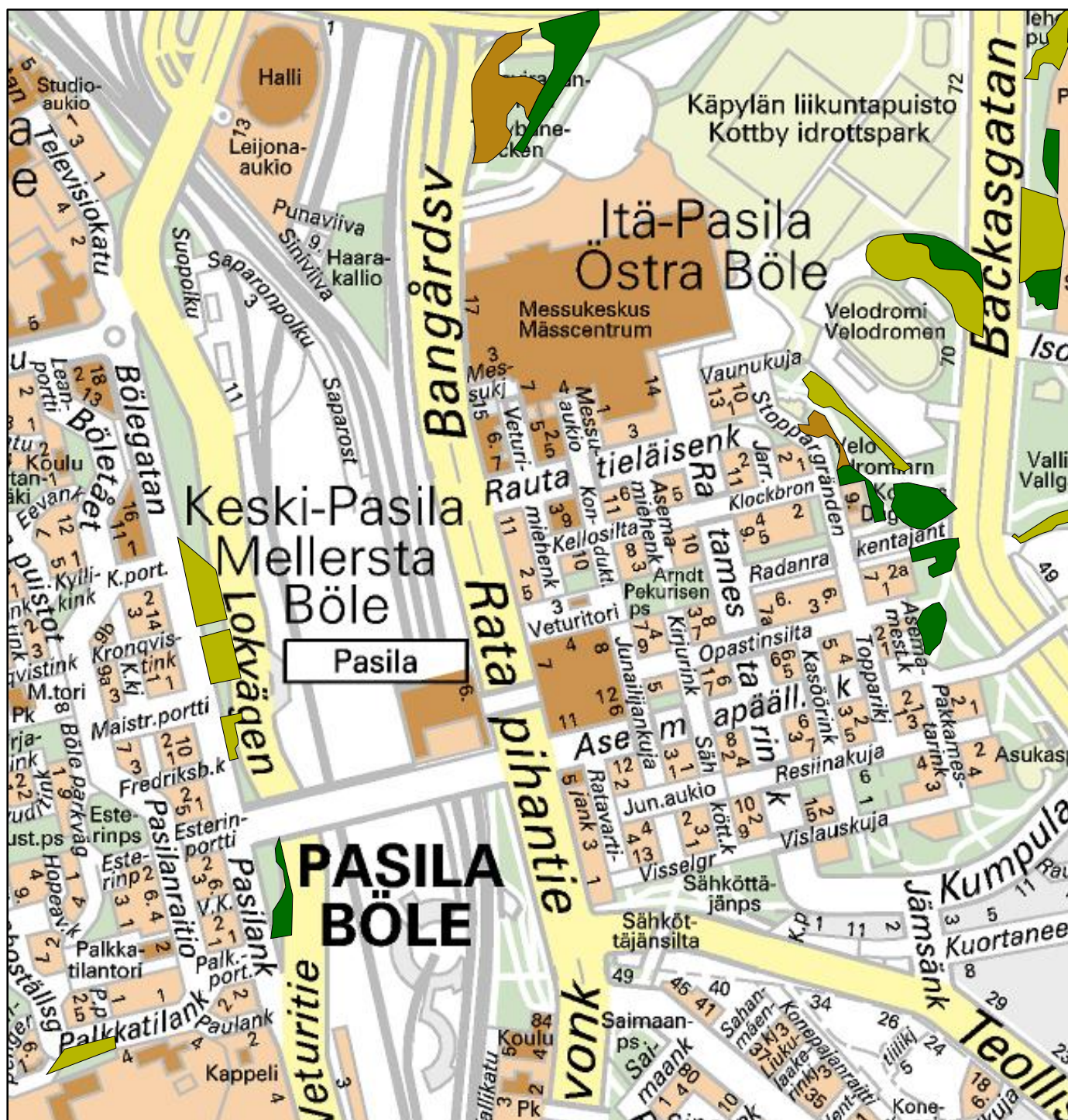
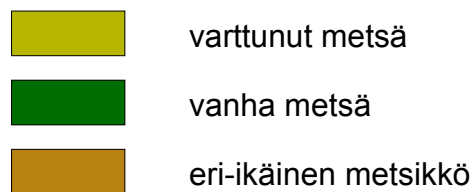

0,0 0,1 0,2 0,3 0,4 0,5
kilometriä

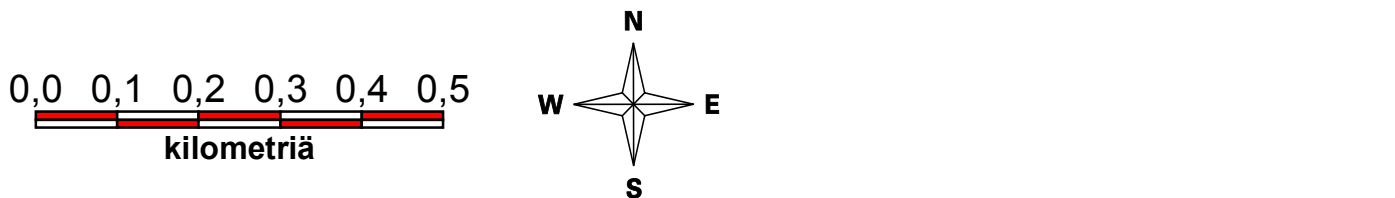

Liite 4. Puuston ikärakenne

 yksittäisten puiden poisto

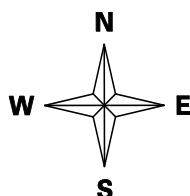
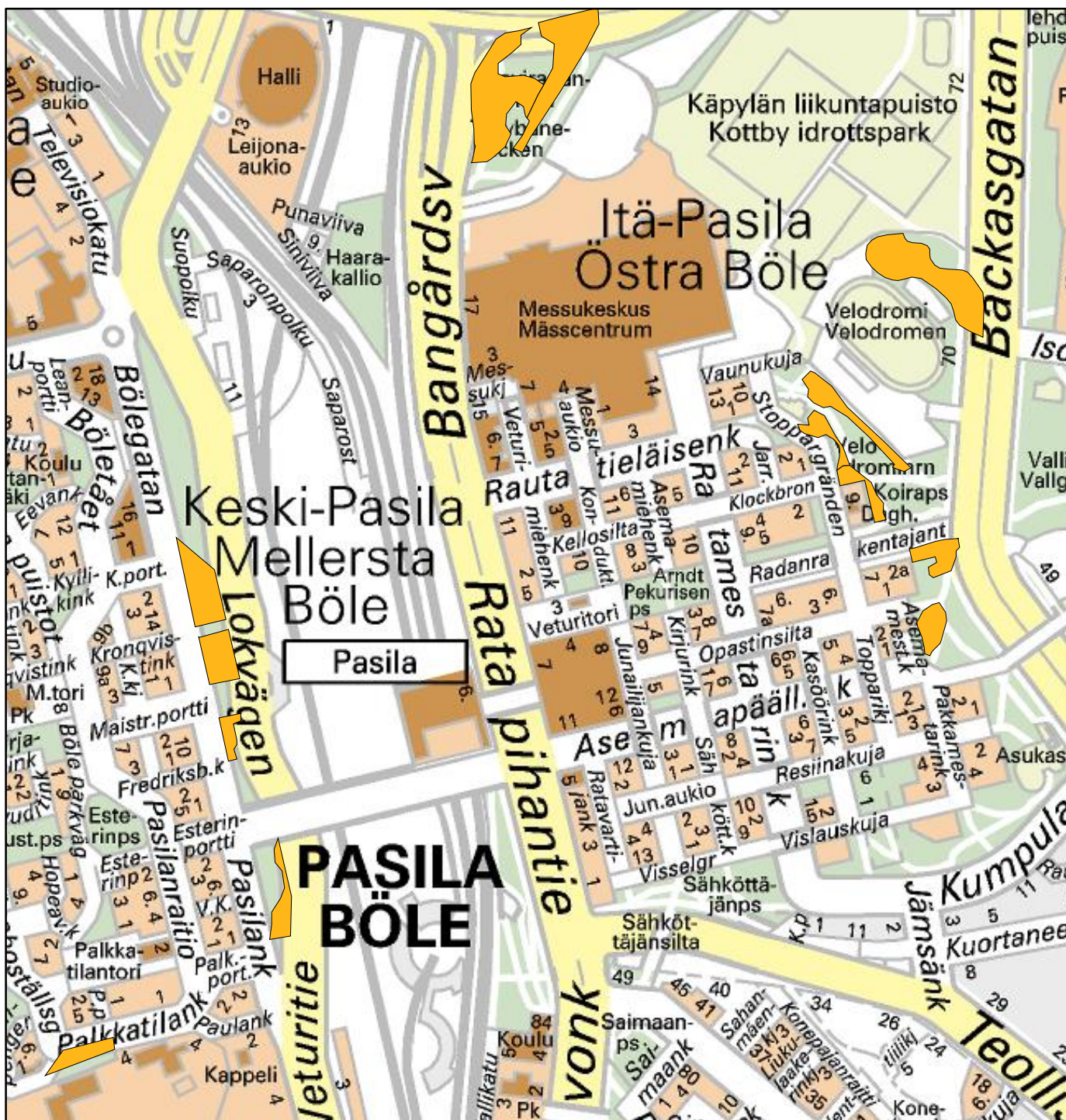

Liite 6. Pienpuuston hoito

pienpuuston hoito

Tekijä(t) Petri Arponen, Tiina Saukkonen, Marko Jylhänlehto, Anni Tirri, Elmeri Ahti, Taina Tuominen, Eeva Rapola, Mari Jyrkiäinen, Else Kaloinen, Kati Tolvanen	
Julkaisun yhdyshenkilö rakennusvirastossa Petri Arponen	
Nimeke Pasilan aluesuunnitelma 2013-2022	
Sarjan nimeke Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2012:12	
Sarjanumero 3	Julkaisuaika 2012
Sivuja 99	Liitteitä 6
ISBN 978-952-272-375-8 (painettu versio), 978-952-272-376-5 (verkkoversio)	ISSN 1238-9579
Kieli koko teos suomi	Yhteenveto suomi, ruotsi
Tiivistelmä Pasilan aluesuunnitelma on laadittu rakennusviraston työvälineeksi katu- ja puistoverkostojen ylläpitämiseksi tasapuolisesti koko Helsingin alueella. Suunnitelma koskee katu- ja puistoalueiksi kaavoitettuja yleisiä alueita. Suunnitelmassa on tarkasteltu yleisten alueiden kuntoa, palveluiden senhetkistä tilaa sekä parantamistarpeita alueen käyttäjiä kuunnellen. Suunnitelmassa esitetään katu- ja puistoalueiden ylläpidon, peruskorjauksen, uudisrakentamisen ja rakennusviraston tarjoamien palveluiden tavoitetaso, toimenpidetarpeet sekä toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys. Suunnitelmaa toteutetaan käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa. Katualueiden suunnittelussa pyritään toimivaan, kestäväan, viihtyisään ja esteettömään kokonaisratkaisuun, joka ottaa huomioon kaupungin linjaukset ja kunnossapidon vaatimukset sekä alueen luonteen. Viheralueilla tavoitteena on vahvistaa monipuolista, monimuotoista ja toimivaa kokonaisuutta. Myös historiallisten arvojen säilyminen pyritään turvaamaan. Luonnonalueilla pyritään säilyttämään suunnittelualueen luonnon monipuoliset erityisarvot pienipiirteisillä hoitotoimenpiteillä. Kaikkien toimenpiteiden yhteydessä on oleellista rajata ne luontoon ja maisemaan sopiviksi.	
Avainsanat Aluesuunnitelma, Pasila, Itä-Pasila, Keski-Pasila, Länsi-Pasila	

